ان اولیاء اللہ لا خوف علیہم

الحمد للہ کہ ملفوظ پیران اکسیر دل و نور جان

سلسلۂ علیائی قلندریہ احسنے نسخہ

مولفۂ گنجینۂ معرفت و خزینۂ حکمت مولوی فضل علی

ابن شیخ محمد علی تصحیح فتح محمد تائب باہتمام نور احمد بلدۂ لکھنو

در مطبع محمد تیغ بہادر طبع شد

ملفوظ پیران عظام سلسلۂ عالیہ قلندریہ علیہم الرضوان

موسوم بہ صحیح البیان

بسم اللہ الرحمن الرحیم

نحمدہ و نصلی علی رسولہ الکریم

بعد حمد و صلوۃ واضح باد کہ این کتاب مستطاب مولوی معنوی علامۃ العصر وحید الدہر فضل علی بن شیخ محمد علی بن شیخ علی رضا از فرزندان مخدوم قطب العرفا شاہ فرید الحق اسکندر قریشی الچشتی کہ قریشی النسب قادری الطریقہ متوطن آستانہ نزوہ پرگنہ نظام آباد سرکار جونپور مرید و خلیفہ رشید سیدنا و مولانا حضرت سید شاہ باسط علی قلندر قدس اللہ سرہ اند بموجب فرمودۂ حضرت سیدنا و مولانا موصوف از کتاب تحفۂ نیشاپوریہ تصنیف حضرت موصوف قدس سرہ این کلمات طیبات اقتباس فرمودہ اند

بسم اللہ الرحمن الرحیم

بدانکہ حضرت امیر سید شاہ باسط علی قلندر الہ آبادی قدس اللہ سرہ مرید و خلیفہ حضرت شاہ الہدیہ احمد
قلندر لاہرپوری قدس سرہ اند و پدر آنحضرت حضرت امیر سید شاہ محمد ماہ قلندر قدس اللہ سرہ الہ آبادی حسینی
رضوی نیشاپوری مرید و خلیفہ حضرت شاہ مجا قلندر لاہرپوری قدس اللہ سرہ بودند و وطن آنحضرت آستانہ
بدگانوان آستانہ حضرت قطب الاولیا میران سید فخر الاسلام بن امیر سید مسعود نیشاپوری از فرزندان حضرت
امام علی نقی ہادی رضی اللہ عنہ است و موضع بدگانون از پتہ تفاریق عملہ پرگنہ سنگر در مضاف صوبہ الہ آباد
است و سکونت آنحضرت در آستانہ موضع دیگر اپرگنہ ہذا کہ از تعلقہ شیوخ موضع اترانوان است و از پتہ
اترانوان مذکور مضاف و صوبہ سرکار الہ آباد واقع شدہ پس لقب آنحضرت پیر و مرشد برحق از جناب امامین
حضرت امام حسن و حضرت امام حسین رضی اللہ عنہما اسرار اللہ و از جناب حضرت امیر سید علی توام شاہ
عاشقان قدس اللہ سرہ لقب کلید عرفان و ہم از جناب حضرات پنجتن پاک حضرات محمد رسول اللہ صلی اللہ علیہ و آلہ
وسلم و حضرت امیر المومنین علی مرتضی شیر خدا کرم اللہ وجہہ و حضرت سیدۃ النساء فاطمہ الزہرا رضی اللہ
عنہا و حضرت امام حسن و حضرت امام حسین رضی اللہ عنہما لقب اسرار اللہ و لقب قلندر
و لقب قطب العارفین و غوث العالمین مرحمت شدہ

بیان نسب

آنحضرت پیر و مرشد کہ از کتاب تحفہ نیشاپوریہ فرمودہ اند سید عبد الباسط عرف باسط علی قلندر ابن
حضرت امیر سید ماہرو عرف امیر سید محمد ماہ قلندر ابن امیر سید فیروز بن امیر سید سالم بن امیر سید قاسم بن
امیر سید ناصر عرف میران سید نصیر ابن امیر سید بہاؤ الدین بن امیر سید خان میر بن امیر سید تاج الدین احمد
ابن امیر سید بہاؤ الدین شہید ابن میران سید فخر الاسلام قطب الاولیا کہ در بدگانوان
استقامت فرمودند ابن امیر سید مسعود حسینی نیشاپوری ابن امیر سید عبد الواحد

ابن امیر سید عبدالرشید بن امیر سید حسین بن امام دہم حضرت امام علی نقی ہادی
ابن امام نہم حضرت امام محمد تقی جواد ابن امام ہشتم حضرت امام علی رضا ابن امام ہفتم
حضرت امام موسی کاظم ابن امام ششم حضرت امام جعفر صادق ابن امام پنجم
حضرت امام محمد باقر ابن امام چہارم حضرت امام علی زین العابدین سجاد ابن امام سوم
حضرت امام ابو عبداللہ حسین شہید دشت کربلا ابن امام اول حضرت امیر المومنین
اسد اللہ الغالب ابو الحسن علی مرتضی شیر خدا ابن عم رسول اللہ صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم
ابی طالب عمران ابن عبد المطلب القرشی الہاشمی جد رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم
و نیز در فصل دوم کتاب مذکورہ فرمودہ اند کہ معصوم دہم امام ہشتم حضرت امام علی رضا
رضی اللہ عنہ را بروایتے شش اولاد است پنج پسر و یک دختر امام محمد تقی جواد و سید حسن
و سید جعفر و سید حسین و سید علی و سیدہ عائشہ و بروایتے دیگر پنج پسر بودند امام محمد تقی جواد
و سید حسن و سید جعفر و سید ابراہیم و سید حسین و بروایتے دیگر آنحضرت را بجز امام محمد تقی
رضی اللہ عنہ فرزندی دیگر نبود و نسل آنحضرت از امام محمد تقی رضی اللہ عنہ جاری ماند
لہذا اولاد حضرت امام محمد تقی و آنحضرت برضوی مشہور شدند و بعد حضرت امام علی رضا
رضی اللہ عنہ فرزندان آنحضرت را ابن الرضا میگفتند و معصوم یازدہم امام نہم حضرت
امام تقی جواد رضی اللہ عنہ را بروایتے دو پسر و سہ دختر حضرت امام علی نقی
ہادی و سید موسی مبرقع و سیدہ فاطمہ و سیدہ امامہ و سیدہ آمنہ و بروایتے
دیگر ہمین دو پسر مذکور است و منقول است کہ اولاد ایشان بیشتر بسمت
سبزوار و مشہد مقدس و قم و نیشاپور اند و سادات رضوی در مغرب و
مشرق بسیار اند و معصوم دوازدہم امام دہم حضرت امام علی نقی ہادے
رضی اللہ عنہ را اولاد چہار پسر و یک دختر اند حضرت امام حسن عسکری و سید حسین
و سید محمد و سید جعفر کہ معروف بجعفر کذاب است بجہت آنکہ دعوے

امامت کرده بود نام دختر آنحضرت سیدهٔ عائشه و اولاد حضرت امام علی نقی
رضی الله عنه که رضوی میگویانند بسیار اند اگر شرح و بسط هر یکے کرده شود
بطویل انجامد بدانکه سید جعفر که مشهور بجعفر کذاب است و جعفر ثانی میگویند اورا
صد و بست فرزند بودند نود پسر و سی دختر اما اولاد او از شش پسر جاری مانده
سید اسماعیل غریق و سید طاهر و سید یحیی صوفی و سید هارون و سید علی اشقر و سید
ادریس و معصوم سیزدهم امام یازدهم حضرت امام حسن عسکری رضی الله عنه مشهور
است که آنحضرت را ایک فرزند بوده حضرت سید محمد نام که شیعهٔ امامیهٔ اثناعشریه
و جماعتی اهل سنت و جماعت مانند شیخ محمد یوسف گنجوی و مصنف فصول ائمه و غیرهما
میگویند که مهدی موعود اوست و غائب است ظهور نموده عالم را پر از عدل
خواهد ساخت و بعضے اهل سنت و جماعت گفته اند که او وفات یافت معصوم چهاردهم
امام دوازدهم حضرت امام مهدی موعود رضی الله عنه که جماعتے گفته اند که او هنوز
پیدا نشده است و جماعتے دیگر گفته اند که او پسر حضرت امام حسن عسکری رضی الله
عنه است و در سن طفولیت غائب شده و حیّ و غائب است و ملا عبد الرحمن جامی
در شواهد النبوت گفته که امامیه او را دو غیبت ثابت میکنند یکے غیبت قصری که
آنرا غیبت صغری گویند و در ان زمان معتمد عباسی خلیفه بوده او را درین غیبت
سفیران و وکیلان ثابت میکنند و این غیبت بوفات محمد بن علی سمری که اورا
سفیر و وکیل میگویند حمه می نامند و این در نصف شعبان سنه سه صد و بست
و هشت هجری نقل میکنند و این در زمان راضی بالله عباسی بن مقتدر بالله عباسی
بوده از انوقت تا وقت ظهور غیبت طولی که غیبت کبری میگویند ثابت میکنند
و این زیاده از هشتصد سال تا حال شده مدعیان میگویند که او در جزیرهٔ خضرا
که در بحر ابیض است می باشد نقل این امور در کتب اهل سنت و جماعت

و در کتب شیعه مسطور است

بیان استقامت نمودن سید فخر الاسلام در موضع بدگانون

که در کتاب مذکوره مینویسید - بدانکه سید السادات صاحب کشف و کرامات
برهان الاصفیا قطب الاولیا زبدة الکرام خلاصة العظام حضرت میران سید
فخر الاسلام ابن سید مسعود نیشاپوری که از اجلهٔ روزگار و مشائخ کبار نیشاپور
ساکن محله تلاجور از محلات نیشاپور بودند چون بسیار شرفا و اکابر ولایت مغرب
از خوف هلاکو خونخوار نمونهٔ قهر جبار که ابن تولے خان بن چنگیز خان بود و در سنه
ششصد و پنجاه هجری پیدا گشت جهان را بآتش ظلم بسوخت مواطن خود ها گذاشتند و بملک
هندوستان که از کفر پر بود آمدند و جا بجا از تصرفات و کرامات کفر را شکسته
استقامت گرفته اسلام آباد کردند و آن قطب الاولیا از نیشاپور مع عیال و اطفال
و جمله برادران یکجدی هم نسبتی در صوبه اودهه آمدند و سید علاء الدین و امیر سید علی بزرگ
نیشاپوری هر دو برادر حقیقے جناب ممدوح و فرزندان این هر دو برادران در قصبه
جرول و موضع آدم پور و قصبه گونڈا و موضع مظفر آباد و موضع شکروه پرگنه حسام پور
سرکار بهرایچ صوبه اوده استقامت گرفتند این همه مواضع و غیرها اینها جاهای سادات
چشتی رضوی نیشاپوری است و آن قطب الاولیا در موضع کنتور را استقامت نمود بعد
چند مدت آن قطب الاولیا را از جناب رسالت پناه صلی الله علیه وسلم ارشاد شده که در
موضع بدگانون از پته تفاریق عمله پرگنه ستنکر در مضاف سرکار صوبه اله آباد هر دو
استقامت کن و اسلام را رواج ده چراکه آن دهیه بجمیع نواحی از کافران آباد بود پس
بموجب ارشاد حضرت رسالت پناه صلی الله علیه وسلم در موضع مذکور تشریف شریف
آورده عصار اقامت خود نصب فرمودند و دین اسلام را رواج دادند و اذان و نماز

ودیگر امور شرعیہ بعمل آوردند ازین معنی کفرۂ فجرہ مستعد بجنگ وجدال شدند اکثر فرزندان
آن قطب الاولیا کہ جملہ چہاردہ پسر بودند فی سبیل اللہ شہید شدند مگر جماعۂ کافران بامداد خدا
ورسول خدا بہ تیغ تصرفات آن سید السادات نیست ونابود گشتند واکثر کافران
گرد ونواحی بدست آن قطب الاولیا مسلمان شدند واقعات اسلام علم بالا کشید
واکثر جنیان و دیوان ہم مسخر شدند چنانچہ مشہور است بفضل الٰہی آنموضع مع مزارع کہ موازی
دوہزار ودوصد بیگہ پختہ مزروعہ بودہ درچند روز مقبوضہ ومملوکۂ آن قطب الاولیا شدہ ونسبت وقرابت
اولاد ایشان چند روز باہمون برادران بودہ کہ در موضع جرول وکنتور متوطن ومقیم شدہ بودند
وبعد بہ تحقیق تمام معلوم شدہ کہ برادران ہم نسبتی کہ در ولایت مغرب بودند مثل سادات
سبزواری ومشہدی وغیرہم درین اطراف در قریات ومواضع چنانچہ نگرسن وکونڈرو
دیوریہ وکہراو فتوحہ وغیرہ استقامت کردہ اند پس ہم نسبت وہم قرابت بایشان شدند
ونیز در کتاب مذکور ذکر بیان سادات نیشاپوری است کہ سید علاء الدین کنتوری کہ قبر او
درکنتور است ایشان سادات نیشاپوری اند مگر رضوی نیستند باینوجہ کہ حضرت
امام موسیٰ کاظم علیہ السلام را پسرے بود سید حمزہ نام او را پسری بود سید محمد محروق
وکنیت ایشان میر سید محمد مہدی است ومحروق باینوجہ گویند کہ پیراہن ایشان
از حرارت قلبی میسوخت پس باینوجہ محمد محروق خطاب شدہ قبر ایشان معلوم نیست
او را پسرے بود میر سید شرف الدین نام ومیر سید شرف الدین با برادران خود
درحادثۂ ہلاکو از ملک خراسان در دیار ہندوستان رسیدہ در قصبۂ کنتور
متوطن شد وبرادران ایشان بطرف سلہٹ رفتند والے الان فرزندان
اوشان در سلہٹ ہستند ومیر سید شرف الدین را پسری بود میر سید عزیز الدین
ومیر سید عزیز الدین را پسری بود میر سید علاء الدین ومیر سید علاء الدین دو پسر داشت
میر سید جلال الدین ومیر سید جمال الدین الی الان فرزندان ایشان در قصبۂ کنتور

ودر شهر مهرانچ بسیار اند ودر نواح ایشان سادات نیشاپوری بسیار نجیب وشریف‌تر اند

برخی حال قطب الاقطاب حضرت سید شاه محمد ماه قلندر والد بزرگوار سیدنا ومولانا حضرت سید شاه باسط علی قلندر قدس الله سرهم

که حضرت سیدنا ومولانا در تحفهٔ نیشاپوریه فرموده اند ومولوی معنوی شاه فضل علی بموجب آن در کتاب تصنیف خود ثبت نموده اند در حیز تحریر می آرد بدانکه از وقت طالب علمی پیر ومرشد حضرت قبله گاه سید شاه محمد ماه قلندر بتوجه جناب عالی حضرت امیر المؤمنین مرتضی علی کرم الله وجهه کیفیت بدین نمط ظهور یافت که چون عمر شریف حضرت قدس سره به سال یا زیاده رسید وطن خود گذاشته بقصد طالب علمی رفتند وتحصیل علوم کماینبغی نمودند وسبب گذاشتن وطن این بود که خانهٔ امیر سید فیض الله برادر کلان حضرت موصوف دو تهان پارچه بود یکی باریک وبیش قیمت ودیگر گنده وکم قیمت خیاط برای قطع جامه هر دو برادر آمد واز آن وقت اهلیهٔ برادر کلان گفت که از تهان گنده جامه برادر خورد باید ساخت این حرف بگوش حضرت رسید سخن بنوعی دیگر فهمیدند وچون غیرت دامنگیر شد همون وقت بی اطلاع غربت اختیار نموده شروع علم عربی نمودند شبانروز محنت ومشقت خود را افگندند وسبق بسبق یاد می نمودند بعد از چند روز در قصبهٔ آرانوان رفتند واز مولوی میر محمد صادق که در قصبه مشهور ومعروف بودند بسبق رجوع کردند ووقت صبح سبق میخواندند بعد از چند روزے چنان اتفاق افتاد که وقت سبق خواندن بوے شراب از دهن مولوی صاحب بر آمد حضرت موصوف بسیار بسیار ناخوش شدند وکتاب برداشته از بالا بر زمین انداختند وملامت کردند گفتند که اے مولوی وقت مرا چرا ضایع کردے که کار ما تقوی وپرهیزگاری است وکار تو شراب خواری مولوے صاحب ازین سخن پشیمان شده همه برادران را

جمع نمودہ طعام تیار کردہ خورانید و گفت کہ من از امروز تا زندگی بوسیلہ این سید از شر انجوای توبہ
کردم شما شاہد باشند بہ این جملہ برادران فاتحہ خیر خواندند بعد ازان حضرت قبلہ گاہ قدس سرہ
چند مدت از مولویصاحب خواندند در قصبہ مذکور جاگیر حضرت قدس سرہ جای بودہ لیکن ہمہ شرفا سادات
خواہ اغنیا خواہ غربا ہر یک از کہتامہ طعام روزمرہ از خانہ خود آوردندے و بر طاق ایوان حجرہ مسکن
آنحضرت نہادندی و غایت محبت و خلوص اعتقاد داشتندے چون قبلہ گاہ از مطالعہ سبق
فراغت کردے برخاستہ از یک طاق طعام برداشتہ نصیبہ خود دانستہ میخوردے خواہ
طعام بہتر بودی خواہ نہ و باقی را قسمت نمودے و درین قصبہ مجذوبے مسافر نزدیک
حضرت موصوف آمد زق زق دق دق کرد حضرت قبلہ گاہ گفت شور و شغب مکن کہ در مطالعہ
ماخلل مے شود ہرچہ باید بخور و خاموش باش پس مسافر از ہمون روز سکوت اختیار کرد
و ہرچہ درکار بودے میخوردی و یک جز کتاب حضرت قبلہ گاہ در شب نوشتے تا کہ آن کتاب
تمام شد و چون میخواست کہ بخسپید حضرت قبلہ گاہ او را یک بالاپوش دادہ بود زیرد
بالا کردہ میخوابید و بآرام تمام خواب میکرد و بروز لبیہ رفتے و شب باز آمدی باین طریق
قریب یک ماہ بود و چون کتاب نوشتہ تمام کرد و ارادہ رفتن نمود گفت اے سید خدمت
ماخوب کردی ترا چیزے باید داد پس ورق کاغذ سفید گرفتہ یک نقش در وے کردہ زیر بوریہ
نہاد و گفت بوریہ بردار و ہرچہ زیر آن یابی بگیر و بشمار و در تصرف خود آر چون حضرت قبلہ
گاہ قدس سرہ برداشت دید کہ زیر بوریہ چند روپیہ نہادہ است و چون شمار کرد دید کہ ہر قدر
کہ اعداد نقش بود روپیہ ہمون قدر موجود است بعدہ ہمون نقش بہ ورق زر دیگر کرد
ہمون مقدار اشرفی برآمد پس ہمین عمل را القبلہ گاہ قدس سرہ بخشید و حضرت قبلہ گاہ
سہ روز ہمون کارخانہ دید پس مجذوب ازین قصبہ برفت و گاہی در نظر نیامد و حضرت
قبلہ گاہ قدس سرہ بعد مدت از قصبہ ارانوان بقصد طالب علمی بسمت قصبات شتند
و تحصیل علوم باین طور بود کہ ہر عالمی کہ بعلمی فائق و طاق بودے ہمون علم را ازو تحصیل نمودی

وطریق حضرت قدس سرہ این ہم بود کہ دو چہار سطر کتاب دیدہ و کتاب بند نمودہ در غور سخن آمدی تا کہ ہمہ الفاظ بعینہ و بمعنی یاد گشتے و بعد تحصیل جمیع علوم خواست از جملہ قصبات از قصبہ انوبجیہ مسمیٰ مفتی یسین کہ در علم فقہ و اصول از جملہ مشاہیر بے نظیر بود قیام میداشت پس حضرت قدس سرہ از مفتی موصوف لبق ہدایہ رجوع نمود و چند روز سبق بخدمت مفتی صاحب بخواند و این در زمان سلطان شہاب الدین بادشاہ شاہ جہان بود ہمدرین اثنا عشق الٰہی بفیض نامتناہی روی داد لہذا اکثر کتب تصوف مثل فصوص وغیرہ را مطالع می نمودی و مجاہدات و ریاضات شاقہ بطور خاندان خود کہ از زبان قطب الاولیا امیر سید فخر الاسلام قدس اللہ سرہ منقول بود میکردی و بر امور سینہ کہ از وقت حضرات آئمہ اہل سنت و جماعت رضی اللہ عنہم کہ اجداد ما ہستند منقول بود ثابت و مستقیم بودی در ینولا روزے در خاطر شریف این سخن آمد کہ خاتم الولایت حضرت شاہ مرتضیٰ علی کرم اللہ وجہہ اند حالات ولایت ختم شد پس ورائے حضرت شاہ مرتضیٰ علی کرم اللہ وجہہ ولی کیست و بیعت بدست غیر چیست پس حضرت موصوف قدس سرہ برای تحقیق این معنی بعد بعض اشغال حضوری کرد و بجناب عالی مشرف گردید آنوقت جناب حضرت مرتضیٰ علی کرم اللہ وجہہ از زبان مبارک فرمود یا ولدی خاتم الولایت باین معنی ہستم کہ انتہای مراتب ولایت کہ بالای آن مراتب دیگر نباشد بر من ختم شد و نیابت ما تا لقیامت باقی ست پس در ہر زمان ولی موجود است و بیعت بایشان محمود و نصیبہ بیعت تو از محی الدین ثانی ست و اشارت بطرف محی الدین نمودہ فرمودند کہ بہین و کلمۃ الحق از زبان او بشنو حضرت موصوف بموجب حکم عالی کلمۃ الحق از آن بزرگ شنید پس حضرت شاہ مرتضیٰ علی باز فرمودند کہ پیر و مرشد تو ہمین محی الدین ثانی نیست بر و روز و تر نفیبۂ خود از و بگیر چون سہ شب پے در پے بمجلس جناب علی کرم اللہ وجہہ مشرف گردید و ہمین حکم ناطق شنید حالت جذبی چنان طاری شد کہ بجاے جلد ہدایہ جلد فصوص بخدمت مفتی صاحب آوردہ مفتی صاحب گفتند کہ این چہ کتاب ست حضرت موصوف قدس سرہ گفت کہ ہدایہ است مفتی صاحب

سه بار تکرار نمود حضرت موصوف هر بار چنین جواب فرمود پس مفتی گفت که بخوان سبق خود
را حضرت قبله گاه قدس سره بفضل الٰهی قریب دو جزو هدایه یاد بخواند چون مفتی صاحب دید که
سبق درست میخواند و تفاوت یک حرف نیست و حال آنکه پیش او کتاب فصوص است
ازین معنی متحیر گشته و برهم شده گفت که خاک است بر چنین خواندن که جلد فصوص پیش تو
نهاده است و الفاظ هدایه میخوانی و باز گفت که کتاب بسوز بلکه از غایت برهمی و خشم از مدرسه
برخاسته بسوے خانه رفت و آنجا آتش حاضر بود حضرت موصوف قدس سره از غایت
جذب و شوق الٰهی همه کتب را کاغذ و سیاهی فهمیده بسوخت و دیده خود را از اشغال علم
بر دوخت و بران چنین نقشے دست غیب که درویش مجذوب بخشیده بود همراه کتابها سوخته شد

بیان ارادت آوردن حضرت شاه محمد ماه قلندر قدس الله سره بخدمت حضرت شاه مجا قلندر لاهوری قدس الله سره بحکم حضرت شیر خدا کرم الله وجهه

بدانکه حضرت قبله گاه قدس الله سره بطلب همون مرشد که از جناب علی شیر خدا کرم الله وجهه
ارشاد شده بود عاشق وار بے اختیار از انجا روانه شدند و با هر یک فقیران زمانه از کهنه تا
ملازمت نموده تا بلاهور رسیدند و انجا درویشے مشهور بشاه میر لاهوری قدس سره از
جمله مشاهیر روزگار و مشایخ کبار بود ملازمت نمودند اندرین اثنا نیز از اهل الله چنانچه
حضرت شاه عبد الجلیل لکهنوی و حضرت شاه پیر محمد لکهنوی قدس سرهم ملاقات شد و
همه را از کمالات مالامال دید لیکن بمحبوب مرغوب خود نرسید فی الفور از لاهور باز گردید
شهر بشهر قصبه بقصبه و دیهه بدیهه تلاش همون مرشد می نمودی آخر الامر بفضل الٰهی
از کشش پیر و مرشد بحقیقت کماهی در قصبه بهلول آمد و از حضرت شاه حمید الدین بهلولی
... بر یک دیوار سوار می شد و قند سیاه شبا روز میخوردند و لعاب از دهن جاری میبود
ملازمت نمود فی الفور تصرف و کرامات شاه مذکور دید که چندی مردمان در حضور نشسته بودند
طعام هر قسم و نیز شیر برنج پخته نهاده بود ناگاه چند طفلان همون ساعت رسیدند آن

شیر برنج بہ طفلان خورانید پس در دل ہمون مردمان کہ نشستہ بودند خطر آمدہ کہ ازین شیر برنج
کہ از خانۂ ظالمی آمدہ لایق شمایان نبود حالا حق سبحانہ تعالی برای شمایان طعام قسم لقسم چنانچہ
پوری کچوری وسہالی وبراد آچار وغیرہ میفرستد درین اثنا چند بہنگی طعام ہمون اقسام
از خانۂ ہندوی نذر بشاہ مذکور رسید لیکن کہاران از غلطی ونادانستگی نفہمیدہ کہ این طعام
نذر شاہ فرستادہ است بلکہ دانستند کہ بخانۂ خسر خود ارسال داشتہ بنابرآن ازمکان
شاہ پیشتر بردند چون شاہ سر از مراقبۂ عالیہ برداشت دید کہ طعام نذر ما بجای دیگر از
غلطی میبرند بسرعت وعجلت تمام برخاستہ رفتہ بہنگی کہاران را گرفتہ فرمود کہ این طعام برای
ما فرستادہ است نہ برای دیگری کجا میبرند بمکان ما باز گردانید ازینمعنی کہاران شور
وغوغا بسیار کردند وگفتند کہ این طعام بخانۂ خسر خود فرستادہ است نہ برای شما شاہ
بزبردستی تمام باز آورد وہمہ کسان ازینمعنی درحیرت آمدند شاہ بمردمان گفتند کہ این طعام
در قسمت شمایان ست یکدم توقف کنید کہ حضرات سجادہ ہم می آید بعد یک ساعت پسر آن
ہندو یک خم حضرات آوردہ پیش شاہ نہاد وگفت کہ این طعام نذر شاہ والدمن فرستادہ
است وقدمبوسی رسانید پس کہاران شرمندہ گشتہ وعذر ومعذرت نمودند وہمہ کسان
کہ نشستہ بودند تصرف وکرامات شاہ دیدند وطعام خوردند ودیگر کرامت شاہ قدس سرہ
این دید کہ چون از مکان شاہ تبلاش ہمون مرشد پیشتر روانہ شدند چند قدم برفتند
ناگاہ نگاہ شاہ بر حضرت موصوف افتاد گفت اے سید پیش من بیا حضرت قبلہ گاہ قدس سرہ
بموجب امر نزدیک آمدند شاہ قدس سرہ اندک قند سیاہ بلعاب دہن آلودہ از
دندان گزیدہ مرحمت فرمود قبلہ گاہ از کراہت بدست گرفتہ پیشتر راہی شدند چون
قدم چند رفتند در دل خطر آمد کہ این قند سیاہ از دست افگندہ دست باید شست
ناگاہ بتصرف آن شاہ آن دست کہ دران قند سیاہ بود بلب حضرت موصوف رسید
چنانچہ مزہ آن معلوم گردید فوراً چنان عالم محویت طاری گردید کہ خود بیخبر گشت

همون ساعت از قصبهٔ بهلول بلاهرپور که مسافت سه منزل است به آستانهٔ حضرت شاه مجا قلندر قدس الله سره رسیدند و بمطلوب خود فایز گردیدند حضرت سلطان العارفین شاه مجا قلندر قدس الله سره پیش از رسیدن حضرت موصوف از مجلس برخاسته و جای از اغیار خالی ساخته داخل حجره گردیدیک پٹ کینواڑہ بند کرده و دیگر پٹ وا داشته منتظر استاده بودند چون حضرت موصوف قدس سره را دیدند از غایت فرخندگی فرمودند که مرحبا مرحبای سید بحکم جناب مرتضیٰ علی شیر خدا النصیبه خود بگیر از من که بلقب محی الدین ثانی از جناب عالی ام بعده کلمة الحق ادا نموده و گفت ے صد کتاب و صد ورق در نار کن سینه را در عشق حق گلزار کن ٭ هم گل و هم رنگ و هم بوئے توئی ٭ رخت بیرون کن ازین ماک دوئی ٭ حضرت موصوف بمجرد دیدن آن ذات خجسته صفات و شنیدن این رموز عالیات غایت فریفته و نهایت شیفته گردیده ارادت بجا آورد و بمشرب عالیه قلندریه که بهشت واسطه از حضرت سید المرسلین خاتم النبیین احمد مجتبیٰ محمد مصطفیٰ صلی الله علیه وسلم بآن قبله گاه قدس سره رسید باین طریق که حضرت موصوف قدس سره را از خدمت برهان العارفین قدوة المحققین حضرت شاه مجتبیٰ معروف بشاه مجا قلندر لاهرپوری و آن حضرت را از خدمت قدوة العارفین شیخ الاسلام حضرت شاه عبد القدوس علن پوری جونپوری و آن حضرت را از والد خود قدوة العارفین شیخ الاسلام حضرت شاه عبد السلام معروف بشاه علن جونپوری و آنحضرت را از والد خود قدوة العارفین حضرت شاه محمد قطب و آنحضرت را از والد خود قدوة المحققین حضرت شاه قطب الدین بنیادل سرانداز غوثی و آنحضرت را از خدمت قطب الاقطاب میر سید نجم الدین قلندر غوث الدهر ابن امیر سید نظام الدین ابن امیر سید نور الدین مبارک الحسینی الغزنوی و آنحضرت را از خدمت قدوة العارفین امیر سید خضر رومی قلندر کهیرادهاری قدس سرهم و آنحضرت را از خدمت سلطان العارفین حضرت شاه عبد الله عرف عبد العزیز مکی اصحاب پیغمبر و علم بردار

پیغمبر صلی اللہ علیہ و آلہ وسلم و آن حضرت را از خدمت حضرت سید المرسلین خاتم الانبیا ابوالقاسم جناب محمد مصطفے صلی اللہ علیہ آلہ واصحابہ وسلم نعمت اسرار قلندریہ رسیدہ و اجازت گشتہ و بحضور حضرت پیر و مرشد خود حضرت موصوف قدس سرہ در اذکار قلندریہ مشغول شد چنانچہ ثلاثی گنبدی وغیرہ شبا روز بسیار بسیار محنت و مشقت نمودی و در ایام چلہ شغل اذکار با وجود غذا ، گوشت یک حلوان مرغن روزمرہ بدن حضرت موصوف بکثرت حرارت ذکر مثل تار طنبورہ بودی و ہیچ آثار غذا در اندرون شکم باقی نماندی زین جہت احتیاج بول و براز درمیان چلہ نہ آمدی بعد چہل روز فراغت از چلہ بول و براز احتیاج شدی یک مینگنی خورد ہمچون مینگنی گوسپند و سخت چون آہن از شکم بیرون آمدی پس حضرت شاہ مجا قلندر فرمودی کہ ہمین مینگنی را بر سندان نہادہ و از تیک باید کوفت چون مینگنی شکستہ می شد داغ افتادی و در سندان پیوست نہ شدی فرمودی کہ ہنوز این ذکر کامل و بحد خود نرسید باز چلہ باید کرد و چند روز در شغل این ذکر باشد و چون مینگنی پیوست شدی و بروداغ نہ افتادی ذکر دیگر فرمودی ہمبرین طریق جمیع اذکار و اذکار و طریقہ دم کشی و مراقبات مشرب عالیہ قلندریہ و رموزات الیہ التعلیم و تلقین فرمودہ بودند کہ تعلیم و تربیت حضرت شاہ مجا قلندر قدس اللہ سرہ برین طریق بود و چون از دولت ابدی و نعمت سرمدی معمور دید حضرت شاہ محمد ماہ قلندر را خلافت داد و رخصت فرمودند وقت رخصت نمودن از زبان مبارک فرمودند کہ فرزندی در صلب شما حق پرست می بینم پس شما را کتخدا شدن ضرور است این سخن را یاد باید داشت اکنون حال ریاضت شاقہ و مجاہدات و کشف و کرامات و سیر و سفر وغیرہ حضرت والد بزرگوار سید شاہ باسط علی قلندر یعنی حضرت شاہ محمد ماہ قلندر قدس سرہ کہ در کتاب مندرج است و اندراج یافتہ تا کجا نویسد اگر نوشتہ آید یک کتاب جلد دراز گردد لہذا قلم را بسبب تساہل و وقت طبیعت و عدیم الفرصتی باز ماند برائے ضرورت برخی بزرگان کل خاندان عالیہ قلندر و در تحریر می آید بیان پیران سلسلہ عالیہ قلندریہ علویہ بدانکہ در جملہ سلاسل سبعہ پیر اول حضرت افضل النبیین

والمرسلین سید البشر وافضل کل مخلوق ابو القاسم محمد رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم اند در سفینۃ الاولیا مسطور است کہ جمہور اہل سیر و تواریخ معتقد بر آن اند کہ حضرت اسماعیل و ابراہیم و نوح و شیث علیہ السلام از اجداد کرام آنحضرت اند و اسمار گرامی آنحضرت بسیار ست از آنجملہ نود و نہ [99] نام مشہور است و نام نامی آنحضرت در تورات احمد و ضحوک و قتال و در انجیل حامد و بروایتے فارقلیطا و در آسمان محمود است ولادت با سعادت آنحضرت باتفاق علما اہل سیر بعد از طلوع صبح صادق و پیش از طلوع آفتاب روز دوشنبہ بود لیکن در تعین سال و ماہ و تاریخ آن اختلاف است عامۂ اہل سیر و تواریخ بر آنند کہ آنسرور در سال فیل متولد شدہ بعد از پنجاہ و پنج و تا چہل روز و قولے آنکہ ہر دو قصہ در یک روز واقع شد و بزعم بعضے ولادت آنحضرت بعد از سی سال از واقع فیل و بگمان بعضے بعد از چہل سال رو دادہ و قول اول صحیح است و عقیدۂ جملہ علمار آنست کہ تولد آنحضرت در ماہ ربیع الاول بودہ و بزعم طائفہ آنکہ در ماہ رمضان واقع شدہ مشہور آنست کہ دوازدہم ماہ ربیع الاول واقع شدہ و در دوم و ہشتم نیز گفتہ اند و بقول بعضے اول دوشنبہ از ماہ مذکور بودہ و گویند آنسرور در عہد نوشیروان تولد نمودہ اند بعد از آن کہ چہل سال از حکومت گذشتہ بود صاحب جامع الاصول وغیرہ آوردہ کہ ہشتصد و ہفتاد و دو سال از وفات سکندر رومی گذشتہ بود و بروایتے ابن عباس از زمان حضرت عیسے علیہ السلام تا ولادت پیغمبر ما صلی اللہ علیہ وسلم ہشتصد سال بودہ و ابتدای نزول وحی بر آنسرور علیہ الصلوٰۃ والسلام بقول اکثر اصحاب حدیث و اہل سیر روز دوشنبہ سیوم یا ہشتم ماہ ربیع الاول سال چہل و یک از ولادت آنسرور صلی اللہ علیہ وسلم بودہ و نزد جمعی کثیر از ائمۂ سیر و تواریخ در ماہ مبارک رمضان بودہ و بعضے از متاخران علمای حدیث گفتہ اند کہ ابتدای وحی بر آنسرور در خواب در ماہ ربیع الاول و در بیداری در ماہ رمضان بودہ و معجزاتے کہ از آنسرور صلی اللہ علیہ وسلم بظہور رسیدہ مثل نزول قرآن و شق قمر و سخن کردن طفل از اہل یمامہ کہ ہمان روز متولد شدہ و سخن کردن آہو و گواہی دادن سوسمار بر نبوت آنحضرت و تسبیح گفتن سنگریزہ ہا

دردست مبارک آنحضرت و آمدن از جنت شاخ خرما پیش آن سرور و روان شدن سنگ بروی آب بطلب آنحضرت و افروختن آتش بر رداے که دست مبارک بآن رسیده بود و روان شدن آب از انگشتان مبارک و رستن درخت خرما از کوهان شتر و بار رسیدن و سخن کردن بزغالهٔ بریان زهرآلوده و سواے این بسیار است و جمعی نقل کرده اند که از آن سرور سه هزار معجزه بظهور آمده و آنقدر معجزاتے که از آنحضرت ظاهر شده اند که از ان هیچ پیغمبرے روی نموده و معراج آنحضرت بقول اکثر در ماه ربیع الاول سال دوازدهم از نبوت و گویند در شوال سال یازدهم و بقولے شب بست و هفتم ماه رجب و این قول مشهور است و بقولے بست و هشتم شهر ربیع الاخر نزد بعضے در هفتدهم ماه رمضان سال دوازدهم از بعثت واقع شده و جماعے برانند که بعد از بعثت به پنج سال آنصورت روی نمود و گویند در شب دوشنبه بود و هجرت آنسرور علیه الصلوٰة و السلام با صدیق اکبر رضی الله عنه در شب بست و هفتم صفر یا غره ربیع الاول سال سیزدهم یا چهاردهم از بعثت واقع شده و اکثر اهل سیر برانند که بیرون رفتن الیشان از مکه روز دوشنبه بود و بعضے برانند که پنجشنبه بود و وجه جمع آن ست که گویند خروج از خانه ابوبکر صدیق رضی الله عنه پنجشنبه و خروج از غار و توجه نمودن بمدینه دوشنبه یا عکس بوده باشد والله اعلم و بالاتفاق اهل سیران روز که حضرت پیغمبر صلی الله علیه وسلم داخل مدینه منوره شدند روز دوشنبه بوده از ماه ربیع الاول و در آنکه چهارم ماه بود اختلاف ست بعضے برانند که اول ماه بقولے دوم و بقولے دوازدهم و بقولے سیزدهم بوده و واقعه هائیکه وفات آنحضرت صلی الله علیه وسلم نزد جمهور ارباب سیر هنگام چاشت روز دوشنبه دوازدهم ربیع الاول سال یازدهم از هجرت و بقولے دویم ماه مذکور واقع شده و شب چهارشنبه هم تا سحر و بقول بعضے روز سه شنبه در مدینه منوره در حجره حضرت عائشه صدیقه رضی الله عنها دران مکان که قبض روح واقع شده آنحضرت را دفن کردند سن شریف آنحضرت صلی الله علیه وسلم شصت و سه سال بقولے شصت و پنج سال و بقولی شصت و دویم سال

بوده وبقولے شصت سال بوده وبعضے علماء در وجہ جمع میان اقوال گفته اند که قول اول
بنا بر آنست که سال ولادت و وفات را شمرده اند قول دوم بنا بر اعتبار سال ولادت و وفات
است وآنکس که شصت گفته ما فوق عشرات را شمرده وقول چهارم مبنی بران حدیث است
که عمر هر پیغمبری نصف عمر آن پیغمبر است که پیش از و بوده عمر عیسی علیه السلام و یکصد و بست
و پنج سال بوده واین حدیث خالی از ضعف نیست والله اعلم بالصواب

بیان افضل الاولیا والعارفین امیر المومنین علی مرتضی کرم الله وجهه

در سفینة الاولیا مسطورست که کنیت ایشان ابو الحسن وابو تراب است ولقب مرتضی اسد الله
ابن ابی طالب بن عبد المطلب بن هاشم بن عبد المناف ونام مادر ایشان فاطمه بنت اسد
بن هاشم بن عبد المناف ولادت ایشان در مکهٔ معظمه بوده است در درون خانهٔ مبارک روز جمعه
سیزدهم ماه رجب المرجب بعد از واقع فیل سی سال وبعضے گفته اند که ولادت حضرت
ایشان در خانهٔ کعبه شریف بود در سال اول بعثت حضرت رسالت پناه صلی الله علیه وسلم
یازده ساله بودند وبعضے سیزده ساله گفته اند واول کسے که از صبیان ایمان آورده ایشان
بوده اند ودر سی وپنجم ویا سی وششم از هجرت بر مسند خلافت نشستند مدت خلافت ایشان پنج سال
وسه ماه وبقولے چهار سال ونه ماه بوده وفات ایشان بشب دوشنبه بست ویکم ماه رمضان
سال چهلم هجری وبقولے روز جمعه هفتم ماه مذکور رو نموده وبعضے بست وسوم گفته اند مدت
عمر شریف ایشان شصت وسه سال ویا شصت وپنج سال بوده ونقش نگین حضرت امیر کرم الله وجهه
الملک گویند حق سبحانه تعالی برائے حضرت امیر کرم الله وجهه دو بار رد شمس کرده آفتاب
را از مغرب باز گردانیده یکے در عهد رسول الله صلی الله علیه وسلم ویک بار بعد از وفات آنحضرت
وقبر ایشان در نجف است چنانچه در شواهد النبوت مسطور است که امیر المومنین علی
امام حسن وامام حسین رضی الله عنهما را وصیت کرده بود که چون بمیرم مرا در سریرے بنهید
وبیرون ببرید وبغریین که الحال بنجف شهرت دارد برسانید آنجا سنگے سفید خواهند یافت که از اق

نور درخشان ست آنرا کشیده آنجا کشادگی خواهند یافت هرا ورا آنجا دفن کنید وملا عبد الغفور
لاهوری آورده اند که قبر حضرت امیر المومنین کرم الله وجهه در بلخ ست در موضعیکه باستانه
امیر مشهور است ودرین باب جهتها آورده اند والله اعلم بالصواب قال رسول الله
صلی الله علیه وسلم انت منی بمنزلة هارون من موسی الا انه نبی بعدی متفق
علیه شکوه گفت رسول الله صلی الله علیه وسلم مرعلی کرم الله وجهه را که نسبت تو بمن همچو نسبت
هارونست بموسی غیر اینکه بعد از من پیغمبری نیست وقال رسول الله صلی الله علیه
وسلم من کنت مولاه فعلی مولاه اللهم وال من والاه وعاد من عاداه صواعق
محرقه یعنی گفت پیغمبر صلی الله علیه وسلم روز غدیر خم که هرکس هستم من مولای او پس علی
مولا اوست خدایا دوست دارد کسے را که دوست دارد علی را ودشمن دارد کسے را که دشمن
دارد علی را وحضرت امیر المومنین کرم الله وجهه امام اول اند از ائمه اثنا عشر رضی الله
عنهم وسلسلهای جمیع اولیا بایشان منتهی میشود ودر مناقب الاولیا مسطورست که امیر المومنین
حضرت علی کرم الله وجهه امام العارفین وجامع العلوم بود ومجموعه کمالات وکرامات وخاتم الاولیا
بوده که حق سبحانه تعالی قسمی از چهار اقسام ولایت بروختم نمود ونیز در مناقب الاولیا مسطور
است که ولایت چهار قسم است قسم اول ولایت باطن نبوت مطلقه وخاتم آنحضرت مرتضی
علی کرم الله وجهه است ودوم ولایت مقیده محمدی خاتم آن شیخ محی الدین عربی ست
قدس سره سیوم ولایت مطلقه محمدی که بحضرت امام محمد مهدی مختوم خواهد گشت چهارم ولایت
مطلقه عامه که بحضرت عیسے علیه السلام خواهد پذیرفت چنانچه حضرت امیر سید اشرف جهانگیر
قدس سره در لطائف اشرفی تصریح نموده وجمله انبیا از مشکوة نبوت مطلقه حضرت
خاتم الانبیا اقتباس کرده اند از راه باطن مقدس او وهمه اولیا از ولایت مطلقه آن سرور
اقتباس نموده اند ومی نمایند روح او منشاء جمیع ارواح است وهمه ارواح فروع واجزای
او آیند وحقیقت او اعلی جمیع حقائق ست ونیز در مناقب الاولیا مسطورست که ولایت

عام است از نبی و رسول و ولی چه ایصال است بجناب حق سبحانه تعالیٰ و نبوت رجوع بخلق است بجهت تبلیغ احکام بعد ایصال مذکور بنابران انبیا را اول درجه ولایت حاصل میشود بعد ازان نبوت و هر نبی را دو قسم ولایت میشود یکے ولایت مطلقه دوم ولایت مقیده و انبیا را پیش از نبوت و بعد از انقطاع نبوت کار بولایت است چنانچه عیسے علیه السلام در آخر زمان بر ولایت عمل خواهد نمود و ولی هر کمالے که می یابد بطفیل نبی مے یابد نور القمر مستفاد من ضیاء الشمس اگر متابعت نبی نے بود نفس ایمان روہی نمود راه بدرجات علیا از کجا می کشود و ولے هر چند کامل است و لی تابع نبی که اکمل است بایزید بسطامی قدس سره گفت مدتے در وحدانیت پریدم و به نهایت رسیدم چون نگه کردم خود را در بدایت درجه انبیا دیدم بنهایت الاولیا بدایة الانبیا و این قول در طریقت است و قول تلمیذ محمد حکیم ترمذی قدس سره بدایة الاولیا نهایة الانبیا در شریعت و نیز در مناقب الاولیا مسطور است که امیر المومنین علی کرم الله وجهه امام حسن و امام حسین رضی الله عنهما را و خواجه حسن بصری را و کمیل بن زیاد را و خواجه اویس قرنی و قاضی شرع رضی الله عنهم را خلافت داد هر دو فرزند معروف به امامین شدند و چهار خلیفه دیگر مشتهر بچهار پیر گشتند و چهارده خانواده بواسطه حسن بصری قدس سره صورت ظهور پذیرفتند و نیز در مناقب الاولیا مسطور است هر گاه حصول معرفت نزدیک صوفیه بتصفیه باطن ست بالاتفاق و آن منوط ریاضت است و جهاد شاق و آن تکلیف مالایطاق بنابران قطب ارشاد حضرت خاتم الانبیا صلی الله علیه وسلم اصحاب خود در الطریق ریاضت و تصفیه ارشاد فرمود چون بعضے اصحاب را کمالات رو نمود آنحضرت ایشان را خلافت باطنی داده و عطا فرموده از ایشان سلسله ها و خانواده ها پدید آمد بواسطه حضرت علی کرم الله وجهه را که سوای امامین رضی الله عنهما چهار خلیفه که در اصطلاح صوفیه چهار پیر میگویند ایشان را اول اویس قرنی دویم قاضی شرع بن حالبس سیوم کمیل بن زیاد چهارم خواجه حسن بصری قدس اسرارهم بودند منجمله از ایشان

چهارده خانواده بواسطه حضرت خواجه حسن بصری قدس سره پدید گشته قبولیت و اعتبار تمام دارد اول حبیبیه دویم طیفوریه سیوم کرخیه چهارم سقطیه پنجم جنیدیه ششم گازرونیه هفتم طوسیه هشتم فردوسیه نهم سهروردیه دهم زیدیه یازدهم عیاضیه دوازدهم ادهمیه سیزدهم هبیریه چهاردهم چشتیه و در لطائف اشرفی مذکورست که این عدد چهارده خانواده وقتی بوده است لیکن خانواده های کثیره منسوب شدند که بحضرت مرتضی کرم الله وجهه میرسند چنانچه نوربخشیه و ناصریه و عمریه و زینبیه و رکنیه و شافعیه و علائیه و نوریه و اسفرائنیه و باخرزیه و کبرویه و برغشیه و زرکوبیه و حمویه و قادریه و احمدیه و اقاصیه و صادقیه و حسامیه و سیدیه و ابوالخیریه و نقشبندیه و آفاقیه و قطبیه و حیدریه و دورثانیه و ثعلبیه و مرشدیه و ابواسحاقیه و خفیفیه و طاریه و قومیه و نعمانیه و منصوریه و حلاجیه و جنیدیه و بایزدیه و رضویه و امامیه و جعفریه و ابراهیمیه و اسماعیلیه و نصرفیه و ابوقاسمیه و کمیلیه و شرعیه و حسینیه و بصریه و اولیسیه و حسینیه و شهدیه و غیره و در مناقب الاولیا روایت ست که پیغمبر صلی الله علیه وسلم بغزوهٔ تبوک بشتافت حضرت مرتضی علی کرم الله وجهه را در مدینه بجاے خود گذاشت و فرمود اما ترضی انتکون یعنے بمنزلة هارون من موسیٰ و روایت است که این آیت چون نازل شد قل لا اسألکم علیه اجرًا الا المودة فی القربی اصحاب عرض کردند که یا حضرت اقربا آنحضرت که درین آیت مراد اند کیانند فرمود علی و فاطمه و ابنا هما پس مودت ایشان بر جمیع مومنان واجب است و حضرت شیخ ابوالحسن خرقانی رحمة الله علیه در کتاب تصنیف خود آورده اند که روزے حضرت جبرئیل بفرمان رب الجلیل از درخت طوبی یک برگ آورده پیش رسول خدا صلے الله علیه وسلم نهاد و گفت یا رسول الله حق سبحانه تعالی ترا این هدیه فرستاده است چون رسول علیه الصلوٰة والسلام آنرا دید بغایت شادمان شد و جمله اصحاب رضی الله عنهم از بهر تعظیم الیتاده شدند و از نور آن خرقه تمام مجلس منور گردید چنانچه در گریبان او نوشته بود یا صبور یا شکور یا کریم یا مرید و در آستین آن یا عزیز یا ستار یا لطیف یا علیم و در دامن آن خرقه مذکور یا

احدا یا محمد یا فرد یا وتر تحریر بود پس حضرت محمد مصطفی صلی اللہ علیہ وسلم موجب فرمان خدا در بر مبارک خود کرده شکرانه
ادا نموده بعد ازان فرمود یا ابوبکر اگر ترا این خرقه دہم چه کنی گفت صدق زیاده کنم بعد ازان فرمود
یا عمر اگر ترا این خرقه دہم چه کنی گفت عدل زیاده کنم بعد ازان فرمود یا عثمان ترا اگر این خرقه
دہم چه کنی گفت حیا و شرم زیاده کنم بعد ازان فرمود یا علی ترا اگر این خرقه بدہم چه کنی گفت
ستاری زیاده کنم پس حضرت رسول خدا صلی اللہ علیہ وسلم از بر مبارک خود آن خرقه را
برآورده در بر حضرت شاه مرتضی علی کرم اللہ وجهه پوشانیده مبارک باد فرمود بعده
فرمود یا علی مرا نیز ہمی فرمان است که بپوشان چشمها خود را از عیب مردمان که این خرقه
رحمت من است و بندوی را بپوشان که او نیز عیب بندگان من پوشاند باید دانست که
چون فقرا لباس خود را خرقهٔ محمدی و مرتضوی گویند موجب و باعث ہمین است که از
حضرت مرتضی علی کرم اللہ وجهه عن عن بدرویشان و مشائخان رسیده و جابسیت و از
بیضاوی روایت است که روزے بامدادان پیغمبر صلی اللہ علیہ وسلم گلیمی از موی سیاه
در بر کرده بخانه حضرت فاطمه زہرا رضی اللہ عنہا تشریف آورده حضرت فاطمه رضی اللہ
عنہا پیش آمده بتعظیم سلام نمود حضرت صلی اللہ علیہ وسلم دران گلیم داخل نمود پس
حضرات امامین رضی اللہ عنہم آمدند دران داخل نمود پس ازان حضرت علی کرم اللہ وجهه
تشریف آورد دران گلیم داخل نمود و بخواند انما یرید الله لیذهب عنکم الرجس
اهل البیت و یطهرکم تطهیرا روایت است که وقتے حضرت پیغمبر صلی اللہ علیہ وسلم
فرموده بود یا علی قاتلک عبد الرحمان بن ملجم ہر گاه وقت آن رسید عبد الرحمان بن ملجم لعین او
کوفه در نماز فجر نوزدہم رمضان المبارک سنه اربعین ہجری شمشیر بر سر مبارک آن
مجمع سخاوت و شجاعت بزد آن حلال مشکلات جزو کل مظهر العجائب و غرائب دران فرمود
فزت و رب الکعبة حضرت شیخ فرید عطار قدس سره گفت

چون که آن بدبخت آخر از قضا		ناگہان زخمے بزد بر مرتضا

مرتضی را شربتی کردند راست — مرتضی گفتا که خون ریزم کجاست
شربت او را ده نخست آنگه مرا — زانکه او خواهد شدن همره مرا
مرتضی را چون بکشت آمد ز دشت — مرتضی بے او نمے شد در بهشت

چون روز نسبت یکم رمضان بسر آمد و شب نیمی بگذشت که ان بجرابد بآنزل عین دریا بازل گشت و تاریخ بازل پذیر فت همان شب در سواد کوفه دفن کردند و نشان نگذاشتند تا خوارج بے ادبی نکنند و شهرت دادند که بر شتر گذاشتند بیت

خواجهٔ حق پیشوای مومنین — کوه حلم و بحر علم و قطب دین
ساقی کوثر امام رهنما — ابن عم مصطفی شیر خدا
مرتضی خیبر شکن زوج بتول — خواجه و معصوم و داماد رسول
دریا بان رهنمونی آمده — صاحب اسرار سلونی آمده
مقتدای حق باستحقاق اوست — مفتی مطلق علی الاطلاق اوست
گشت اندر کعبه آن حب ما قبول — بت شکن پا بر سر دوش رسول

عمر حضرت مرتضی علی کرم الله وجهه شصت و سه سال و قیل شصت و هشت سال و قیل شصت و پنج بود و شانزده دختر و یازده پسر داشت حسن و حسین و محسن و محمد بن حنفیه و عبد الله و ابو بکر و عمر و یحیی و جعفر و عباس و عبید تا اینجاست عبارت مناقب الاولیا پیر سوم حضرت شاه عبد الله علم بردار عرف عبد العزیز مکی اصحاب و علمدار جناب رسالت پناه حضرت محمد مصطفی صلی الله علیه و سلم بدانکه در ترجمهٔ غوثیه حضرت غوث میفرمایند که هر گاه پیغمبر خدا محمد مصطفی صلی الله علیه و سلم اصحاب صفه را در خلوت تعلیم اسرار میکرد و صحابه دیگر از روزنهای حجره نظر میکردند که چه تعلیم میفرمایند پس حضرت شاه عبد العزیز مکی اصحاب صفه اند که طریقه مشائخ داسرار پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم بالمشافه دیده اند و گرفته اند و ایشان خواص اولیاء خدا اند جل و علا و شخدمان اند و مخدمان

قومی از اولیا اند پس هر که باصحاب صفه میرسد از کمل وخواص اولیاست وانکه بدیگر صحابه که
از روز بها نظر میکردند میرسد نیز اولیاست مگر ایشان معرفت اسرار الٰهی بیک چشم حاصل کرده
اند وبسیار فرق ست درمیان انکه بیک چشم بشناسند ومیان آنکه بهر دو چشم بمشاهده ببینند و
معرفت باید راوی گوید شیخ المشایخ حضرت عبد العزیز مکی در سفری با یاران پر از معرفت
بمکانی رسید گفت ما احسن هذا المکان پس وضو کرد وبرائے رکعتین تحیت وتحریمه فرمود تا
در رکعت اولے چهل سال گذشت جمله یاران رفتند ومتفرق شدند تا یکے از یاران بعد
چهل سال مراجعت کرد وبرقدمانش سر افتاد وبوسه داده گفت ایها الشیخ لم تقوم
قد مضی اربعون سنة پس بافاقت آمد در رکعت ثانیه ادا کرد وسلام داد وچشم بکشاد و
پرسید چند گذشت آن شخص گفت چهل سال بگذشت پس از انجا روان شد چهل سال از
وقت پیغمبر صلی الله علیه وسلم نصب برزین کرده درمراقبه بلند تا وقت خلافت
شیر خدا کرم الله وجهه چهل سال در مراقبه گذشته بود بیدار شد ـــه

خواجه عبد العزیز عبد الله	آن علمدار مصطفی زسپاه	باتنش بود در سفر بوفاق
در مکانے گرفتش استغراق	تا زمانیکه حیدر صفدر	سوئے صفین بر آمد بالشکر
شغب لشکرش بگوشش رسید	بافاقت در آمد وبدو بد	گفت کو مصطفے ولشکر او
من فدائے غلام دیچاکراو	قوم گفتند رفت از دنیا	ورنه پس او ۳ مرد از خلفا
این وصی وولیست شیر خدا	علی مرتضے امیر هدا	تا بدولت بدان جناب رسید
بیعتش کرد وخدمتش بگزید	هر که فهمید سر مرتضوی	خواند اورا قلندر علوی

پس باید داشت که در خلافت حضرت علی کرم الله وجهه حضرت شاه عبد العزیز از حضرت
علی کرم الله وجهه دوباره بیعت نمود ودر طریقه مشایخ وفقر جائز است که از خلیفه پیر و
مرشد خود دوباره بیعت کند واز دیگرے جائز نیست ۲۵ جهت سلسله قلندریه بر دو نوع
گردید قلندریه مخصوص وقلندریه علویه قلندریه مخصوص آنکه حضرت شاه عبد العزیز را

بلاواسطۂ پیر دیگر از پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وسلم نعمت بیعت حاصل گردید وقلندریہ علویہ آنکہ بواسطہ حضرت علی کرم اللہ وجہہ برسول خدا صلی اللہ علیہ وسلم میرسد ولقب قلندری شیخ المشائخ موصوف رضی اللہ عنہ از زبان مبارک جناب رسول خدا صلی اللہ علیہ وسلم امداد شدہ واین لقب بخاندان دیگر حاصل نیست وسبب مرحمت لقب قلندریہ بہ حضرت شاہ عبد العزیز رضی اللہ عنہ در کتاب تواریخ مندرج ست درین جا اختصار یافت راوی گوید کہ عمر شیخ المشائخ حضرت شاہ عبد العزیز مکی رضی اللہ عنہ ششصد سال بود وچہار قبر داشت و در ہر قبرے چہل سال ماندے ومردم دانستے کہ از دنیا رفتہ است داو نرفتی واز قبر برآمدہ بروی زمین گشتے ہمچنین سہ بار از سہ قبر بعد چہل چہل سال برآمدہ وقبر رابع نیست کہ نزدیک قبر حضرت فرید الدین گنجشکر است در پاک پٹن کہ مابین شہر ملتان ولاہور واقع است وازین قبر برنہ آمدہ راوی گوید کہ حضرت شاہ عبد العزیز رضی اللہ عنہ چہل چہل سال در مراقبہ خواہ زیر زمین خواہ بالاے زمین بودے وچہل چہل سال در سفر ہفت اقلیم دنیا از مشرق تا مغرب از مغرب تا مشرق بنا بر ہدایت وارشاد عالمیان بودہ عمر بسر بردہ چنانچہ در ہر ملک مرید وخلفاء ایشان لاتعد ولاتحصی شدند ووفات حضرت شیخ فرید الدین گنجشکر قدس اللہ سرہ در سال ششصد وشصت وچہار ۶۶۴ ہجری وعمر نود وہشت سال مے نویسد۔

بیان حال سید شاہ خضر رومی قلندر قدس اللہ سرہ

کہ پیر چہارم مجمع کشف وکمالات وصاحب کرامات اند در رسالہ مسعودیہ تصنیف والد شریف حضرت سید شاہ مسعود علی قلندر می نویسد کہ سید السادات حضرت سید شاہ خضر رومی قلندر رکیپرادہاری قدس اللہ سرہ بہ رہنمونی طالع وبخت ہمایون بخدمت فیضدرجت حضرت شاہ عبد العزیز مکی اصحاب وعلمدار جناب پیغمبر آخر الزمان صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم رسیدہ پروانہ وار گرد شمع جمال حق نما بجان خود نثار گردیدہ وبیعت نمود وتلقین اذکار واذکار واسرار یافتہ ورموزات اسرار انا احمد بلا میم دریافتہ محو گشت وحالت فنا فی اللہ

وباقی باللہ پیدا شد سالہا سال در حضر و سفر بخدمت پیر و مرشد خود حضرت شاہ عبد العزیز
قدس سرہ بود شرف و سعادت و مرتبت حاصل نمود باجازت و خلافت سلسلہ عالیہ قلندریۂ
علویہ مشرف گردیدہ و رخصت شدہ سیر و سفر اختیار کردہ بہدایت خلق اللہ مشغول شد
کشف و کرامات و خوارق عادات و حالت سکر و محو و استغراق و جذبات و ریاضات و مجاہدات
و مراقبات بسیار بود و چند در چند کمالات و کرامات اجرا یافت از آنجملہ یک اینست کہ یک
کھپر برای گذران محتاجان نہادہ بود کہ ہر کہ را طعام احتیاج میشد یا ہر چہ حاجتے کہ میداشت
از ان کھپر میگرفت تا آنکہ اگر کسے براے اسپ خود دانہ و کاہ میخواست از ان کھپر مییافت
مدتے چند ان کھپر بود از او اقسام مطلب برار خلق میشد روزے آنحضرت رو بروی خود
شکستہ زیر زمین دفن کنانیدند وجہ لقب کھپرا دہاری آنحضرت ہمین ست کہ مشہور
بسید شاہ خضر رومی قلندر کھپرا دہاری شدند و وضع آنحضرت آزادانہ بود واضح باد کہ
نعمت سلسلہ قلندریہ علویہ و طیفوریہ حاصل بود مگر بنا بر حصول نعمت چشت روزی از
جناب عالی حضرت محمد مصطفے صلی اللہ علیہ وسلم حکم شد کہ در ہندوستان برو و نعمت چشت از
قطب الدین بختیار بگیر پس بموجب حکم اقدس اعلی حضرت رسالت پناہ صلی اللہ علیہ وسلم
حضرت شاہ خضر رومی قلندر قدس اللہ سرہ سیر کنان بجانب دہلی روان شدند و خواجہ
قطب الدین بختیار کاکی را نیز از حضور حضرت محمد مصطفے صلی اللہ علیہ وسلم ارشاد شد کہ سید
خضر رومی از بلدۂ روم می آید او را نعمت چشت کہ نزد تو امانت اوست بدہ ہرگاہ حضرت
سید شاہ خضر رومی قلندر قریب دہلی رسیدند خواجہ قطب الدین بختیار کاکی قدس اللہ سرہ
براے استقبال رفتہ بدہلی بمکان خود آوردند و گفتند کہ مرا ہم از جناب رسول خدا صلی اللہ
علیہ وسلم حکم شد کہ امانت چشت شما بشما سپارم پس چند روز بخدمت خود داشتہ تربیت
طرق چشت بوجہ احسن کردہ اجازت و خلافت دادہ و خود نعمت سلسلہ قلندریہ علویہ بموجب
حکم حضرت رسول خدا صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم از سید شاہ خضر رومی قلندر قدس اللہ سرہ

گرفته واز جمیع ارکان واسرار طریق قلندریه معمور شده حضرت سید موصوف را ز حضرت ممدوح بعد سید شاه خضر رومی قلندر قدس سره باز بسیر وسفر مشغول شدند چنانچه در هر دیهی و شهرے که تشریف شریف می بردی مردمان آنجا به بیعت و هدایت در آمدی مرید و خلفا صاحب کمال و صاحب تصرف آنحضرت از مشرق تا مغرب لاتعد ولاتحصے اند. و منقول است و از کتاب تواریخ بصحت رسیده که بعد حصول نعمت خاندان قلندریه علویه نعمت سلسله طیفوریه و جعفریه بواسطه حضرت شاه طیفور شامی بایزید بسطامی قدس الله سره وایشان را از حضرت امام جعفر صادق و آن حضرت را از والد خود حضرت امام محمد باقر و این حضرت را از والد خود حضرت امام زین العابدین و این حضرت را از والد خود حضرت امام حسین شهید دشت کربلا و این حضرت را از والد خود حضرت علی کرم الله وجهه و این حضرت را از جناب رسول خدا صلے الله علیه وسلم حاصل گردیده ازین باعث سلسله قلندریه علویه را طیفوریه جعفریه میگویند مدت عمر سید السادات حضرت سید شاه خضر رومی قلندر رضی الله عنه یک صد ونود [۱۹۰] سال بود و بقولے سه صد وشش [۳۰۶] سال و بقولے پانصد سال کسرے کم بود و روضه آنحضرت در شهرے که اقامت کرده بود واقع است و دران شهر روضه غازی شهید خواهر زاده سلطان شهاب الدین هم واقع است بلکه مفهوم میشود آنحضرت در روضه غازی شهید است

بیان حال پیر پنجم حضرت امیر سید شاه نجم الدین قلندر غوث دهر قدس الله سره

که اجازت وخلافت سلسلهٔ قادریه امیر سید شاه نجم الدین قلندر غوث الدهر از جناب پدر خود حضرت امیر سید نظام الدین معنوی ابن امیر سید مبارک غزنوی قدس الله سره اخذ کرده اند ونعمت واسرار قلندریه از جناب حضرت بالو امیر سید شاه خضر رومی قلندر کهپرادهاری قدس الله سره مرید وخلیفه رشید حضرت شاه عبد العزیز مکی علمدار و صحابی حضرت خاتم الانبیا محمد رسول الله صلے الله علیه وسلم گرفته اند از رساله سلسلة الاولیا روایت است که حضرت امیر سید شاه نجم الدین قلندر را در سن صغیر پدر آنحضرت

تقید امور باطنی نمے فرمودند شخصے عدم تقید امور باطنی از سید نظام الدین استفسار نمود
سید نظام الدین پدر آنحضرت فرمودند که من تربیت ظاهری ایشان اشغال مے نمایم اما
نصیبه کشود وصول ایشان نزد بابوا میر سید شاه خضر رومی قلندر کهیرادهاری قدس سره
است واین موقوف بر وقت است منقول است که سید شاه نجم الدین قلندر
در اوائل حال بحفظ قرآن وتحقیق ادای قرأت اشتغال می داشتند روزے یک
ابدال از عالم غیب آمده آنحضرت را همراه خود بجائی برده دو قبر را نشان داده یکے قبر صوفی
دویم قبر حافظ قاری وآنحضرت را گفت که به بینید که جسم صوفی در چنین راحت است
وجسم حافظ قاری که از اسرار حق وقوف نداشته چنین در عذاب مار وکژدم است
طالب را باید که اوقات خود در چیزے صرف کند که وا نما او را راحت روح وریحان باشد
شما طلب موصل الی الله نمائید پس آنحضرت بخدمت امیر سید شاه خضر رومی قلندر قدس
سره رسیده بمرتبه علیه فایز شدند واز جمیع مقامات اسرار وارکان قلندریه به فیضیاب بالامال
گردیدند چنانچه مشهور آفاق ست وآنحضرت چرم پوش بودند ودر ممالک عالم بسیار
سیر وسفر نمودند منقول است که آنحضرت را از جناب حضرت محمد مصطفے صلی الله علیه وسلم حکم
شد که در ملک جنوبی دیار هندوستان راجه ایست آنجا رفته گاؤ بی جان را که آن راجه
می پرستد شما گاؤ را باجان نموده ذبح کنید وخود بخورید وقلندران را بخورانید وراجه را
مسلمان کنید پس حضرت شاه نجم الدین قلندر بموجب حکم جناب عالی حضرت رسول خدا صلی الله
علیه وسلم دران ملک رفتند واتفاقاً دران وقت از آسمان قطرات باران می چکید یکایک
پرستش گاه هنود که دیوهره میگویند بنظر حضرت در آمد آنحضرت قدس سره در دیوهره که
آنجا گاؤ سنگین مرصع بازر استاده بود کافران آنرا می پرستیدند در آمدند واز چهڑی آهنی
که در دست مبارک داشتند سوی آن گاؤ اشارت کرده فرمودند که بیرون رو واز گاه وگیاه
علف بخور اے گاؤ سنگین بازرین که بیجان بود بکرامت آنحضرت باجان شده واز دیوهرا

برآمده بیرون الیستاد آنحضرت قلندران را که همراه بودند حکم کردند که ذبح کرده کباب این را
در سیخها تیار کنید پس آن گاو را کباب کرده آنحضرت و دیگر قلندران همراهی بخوردند این خبر
براجه ورانی که مالک آن ملک پرستندگان آن گاو سنگین زرین علی اختلاف الدین بودند
رسید راجه بازوجه خود بخدمت آنحضرت آمده بشرف اسلام مشرف شد و در ان ملک از ذات
بابرکات آنحضرت بحکم جناب رسول خدا صلی الله علیه وسلم اسلام رواج یافت و منقول است
که قبر شریف آنحضرت در همان ملک در جنوبی هندوستان واقع است و وفات آنحضرت بتاریخ
بست و پنجم ذی الحجه وقوع یافته و عمر شریف آنحضرت سه صد سال می نویسد و مقرر است که
فاتحهٔ آنحضرت برای حل مشکلات و برآمدن هر یک حاجات کباب گاو جوان و سالم از
عیب و ناز آینده بچه باشد میکنند و گوشت آن گاو را بجز کباب صرف نمی نمایند و
بعضی مردمان قدری گوشت گاو را در سیخها کباب کرده برای آنحضرت فاتحه میکنند

بیان حال حضرت شاه قطب الدین بینا دل قلندر سرانداز غوثی جونپوری قدس الله سره

در رساله سلسلة الاولیا مسطور است که حضرت شاه قطب الدین بینا دل قلندر بادایل
در موضع کمال پور سونگر تشریف میداشتند و مسکن همانجا بود از قریات متعلقه سرکار
جونپور است بعدش بجونپور استقامت فرمودند آنحضرت را حبیب ظاهر نشان هر دو چشم بود آنچه مردمان بچشم
ظاهر میدیدند آنحضرت زیاده ازان بدو چشم باطن میدیدند لهذا ملقب بینا دل ملقب شدند آنحضرت را این
حالت از طفلی بوده که وقتیکه آنحضرت متولد شدند دایه آنحضرت که (قاعدهٔ امیران است)
در کنار گرفت همون روز یک هار طلائی بیش قیمت دایه مذکور گم شد هر چند جستجو
نمود دستیاب نگردید و بیساخته گفت که عجب کمبخت این فرزند است که بمجرد گرفتن او را
در کنار نقصان عظیم شد چون آنحضرت بعادت معینه طفلان گویا شدند اول سخن همین
فرمودند که ای دایه کمبخت چرا گفتی هار تو موشی در سوراخ برد من دران سوراخ
آن موش را بند کرده ام و آن سوراخ موش را اشاره نمودند از همان سوراخ دایه هار

رین خود یافت مردمان ازان حضرت عرض کردند که هرگاه شمارا این قدرت بوده ہانوفت چرا
نفرمودند گفت اگر ہمان روز میگفتم مردمان میگفتی که دیواست دیو دانسته مرامی کشتند ومنقول
است که چون حضرت بابوامیر سید نجم الدین قلندر غوث الدہر قدس اللہ سرہ برای تلقین
ایشان از دیار مغرب بموجب حکم حضرت محمد رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم بجوار جونپور متوجه شدند
آنحضرت را از کشف معلوم شد که پیر من می آید لہذا از چندروز بیشتر بریاضت وخلوت
اشتغال نمودند تا آنکه حضرت بابو صاحب تشریف آورده ایشان را تلقین نمود اسرار و
نعمتہاے بجمیع امور مالامال کردند باجازت وخلافت سلسلہ ہای قادریہ وقلندریہ وچشتیہ
وطیفوریہ سرفراز فرمودند واجازت خلافت سلسلہ سہروردیہ بدٔ وطریق ازخدمت
حضرت شمس الدین بڈہن قدس اللہ سرہ یافتند واجازت خلافت سلسلہ قدوسیہ ازحضرت شیخ
معز شمس البلخی قدس اللہ سرہ حاصل نمودند واجازت خلافت سلسلہ مداریہ ازحضرت
شاہ حاجی الحرمین حاجی بڈہن قدس اللہ سرہ یافتند غرضکه ذات بابرکات حضرت
شاہ قطب الدین بینا دل قلندر قدس اللہ سرہ از نعمتہاے سلاسل سبعہ معمور بود وانواع
انواع کشف وکمالات ازان حضرت بوقوع آمده که باعث طولانی تحریر کردن نمی تواند مگر
یک ادنی تصرف از تصرفات آنحضرت است که می نویسد که شخصے از اولاد حضرت شاہ
شرف الدین یحیٰ منیری قدس اللہ سرہ بخدمت حضرت شاہ قطب الدین بینا دل قلندر
قدس سرہ آمده استفسار توحید نمود آنحضرت فرمودند که توحید را عیان ببین پس آنشخص
بدید که یک قطب الدین ہزار ہا قطب الدین ظاہر شده اند باز ہمان یک قطب الدین ماندند که بودند
بعدش حضرت فرمودند که توحید را دیدی که در مرتبہ تنزیہ معنی ذات بحت ہمین یک ست پے
بلاحظہ تشبیہ وظہور بعدش چون نشسته وظہور را دیدی که ہمہ ہمین یک بود که بجنید ین
کثرت نموده وغیر آن یک نیست وعین اوست ظہور العبدش ودیدی ہمین یک ماند که بود
الحق که حق سبحانه تعالی بفضل خویش اولیا را مرتبہ عظیم بخشیده است وطرح طرح قدرت

وطاقت عطا کرده ایشان را خواص مقرب درگاه الٰهی اند آنچه خواهند بفضل الٰهی بکنند چنانچه
در مکتوبات حضرت شاه مجتبیٰ عرف حضرت شاه مجا قلندر لاهرپوری قدس الله سره منقول
است که خداوند سبحانه تعالیٰ امروز برهان نبوت را باقی گردانیده است و اولیا را بسبب
اظهار این کرده تا پیوسته آیات حق و حجت صدق محمد صلعم ظاهر باشد و هر ایشان را والیان عالم
گردانید از آسمان باران ببرکات اقدام ایشان آید و از زمین نباتات بصفا احوال ایشان
روید و بر کافران مسلمان را تصرف بجهت ایشان باشد و ایشان چهار هزار اند که مکنون اند
که یکدیگر را شناسد و جمال حال خود را نداننده و آنها از کل احوال از خود و خلق مستور
باشند و اخبار برین وارد است و سخن اولیا برین ناطق است و مرا خود اندرین معنی بحمد الله
عیان گشته است اولیا الله که بجهت خدمت متعین اند و هر یکدیگر را می شناسد و جمال احوال خود را
میدانند در کارها باذن محتاج یکدیگر اند سیصد تن اند که دلهای ایشان همچو دل آدم علیه السلام
است و چهل تن اند که دلهای ایشان همچو دل نوح علیه السلام است و چهل تن اند که دلهای
ایشان همچو دل موسیٰ علیه السلام است و هفت تن اند که دلهای ایشان همچو دل ابراهیم
علیه السلام است و پنج تن اند که دلهای ایشان همچو دل جبرئیل علیه السلام است و سه تن اند
که دلهای ایشان همچو دل میکائیل علیه السلام است و یک تن اند که دل او همچو دل اسرافیل
علیه السلام است و در اصطلاح این طائفه سیصد را نقبا خوانند ایشان نقیبان امت حضرت
محمد صلعم اند و آن چهل را نجبا خوانند که ایشان برگزیده خلق اند و آن چهل را ابدال خوانند
که ایشان بدل انبیا علیه السلام اند و آن هفت تن را اخیار خوانند که ایشان بهترین مخلوقات
اند و آن پنج را عماد خوانند که ایشان ستون عالم اند و آن سه تن را اوتاد خوانند که ایشان بجای
میخ اند در دار دنیا و آن یکے را غوث خوانند چه که بفریاد عالم میرسد و قطب الاقطاب
نیز خوانند چون در عالم حادثه میشود هر یکے ازین گروه بجهت دفع حادثه دعا میکنند چون دعاے
هر یکے مستجاب نمیشود غوث دعا میکند دعای غوث مستجاب میشود و هیچ وجهه رد نمیگردد

بدین صفت قطب در عالم یکے میباشد و جز آن در شهر و قصبه و دیهه قطب میباشد آن شهر و قصبه و دیهه
از برکت آن قطب از حوادث و آفات مصئون و مامون میباشد و در صحبت ایشان اثرها است
و در خلوت نیست انچه از صحبت یکساعت اولیا حاصل شود از خلوت هشتاد سال حاصل نشود
و نتوان کرد من کان یرید ان یجالس مع الله فلیجلس مع اهل التصوف یعنی هر که همنشینی با
خدا خواهد گو که بنشیند معه اهل تصوف رحمت بر جانش باد که گفت ؎ هر که خواهد همنشینی با
خدا؛ گو نشیند اندر حضور اولیا؛ نیز از آنحضرت مسطور است که شیخ عبدالله انصاری
میفرماید که خداوندا مرا با دوستان خود بینه نقل کرده هر که ایشان را شناخت ترا یافت هر که
ترا یافت ایشان را شناخت بعضے از جهل گمان برند و برند که اولیا گذشتند هیچ یکے
درین زمانه نمانده است ؎ گر ز خورشید بوم بی نور است ؛ از پے ضعف خود نه پی اوست
سبحان الله درین ملک مشهور هر روز هفتاد هزار اولیاء الله موجود میشوند و هر روز هفتاد هزار
معدوم میگردند اگر ایشان موجود نباشند در یک ساعت این عالم از ظلم ظالمان و از فساد مفسدان
زیر و زبر شود وقتیکه بغداد را آراسته نمودند و فسق و فساد بسیار رفت شبلی گفت حالا بغداد
لایق سوختن است مردمان شبلی را بجواب گفتند اگر تو نه بودی آن بکردی که تو میگوئی
الله تعالی همه بغداد را بسوختی شبلی را از برکت نام خویش از سوختن نگاهداشت و بغداد و
بغدادیان را از برکت شبلی قدس الله سره لولا الصالحون لهلک الطالحون صاحب کشف المحجوب
و در سلسلة الاولیا نیز از مکتوب حضرت شاه مجا قلندر قدس الله سره می نویسد که نبوت بکسب بنده
نیست محض بفضل حق است و بمقدار درجه هر کس را معراج شده است معراج موسی علیه السلام
طور بود و معراج خلیل الله علیه السلام آتش بود بعضے آورده اند که چون حضرت ابراهیم علیه السلام
را نمرود در آتش کرده همان وقت جبرئیل علیه السلام بحکم پروردگار یک پیرهن آورده
حضرت ابراهیم علیه السلام را پوشانید که از برکت آن پیراهن آتش لاله گردید و آن پیراهن
خرقه مشائخان شد معراج یوسف علیه السلام چاه بود و معراج یونس علیه السلام شکم ماهی بود

و معراج ادریس علیہ السلام بہشت بود و معراج عیسے علیہ السلام چہارم آسمان بود و معراج محمد رسول اللہ علیہ السلام قاب قوسین او ادنی بود و ہمچنین بمقدار درجہ اولیارا ہم معراج شدہ است و میشود و خواہد شد لیکن ابنیا را باجساد و اشخاص و اولیارا بہمت و اسرار و ابنیا را در بیداری و اولیا را در خواب و مراقبہ کہ بہ از بیداری ست یعنے از بیداری عوام نہ بیداری ابنیا علیہ السلام بدانکہ معراج اولیارا درخور مرتبہ ولیست ہر کسے را بمقدار مرتبت و منزلت معراج شدہ و میشود و خواہد شد کہ معراج عبارت از قرب است و دوستان حق لامحالہ مقرب اند اگرچہ در نبوت مسدود است اما در ولایت مفتوح تا قیامت است ہر کہ ولی مقرب است صاحب معراج است ای برادر اگر معراج اولیارا تفصیل نشنیدۂ از من بشنو کہ سلطان عارفان زمان مقرب سبحان عاشق نامی خواجہ بایزید بسطامی در معراج خود میفرماید کہ سرمارا بر آسمان بردند و بہشت و دوزخ و چیزہا نمودند ہیچ نگہ نکردم و از مکونات برگذشتم فصرت طیوا مرغی گشتم و در دریاے ہویت می پریدم تا بر میدان احدیت مشرف شدم و درجہ ازلیت را اندران بدیدم چون نگاہ کردم آنہمہ من بودم و گفتم یا بار خدایا با منے من بتو راہ نیست و از خودی خود مرا گذر نہ چہ باید کرد فرمان آمد کہ یا بایزید خلاصی تو از توی تو والبتہ متابعت دوست ماست در رہ را کہ آنجا قدم اوست اکتفا کن و بر متابعت او مداومت کن و معراج قطب ربانی محبوب سبحانی شیخ الثقلین میر سید محی الدین جیلانی قدس سرہ آن بود کہ بر منبر بر آمد و گفت قدمی ہٰذہ علی رقبۃ کل ولی اللہ و معراج شیخ منصور حلاج آن بود کہ بر دار کردہ و معراج شیخ نجم الدین کبری آن بود کہ از سر حال برخاست و بر در خانقاہ ایستاد و نظر مبارکش بر سنگ افتاد در حال جنبش یافت و معراج سلطان المشائخ شیخ نظام الدین دہلوی آن بود کہ وقت نقل ازین عالم ہر بار می پرسید کہ نماز کردم حاضران میگفتند کہ کردۂ و ہر بار نماز میخواند و در آن وقت ہر نمازے معراج بود الصلوٰۃ معراج المومنین غرضکہ چندے ولی اند کہ ایشان را معراج شد و معراج شیخ قطب الدین سرانداز غوثی جونپوری قدس سرہ

دران وقت بود که شیخ قطب الدین وشیخ عبد الله شطار قدس سره بایکدگر ملاقات کرده هردو نشستند
ودر مراقبه شدند بعد از یکساعت شیخ قطب الدین برخاستند وبخانه متوجه شدند یکے از مریدان
شیخ عبد الله شطار نیز همراه شیخ برخاست وعرض داشت که ما مردم منتظر کلام فیض بخش شما بودیم هیچ
سخن درمیان نشد اما در عالم باطن چه گذشت شیخ قطب الدین قدس الله سره فرمودند که بشاه خود
بپرس هرچه دیده است خواهد گفت آن مرید از سر شوق بخدمت پیر خود شیخ عبد الله شطار
پرسید که درمیان بزرگان چه گذشت وشیخ قطب الدین چه احوال دارند فرمود که شیخ قطب الدین
پهلوان درگاه الٰہ است از ین عالم روح من وشیخ قطب الدین پهلوان عروج کردند در فلک
اول در آمدند واز فلک اول نیز برگذشتند در فلک دویم در آمدند واز فلک ثانی نیز درگذشتند
در فلک ثالث در آمدند واز فلک ثالث نیز برگذشتند ودر فلک رابع در آمدند واز فلک رابع
نیز برگذشتند در فلک خامس در آمدند واز فلک خامس برگذشتند ودر فلک سادس در آمدند
شیخ قطب الدین از الف الف شد وهزار قطب الدین بیک لباس ظاهر گشت بهدرین حیرت
بافاقت آمدیم نمی دانیم که قطب الدین چه شد بدانکه وجه لقب آنحضرت سرانداز غوثی آن است
که آنحضرت سرانداز غوثی ذکر غوثیه بوجه احسن دایم میکردند چنانچه حضرت شاه مجا قلندر قدس
الله سره لاهر پوری در رساله انیس العاشقین فرموده در بیان اذکار سلسله قلندریه الذکر المسمے
بالغوثیه وآن ذکریست که در کسب آن وجود سالک ریزه ریزه می شود وبر ریزه ذکر الله میگوید
ومطلق معدوم می شود بعد از ان وجود میگردد واین حالت در عین کسب روی میدهد وهم ازین کسب
قطب العارفین غوث الواصلین شاه قطب الدین سرانداز غوثی جونپوری قدس سره را سیر السموات
وعلی الارض حاصل بود وهم این فقیر را از خاندان ایشان رسیده است وطریق کسب این تحریر نمی
آید واسم این ذکر از روی تبرک ذکر کرده الله تعالیٰ همه طالبان خویش را بکسب این ذکر موفق
گرداند بهمه ذکر تا اینجا است عبارت حضرت شاه مجا قلندر قدس الله سره ودر سلسلة الاولیا
منقول است که روزے حضرت شاه قطب الدین بینا دل قلندر قدس سره نزد بادشاه شرقی

که در جونپور بودند نشسته بودند آن بادشاه گفت که فقیر را باید که مرتاض باشد و شما فربه هستند
آنحضرت فرمودند که فربهی من با غفلت نیست در جسم من آب و هوا است که فربهی نماید پس آن
بادشاه گفت که جای از عضو شما چاک باید کرد آنحضرت فرمود که یک انگشت مرا بشگافند بشگافتند
بجز آب و هوا چیزے دگر بر نیامد و در روایتے آنست که هر چهار عنصر آب و هوا و خاک و آتش
از انگشت آنحضرت جدا جدا بر آمد بعد ازان آنحضرت را صفت جلالی طاری گردیده فرمودند که جسم
قطب الدین را بشگافید مباد که این چیست باز خود فرمودند که مبادا این سر بادشاه و سر وزیر و صدر
و قاضی و دیگر متعلقان بادشاه ست همان وقت قاضی شهاب الدین ملک العلما عرض نمود که این
بنده تفسیر بحر مواج می نویسد آنحضرت فرموده اند که موت تو در وقت اتمام تفسیر خواهد بود
پس برای مزید عمر خود قاضی مذکور تفسیر مذکوره را تا به دوازده سال تصنیف نمود چون تفسیر
به اتمام رسید بمرد و دیگران عنقریب آن بمردند جائیکه کشف و کرامات مشهوره آنحضرت
بسیار است تا کجا نویسد مختصر نمود و از صراط المستقیم مفهوم گردید که آنحضرت در سنه هشتصد
و هشتاد هجری بقید حیات بودند بعد ازان وفات آنحضرت بتاریخ بست و پنجم ماه شعبان روی
یافته و از کتاب مذکوره دریافت شد که آنحضرت در فاتحه خود گوشت منع فرموده اند دوغ و
خمیرات شکر آمیخته بهر فاتحه مقرر است و پسند آنحضرت است

بیان حال شیخ الاسلام والمسلمین وارث علوم الانبیاء والمرسلین حضرت شاه محمد قطب قلندر قدس الله

آگاه باشید که قطب العارفین حضرت شاه قطب قلندر مرید و خلیفه و جانشین پدر بزرگوار
خود حضرت شاه قطب الدین بینا دل قلندر سرانداز غوثی جونپوری اند چنانچه صاحب تصنیف
رساله مسعودیه آورده است که حضرت ایشان از ایام طفلی کشود ظاهری و باطنی و سعادت ازلی و
ابدی از خدمت فیضدرجت والد بزرگوار خود میداشت و همیشه بریاضات و مجاهدات شاغل
می بود چنانچه صائم الدهر قائم اللیل بودی چون باذکار و افکار و مراقبات و اسرار از خدمت والد
خود حضرت شاه قطب الدین بینا دل قلندر بخوبی وجه تربیت و تلقین پذیرفت والد بزرگوا

آنحضرت بسعادت بعیت داخل نموده برموز انا احمدُ بلا میم آگاه گردانیده برتبهٔ فنا فی الله و
بقا بالله مشرف ساخت و چون در کسب و اکساب طرق سلاسل و در هر رموز فقر مماثل خود یافته
اجازت و خلافت کبری سلسلهٔ قلندریه علویه و طیفوریه و چشتیه و قادریه و سهروردیه و فردوسیه
و مداریه معه هر یک انواع و نهج بخشیده لباس فقر پوشانید و عنوان ظاهری و باطنی محمدی و
مرتضوی ارشاد کرد و بلقب خود قطب الاقطاب سرفراز نمود بجای خود نشاندند پس آنحضرت
اینچه که از والد بزرگوار خود دیده و شنیده و بعمل آورده بران استقامت فرمود چنانچه همه اوقات
بریاضات و مجاهدات و مراقبات خود را مصروف میداشت و بهدایت خلق الله مشغول
می بود و حالت سکر و جذب برآنحضرت هر وقت غالب می بود و لباس حضرت قطب
ربانی محبوب سبحانی میداشت و اکثر اوقات سر بزانوی مراقبه می نهادند چنانکه داب حضرت
سید شاه خضر رومی قلندر قدس سره می بود و قدرت احیا و اماتت میداشت اما از اظهار خلق
خود را مخفی میداشت بیشتر اوقات منزوی می بودند و بخلق کم التفات میفرمودند عمر شریف
ایشان نود سال شده بود و وفات بتاریخ نهم ماه ذلقعده وقوع یافته و قبر شریف حضرت
قدس الله سره در علن پور ملحق جونپور متصل دریای گومتی که آباد کرده پسرش حضرت
شاه عبد السلام عرف شاه علن قلندر که بنام ایشان مشهور گردید واقع است خلفا
و مرید حضرت شاه محمد قطب قلندر قدس الله سره بسیار اند اختصار ریافت و بدانکه حضرت
شاه محمد قطب قلندر فرزند صغیر حضرت شاه قطب الدین بینادل قلندر اند و نعمت بیعت
و خلافت وغیره امورات فقر از والد بزرگوار خود حضرت شاه قطب الدین بینادل قلندر
قدس سره یافته اند و حضرت شاه فتح قلندر قدس سره از اولاد حضرت شاه محمد قطب
قلندر اند شاه فتح قلندر قدس سره بن شیخ حسین بن شیخ مظفر بن شاه ملک بن حضرت
شاه محمد قطب بن حضرت شاه قطب الدین بینادل قلندر قدس الله سره چنانکه
مولوی معنوی شاه عبد القادر سوگهرپوری خلیفهٔ حضرت سید شاه باسط علی قلندر قدس الله

قطعه شیخ با فتح قلندر ولد شیخ حسین ، ولد شیخ مظفر ولد شاه ملک ؛ ولد محمود قلندر
غافل بنشین علی ؛ حی تا من حی تا و بہلک ہم من یہلک

بیان حال حضرت شاه عبد السلام قلندر عرف حضرت شاه علن قلندر قدس الله سره

آنحضرت مرید و خلیفه پدر بزرگوار خود حضرت شاه محمود قطب قلندر قدس سره اند که علن پور بنام
ایشان آباد شد کشف و کرامات حضرت شاه عبد السلام قلندر قدس الله سره بسیار از بسیار
اند از انجمله این ست که حضرت شیخ الاسلام حضرت شاه عبد الرحمان جانباز قلندر لاہر پوری
قدس الله سره را از عالم غیبی معلوم شد که پیر من حضرت شاه عبد السلام قلندر
جونپوری اند پس از وطن خود به جونپور تشریف آوردند چون بکناره دریای گومتی رسیدند
دران زمان پل گومتی نبود و کشتی دران هم حاضر نشده و آنحضرت که بر رتهه سوار بودند از
رتهه بان فرمودند که رتهه را در دریای گومتی انداز ان رتهه بان حیرت زده توقف نمود آنحضرت
باز فرمودند که رتهه بانداز اگر پیر من برحق است همین طور عبور کنم آخرش رتهه را در دریا مذکور
انداخت و چنانکه رتهه را بخشکی میراند همچنان بدریا رانده عبور کرده بکناره رسیده
هرگاه آنحضرت بجونپور یعنی علن پور بخدمت پیر و مرشد خود حضرت شاه عبد السلام قلندر
رسیدند و لقب جانباز یافته تربیت و تلقین درگاهے جمیع مقامات فقر نعمت بیعت
حاصل کرده بمرتبه علیا فائز شدند در رساله مسعودیه می نویسند که حضرت شاه عبد الرحمان
جانباز از حضرت شاه عبد السلام قلندر رخصت شدند وقت رخصت از مرشد خود عرض کردند که ما بے پل و کشتی
عبور دریا کردم اکنون چگونه روم حضرت عبد السلام قلندر فرمودند چنانکه آمده برو و این راه
خلق الله خواهد شد چندی نگذشته بود که نواب خانخانان آمده پل گومتی تیار ساخت در رساله
سلسله اولیا مرقوم است که شیخ محمد غوث گوالیاری قدس سره بخدمت حضرت شاه عبد السلام
قلندر قدس الله سره بجونپور آمده عرض کردند که من چند چله دعوت برای هلاک شیر شاه
بادشاه افغان بر آورده ام بر لشکرش اثر معلوم شده اما بر بادشاه مذکور هیچ اثر نشده

شکایت این نزد حضرت شما آورده ام توجه نموده این کار را بر آرید حضرت قلندر قدس اللہ سرہ
فرمودند کہ تو عالم بوقت نیستی اگر بسیار چلہ تمام کنی دوقت موت او نرسیده باشد چگونہ ہلاک شود پس
آنحضرت قلندر فرمودند کہ در فلان وقت حق سبحانہ تعالی موت بادشاہ مذکور بموجب آیۃ کریمہ
اذا جاء اجلھم لا یستاخرون ساعۃ ولا یستقدمون نهاده است ہلاک
خواہد شد و چون وقت معلوم شد احتیاج چلہ نیست آخرش بادشاہ مذکور در وقتے کہ آنحضرت
فرموده بودند ہلاک شد و نیز مرقوم است کہ روزے جماعتے مہمان بخدمت حضرت شاہ عبد السلام
قلندر قدس سرہ آمدند آنحضرت بخانہ رفتہ پرسیدند کہ جماعتے مہمان رسیده اند براے
ایشان طعام چہ باید پخت مردمان خانہ گفتند کہ ہیچ آثار آرد جو وده آنہا دال ہم موجود است
ہمین پختہ شود [illegible] آنحضرت فرمودند کہ آب گرم کرده جو را عقدہا از کف ہای خود بستہ نیز [illegible]
ہمین طور پختہ شد آنحضرت در حال جوش و خروش و جذب و بسط با مہمان فرمودند
و پیش نهادند کہ امروز بخانہ من طعامی عجیب و لذیذ پخت شده است کہ گاہے طعام ہا این
لذت نخورده باشید پس دال ارہر و آرد جو در آب گرم پخت و عقدہا بستہ دلہ و پیش مہمان
نهاده شد ہمہ ہا خوردند ہر شخصے لذت ہر طعامی کہ در دل اراده کرد و خیال آورد دران عقدہا
یافت و نہایت خوش شده تصدیق آن کلام مشاہده نمودند و آن چنان لذات طعام گاہی
نہ یافتہ بودند بدانکہ از جملہ مریدان و خلفاء مشاہیر حضرت شاہ عبد السلام قلندر قدس اللہ سرہ
حضرت شاہ عبد الرحمان جانباز قلندر لاہرپوری قدس اللہ سرہ و حضرت شاہ عبد القدوس
قلندر قدس سرہ جونپوری و حضرت شاہ محمود قلندر لکھنوی اند کہ ایشایان نہایت صاحب
تصرف و صاحب کرامات بودند و گوناگون از ایشان کشف و کمال ظاہر شد چنانکہ حضرت
شاہ محمود قلندر لاہرپوری برخی حال کشف حضرت شاہ عبد الرحمان قلندر در مکتوب خود
بدینگونہ تحریر فرمایند کہ آگاه باشید ہر کہ با درویشان آن کند کہ نباید کرد البتہ آن
بیند کہ نباید دید چنانچہ از خدمت شیخ الاسلام شیخ عبد الرحمان جانباز قلندر

لاهرپوری قدس الله سره شیخ عبدالصمد نامی مشایخ عداوت پیدا نمود و همیشه بد میگفت و بد میخواست بد گفتن سهل است و بد خواستن بدتر تا بحدی که محضر قتل حضرت شیخ عبدالرحمان جانباز قلندر قدس الله سره در تحریر آورد و خواست که چون تیار شود پیش شیرشاه که بادشاه افغان بود ببرد چون شنیده بود که میان حضرت شیخ قدس سره و شیرشاه ناخوشی واقع است البته شیرشاه حضرت شاه عبدالرحمان جانباز قلندر را زنده نخواهد گذاشت و سبب ناخوشی اینست که همایون بادشاه از خدمت حضرت شاه عبدالرحمان جانباز قلندر قدس الله سره اعتقاد و اخلاص و نیاز بسیار میداشت بواسطه آن شیرشاه از خدمت ایشان خوش نه بود عند الملاقات از حضرت شاه عبدالرحمان جانباز قلندر پرسید که هنوز مغلان هستند حضرت قدس سره فرمودند که خدا مالک الملک است هر که را خواهد بدهد با مغلان بود بشما داد عنقریب است که باز بمغلان خواهد داد هر چند که شیرشاه آزار بسیار کشید و خواست که مضرت رساند آنوقت دو شیر خونخوار هولناک از چپ و راست حضرت شاه عبدالرحمان جانباز قلندر قدس الله سره پیدا شدند ازین معنی ترسیده بمعذرت تمام شیرشاه پیش آمد و عنقریب حق سبحانه تعالی باز بادشاه مغلان را ملک مرحمت کرد و چون بد خواستن عبدالصمد بدین غایت و حدت رسید حضرت قدس سره فرمودند که عبدالرحمان بحضرت حق سبحانه خواسته است که عبدالصمد با جان و مال انداخته شود و تا قیامت بر سینه ایشان آمد و رفت خلق الله باشد عرض حضرت بدرگاه حق سبحانه تعالی قبول افتاد اندک مدت گذشته بود که هر یک در بلاها گرفتار شده مردند و خانه ایشان خاک سیاه شد که هیچ مردی از اولاد ایشان باقی نماند و آنچه ماندند پراگنده شده متفرق شدند و جای دیگر متوطن شدند مقبره اولاد ایشان زیر آستانه حضرت قدس سره واقع است آمد و رفت خلق الله بر سینه ایشان جاریست رحمت خدا بر جانش باد گفته اند
پروانه از آن سوخت که با شمع درافتاد هر با سوختگان هر که درافتاد برافتاد + و وفات حضرت شاه عبدالسلام قلندر قدس الله سره در رساله سعدیه می نویسند که بتاریخ پانزدهم[١٥] ماه ذیقعده

وقوع یافت وقبر شریف آنحضرت بموضع علین پور ملحق جونپور نزد قبر پدر و جد آنحضرت است

بیان حال حضرت شاه قطب الاقطاب شیخ المشایخ عبدالقدوس قلندر جونپوری قدس الله سره

بر ضمیر هر کس ظاهر گردد که حضرت ایشان مرید و خلیفه و جانشین پدر بزرگوار خود حضرت
شاه عبدالسلام قلندر قدس الله سره اند گوناگون کمالات طرح بطرح کشف و کرامات حضرت
شاه عبدالقدوس قلندر قدس الله سره را حاصل بود از انجمله و یک حال از رساله سلسلة الاولیا
می نویسد که آنحضرت در اوایل حال کمالات خود اخفا می نمودند و اظهار نمی کردند یکبار نوکر دیوان
حاکم جونپور شده بودند و دفتر دیوان را بر میداشتند آن دیوان و تنخواه ایشان [illegible] امید که بان قوت خود و
عیال خود بساختند روزی ضعیفه برای کار فرزندان نزد آن دیوان آمده بود چند بار حاجت کار خود عرض نمود مگر دیوان مذکور متوجه
نشد حضرت قلندر قدس سره نیز چند مرتبه برای سعی از دیوان گفتند هیچ التفات نکرد هرگاه
دیوان گفته حضرت را خیال نکرد آنوقت حضرت قلندر قدس الله سره را حالت جلالی و جذبه الهی
طاری گردید آن را بلفظ سخت و درشت خطاب نمود گفتند که چرا حاجت این ضعیفه را
تاخیر میکنی همین وقت چیٹهی او نوشته بده و از باطن خود حاکم را جذب کردند فی الفور همان وقت
آن حاکم سر و پا برهنه نزد دیوان خود آمده و بر چیٹهی ضعیفه دستخط نموده بجای خود رفت آنحضرت
چیٹهی ضعیفه را داده بخانه خود تشریف آوردند پس مردمان خانه را گفتند که شما امروز وجه قوت
خود برباد دادید آنحضرت متوجه عالم غیب شدند از عالم غیب معلوم شد که شما تا این مدت اخفای
کمالات خود نموده اید الحال اظهار نمایید و طالبان را تربیت و تلقین کنید حضرت شاه محبا قلندر
قدس الله سره در بیان معراج های اولیاء الله در مکتوب خود فرموده اند که معراج قدوة السلف
شاه عاشقان شاه عبدالقدوس قلندر جونپوری قدس سره بلا تفاوت و تجاوز بعینه معراج
شیخ عبدالرحمان قلندر قدس سره بود و خود بزبان مبارک هم چنین تحریر کرده بودند لیکن اولیا را در هر نسبت و منزلت معراج
میشود نیز شاه محبا قلندر در مکتوب خود تحریر نموده اند که معراج شیخ الاسلام شیخ عبدالرحمن آن بود که در شبها :
خفتن بمشاهده حق می رفتند برای همین بزرگان الصلوة معراج المومنین میگویند و تقوی شعار

قاضی صدرالدین از پدر خود نقل کرده است که شیخ عبدالرحمان جانباز قلندر قدس سره
خود امام بودند و جماعت کثیر بود و در رکعت اول الحمد للہ خوانده والضحیٰ را تا آخر رسانیده
بودند که از خود گذشتند تا مدت مدید همدرین ماندند بعضے مردمان از مقتدیان بخانه رفتند و بعضی
بیرون مسجد و بعضے در مسجد بودند چون حضرت شیخ قدس سره در افاقت آمدند فرمودند که
قاضی اسمعیل دوات و قلم بیار من آوردم انچه که بر شیخ قدس سره در عالم محو و سکر گذشته بود
نوشتند و میر سید عنایت اللہ بهرائچی آن نوشته دیده بودند و بسیار مطالعه کرده بودند
و پیش این درویش آن احوال وقیق را بیان میکردند و نکته ها عجیب که درین واقعه دقیق
مندرج بود نیز میخواندند حق سبحانه همه طالبان راه خویش را ازین احوال روزی کناد و بر همه
دوستان جلوه گر کند و نیز در مکتوب حضرت شاه مجا قلندر قدس اللہ سره فرموده اند
که درویشے بود سیاه همراه من چندگاه بوده است که از دیوار بیرون می آمد بی خرق دائمقام
و شیخ قطب العالم شیخ عبدالقدوس جونپوری قدس اللہ سره در یکساعت بخارق عادات
بکعبه رفته و حج گذارده است و حاجیان ایشان را بسیار کبادی گفته اند همدران ساعت بخانه
رسیده بی آنکه یک دو قدم بر زمین نهد و در دیار گردش افلاک تغیری پدید آید تا اینجا است
عبارت مکتوب حضرت شاه مجا قلندر لاهرپوری قدس اللہ سره وفات حضرت شاه عبدالقدوس
قلندر جونپوری قدس اللہ سره بتاریخ دوازدهم شهر شوال یکهزار و پنجاه و دو ۱۰۵۲ هجری وقوع یافته
و قبر آنحضرت در علن پور ملحق جونپور نزدیک قبر پدر و جد آنحضرت است۔

بیان حال حضرت شاه مجتبے بن حضرت شاه مصطفے بن حضرت شاه امین الدین ابن حضرت شاه عبدالرحمان جانباز قلندر لاهرپوری ابن حضرت شاه علاء الدین شاه ولایت قصبهٔ لاهرپور ابن شاه نصیرالدین عطاء اللہ بن شاه ظهیرالدین ثانی بن شاه خیرالدین بن شاه ظهیرالدین اول بن شاه سلیمان عباسی بغدادی قدس اللہ سرهم

انکه حضرت شاه سلیمان عباسی سلطنت خراسان گذاشته بحکم شیر خدا کرم الله وجهه راه فقر
ختیار کرده بهند آمده در قصبه کنتور قیام فرمودند و از اولاد ایشان حضرت شاه علاء الدین
سهروردی قدس سره العزیز ترک سکونت کنتور فرموده در لاهرپور استقامت ورزیدند چنانچه
آبادی لاهرپور از ذات شریف ایشان است پس حضرت شاه مجتبی عرف مجا قلندر
لاهرپوری مرید و از خلفاء کبار قطب الاقطاب حضرت شاه عبد القدوس قلندر جونپوری قدس سره اند
سلسلة الاولیا از رساله فصول مسعودیه آورده است بدانکه حضرت شاه مجا قلندر خواندن
کتب علوم درسیه تا هدایه فقه رسانیده بودند چون کتاب هدایه شروع کردند در شب آن روز که هدایه
شروع شد و در مطالعه آن مشغول بودند یکایک از غیب آواز رسید که وقت خود را
ضائع می کنی برای رسانیدن اسرار الهی با انتظار نشسته ایم هدایه را بگذار و خود را پیش
ما رسانیده نعمت خود دریاب آنحضرت در جستجو شدند که کدام کس است
آواز می دهد سه بار همین طور آواز غیب آمد بعدش خواندن کتاب هدایه موقوف نموده برای
تلاش پیر و مرشد شدند تا قریب لاهور رسیدند و در اثنای راه از شخصی سبز پوش بر اسپ
عراقی سوار نیزه در دست ملاقات شد آن سوار سبز پوش پرسید که ای مجا کجا میروی آنحضرت
فرمودند که نزد حضرت شاه لاهوری در جستجوی پیر و مرشد میروم آن سوار مذکور گفت که
همین جا یک فقیری است آنجا برو و او هرچه گوید بر آن عمل کن بموجب فرموده آن سوار سبز پوش در آن
ده رفتند فقیری دیدند که هیچ اسباب ظاهری نداشته بود آن شب نزد آن فقیر گذرانیدند و
فقیر از کرامات خود آنحضرت را طعام خورانید و پرسید را دو وقت بیعت در آن وقت حضرت شاه مجا قلندر اظهار
مطلب خود نمودند فقیر گفت که وقت خود ضائع مکن که پیر و مرشد تو شاه عبد القدوس جونپوری است آنحضرت
در دل خود خطره کردند که با من خرج یک تنکه نیست و جونپور دور است بچه طور برسم آن فقیر فی الفور جواب خطره فرموده
تا به قنوج در پنج گهری خواهی رسید آنحضرت در پنج گهری در قنوج بجای مجذوبی رسیدند و شب
آنجا گذرانیدند صبح باز همان خطره در دل آمد که جونپور دور است آن مجذوب گفت که

اگر در چهار گهڑی بجونپور خواهی رسید آنحضرت در چهار گهڑی بجونپور رسیدند و بپابوس پیر و مرشد مشرف شدند
و از جمله کرامات شاه عبدالقدوس قلندر یکی این است که هرگاه حضرت شاه مجا قلندر نزدیک نواحی
جونپور رسیدند در دل خطره کردند که پیر من بر حق است برای من اول نان و شکر و روغن زرد تیار کرده باشند بعد رسیدن
من مرا بخورانند همان وقت حضرت شاه عبدالقدوس قلندر قدس سره بر خطرهٔ ایشان آگاه گردیده باهل خانهٔ خود
فرمودند که من مجا قلندر را از لاهور بجونپور کشیده‌ام و در نواحی جونپور رسیده‌اند و در دل خود خطره آورده‌اند
که پیر و مرشد من بمجرد ملاقات نان و شکر و روغن زرد مالیده کرده مرا بخورانند مگر این باید که در اهل خانه حضرت شاه
عبدالقدوس قلندر فرمودند که اینهمه موجود است آنحضرت قدس سره تیار کنانیده در یکدست طعام و بدست دیگر سبوچه پر آب گرفته
از خانه بیرون آمدند و در آن حین که حضرت شاه مجا قلندر قدس سره بر مکان رسیدند ملاقات کرده
پیش ایشان نهادند و بعدش باندرون حویلی تشریف بردند بعد از ساعتی از اندرون بیرون آمده
فرمودند که در وقت مطالعه کتاب هدایه شما را که آواز داده بدان که آن من بوده‌ام که ترا آگاه کردم و بار گفتند که
در قرب لاهور از سوار سبزپوش مشرف شدی بدانکه حضرت قطب ربانی محبوب سبحانی امیر سید
محی الدین عبدالقادر جیلانی قدس الله سره بودند و لفقیری که در بادیه باد حضرت محبوب سبحانی ارشاد
فرمودند بدانکه برزخ این فقیر بود پس حضرت شاه مجا قلندر قدس الله سره حضرت شاه عبدالقدوس
قلندر قدس سره نعمت بیعت حاصل نموده تا چهارده یوم نجد مت پیر و مرشد خود
مقیم بودند و بهمه وجوه تلقین اذکار و افکار و مراقبات در موزات اسرار الٰهی شده واصل بحق
گردیدند و باجازت و خلافت کبری مشرف شده رخصت شدند وقت رخصت حضرت شاه عبدالقدوس قلندر قدس
الله سره نسخهٔ کیمیا بآنحضرت شاه مجا قلندر قدس سره معاینه نمودند ایشان عرض کردند که از توجه حضرت
پیر و مرشد من از تمام بدن اکسیر شده‌ام چه احتیاج این کیمیاست پس حضرت شاه عبدالقدوس قلندر
قدس سره همان وقت نسخهٔ کیمیا را در دریا انداختند و بوقت رخصت آزآستین خود افشاندند
باشاره اینکه تو خلیفهٔ آخرین ما من هستی بخلافتی که اخراج کمالات من از آن همیشه جاریست یعنی این علم امین
بعینه از تو سرایت کرده بدیگران برسد پس حضرت در لاهور تشریف آوردند هرگاه که بمکان

رسیدند باز وجه خود فرمودند که من در یاد خدا مشغول می شوم شما نیز در یاد خدا مشغول باشید از آن وقت
حضرت بار بخانه نرفتند و قبل از مرید و فقیر شدن آنحضرت را یک دختر شده بود و نیز زوجه خود خطاب نموده
فرمودند که در نصیبه من یک پسر است مگر از شما نیست اگر فقیر زوجه دیگر میکرد والبته آن پسر پیدا می شد باعث
ملال خاطر شما فقیر زوجه دیگر نکرد و بهتر این است که من در یاد حق مشغول باشم و شما نیز در یاد الٰهی مشغول
باشید پس آنحضرت در خانقاهی که شیخ یٰسین قدس سره برادر حقیقی آنحضرت برای آنحضرت ساخته بودند
استقامت فرمود و شب و روز در یاد حق و ذکر و فکر و مجاهدات و شغل اشغال و تلقین و ارشاد خلائق مشغول
میبودند و منقول است که وقت وفات حضرت شاه مجا قلندر قدس الله سره رسید مردمان خانه آنحضرت
بگریه و زاری نهایت در آمدند باینکه حضرت ازین عالم فانی رحلت می فرمایند کسے فرزندی نیست
که جانشین حضرت باشد دران وقت حضرت شاه مجا قلندر قدس الله سره برادر خود حضرت یٰسین
قدس الله سره را طلبیده دست خود بر دست او شان نهاده فرمودند که در نصیبه من یک پسر
است از پشت شما می دهم هرگاه که آن پسر تولد شود نام او البدیع احمد خواهید نهاد و نصیبه بیعت و
کشود کار او از زبان شاه فتح قلندر خلیفه من است بعد وفات حضرت شاه مجا قلندر قدس سره حضرت
شاه البدیع احمد قلندر که در لوح محفوظ پسر حضرت شاه مجا قلندر بودند بمقتضای تخته محو و اثبات که ان
الله یمحو ما یشاء و یثبت بسبب عطای آنحضرت از صلب شیخ یٰسین قدس سره متولد شدند حال
کشف و کرامات شاه مجا قلندر قدس الله سره شهره آفاق و اظهر من الشمس است تا کجا نوشته آید
که سه نفر طالب علم نزد آنحضرت آمدند و هر سه در دل خود خطره آوردند یکی خواست که مرا برگ
تنبول و هند و دیگری شیرینی لڈو خواست و سومی گل گلاب بی موسم خواست بخدمت آنحضرت هر سه طالب علم
نشسته بودند همان وقت یک مهاجن برگ تنبول و لڈو بنظر حضرت آورده و نهاد آن وقت حضرت
از باغبان فرمودند که چند گل گلاب از باغ بیار باغبان در دل خود اندیشید که موسم گل گلاب نیست
چه کنم و از کجا آرم لیکن حسب فرمودهٔ حضرت در باغ رفت دید که چند گل گلاب شاداب بی نهایت در درخت
گلاب موجود است چیده پیش آنحضرت آورده حاضر ساخت حضرت شاه مجا قلندر قدس سره هر سه چیز بهر سه طالب

عطا کرد دیگر آنکه فاضلی محمد رفیع نامی بخدمت آنحضرت آمد و دران وقت حضرت شعری از اشعار بهار خوانده
آن فاضل بر سبیل انکار شعری بمضمون شراب خواند پس آنحضرت فرمودند دهکه دهید دهکه دهید
دهکه دهید همان وقت آن فاضل مجنون شد و در مجنونی بمرد غرضکه اکنون زبان قلم را طاقت
نیست که کیفیت کشف و کمالات و تصرف و کرامات آنحضرت قلندر قدس الله سره بیان نماید
بلکه تصرف و کرامات حضرت قدس الله سره را چه ذکر حال کشف و کرامات مریدان و خلفاے
مشاهیر و صاحب کمال آن حضرت قدس الله سره بیان کردن نمی تواند و در تحریر نمی گنجد اسامی
مریدان و خلفای مشاهیر و صاحب تصرفات که حضرت شاه مجا قلندر لاهرپوری مستند است که در تحریر
می آید از مناقب الاصفیا حضرت شاه عبد الرسول گجهندوی حضرت شاه عبد الرسول ستر کهی و شاه
عبد الرسول بنارسی حضرت شاه فتح قلندر جونپوری حضرت شاه محمد ماه قلندر اله آبادی شاه یوسف
قلندر ساکن امیتهی و شاه عاشق قلندر و شاه ابو نجیب ساکن امیتهی مذکور و شاه و قاضی مینا ساکن
مهونا و شاه عبد الغنی اکبر آبادی و شیخ محمد مشهود جهیان تیحی و محمد رفیع و شاه محی الدین
بالگرامی و شاه مظفر اودهی و امیر سید و انبال هرگامی و میر مسعود ابن سید انبال مذکور و محمد رضا و شاه
محمد تعلب از قانون گویان لاهرپور و شاه محمد آفاق متوطن بلاود شاه قاسم دهلوی و شاه
بهاء الحق ابن حضرت شاه فتح قلندر قدس الله سره اگرچه مریدان و خلفای حضرت
شاه مجا قلندر قدس الله سره اهل کشف و کمال بسیار اند مگر آنچه که در مناقب الاصفیا یافت
تحریر ساخت نیست وفات حضرت شاه مجتبی المعروف مجا قلندر لاهرپوری پانزدهم ماه ربیع الآخر
سنه ۹۲ الغنی یکهزار و نود و سه هجری وقوع یافت روضه منوره و مقدسه آنحضرت واقع لاهرپور است
پسری نداشتند و عرس مبارک آنحضرت از وقت وفات تا حال که حضرت شاه حاجی مولوی
سید شاه رکن الدین صاحب قلندر از اولاد صاحب زادی صاحبه آنحضرت قدس سره بجای حضرت شاه
مجا قلندر قدس الله سره صاحب سجاده اند جاری است و می شود انشاء الله تعالی همیشه
جاری دارد و این سجادگی تا قیام قیامت قائم و شسته طریقه تلقین و ارشاد و هدایت خلق الله

یوماً فیوماً زیاده جاری باشند بمنه وکرمه

بیان حال پیر یازدهم

حضرت شاه فتح قلندر قدس الله سره ابن حضرت شاه یسین بن حضرت شاه مظفر بن شاه ملک بن حضرت شاه محمود قطب ابن حضرت شاه قطب الدین بنیا دل قلندر جونپوری قدس الله سرهم در سلسلة الاولیا که از مناقب الاصفیا اورده مرقوم است که حضرت شاه حسین پدر بزرگوار حضرت شاه فتح قلندر در موضع جبکه که نزد موضع سیدوه واقع است واز توابع جونپور است استقامت کرده بودند و حضرت شاه فتح قلندر قدس سره از ایام طفلی در علن پور نزد عم بزرگوار خود حضرت شاه عبد القدوس قلندری بودند وتربیت می یافتند وگاهی بجونپور در میان شهری ماندند وکتاب های علم ظاهری می خواندند وحضرت شاه عبد القدوس قلندر قدس سره بتربیت آنحضرت بسیار توجه می داشتند ومنقول است که روزی حضرت شاه فتح قلندر در ایام صغر سنی بجائے سیر رفتند در اثنای راه از فرقه جوگی اهل استدراج ملاقات شد آن جوگی گفت که این ارادت بیارد چیله من شو آنحضرت انکار فرمودند وسخنی درشت گفتند آن جوگی در باطن خود کمان راست کرده تیر راست نمود خواست که بوی آنحضرت رازند آنحضرت دریافت نموده توجه بطرف عم بزرگوار خود کرد حضرت شاه عبد القدوس قلندر قدس سره در ان وقت فوراً حاضر شده کمان باطنی جوگی را بشکستند چون کمان باطنی جوگی شکست شد گفت ای طفل در تو چیزی نیست اما حامی مددگار مربی تو قوی وزبردست بسیار است ونیز منقول است که حضرت قاضی عبد الرحمن کمال پوری قدس الله سره وآنحضرت شاه فتح قلندر یکجا در میان شهر جونپور می خواندند بلکه آنحضرت از قاضی مذکور چیزی می خواندند روزی حضرت شاه فتح قلندر علیحده تنها شده مشغول ذکر میکردند اتفاقاً قاضی آنجا رفتند دیدند که آنحضرت در ذکر مشغول اند گفت عم شما حضرت عبد القدوس قلندر قطب الاقطاب زمان هستند وشما از وتربیت وتلقین می یابید از ما مخفی میدارید ما را هم هر طرح از آن علم مطلع سازید آنحضرت گفتند که هنوز به تکمیل نرسیده ام بعد تکمیل واجازت وخلافت وارشاد شما را تلقین این علم خواهم کرد قاضی مذکور درین امر از آنحضرت عهد بستند وحضرت شاه فتح قلندر قدس سره

بدستور از عم بزرگوار خود تربیت می یافتند و چون وقت وفات حضرت شاه عبدالقدوس
قلندر قدس سره رسید حضرت شاه فتح قلندر قدس سره عرض کردند که یا عم بزرگوار مرا بعد ازین
واقعه کدام شخص تربیت امور باطنی خواهد کرد آنحضرت فرمودند که این فقیر بعد وفات خود در فلان
مکان نزد شما خواهد آمد و تربیت خواهد نمود هرگاه حضرت شاه عبدالقدوس قلندر قدس سره وفات
یافتند روح آنحضرت مجسم شده در جائیکه فرموده بودند آمده حضرت شاه فتح قلندر را تربیت و
تعلیم می نمودند این کیفیت تا چهل روز بوده پس درین چهل روزه براه تصرف و کشف
بالکل در علوم باطنی و موزات فقر غنی کردند و بعد تربیت و تعلیم روحی فرمودند که شما نعمت
خاندان خود از خلیفهٔ من شاه مجا قلندر بگیرید در لاهور رفته ازو بعد بیعت ارشاد و تلقین
و اجازت و خلافت حاصل کنید چرا که خزینهٔ نعمت تو حق سبحانه تعالی بر دست او نهاده است
از من نیست چون بموجب فرمودهٔ عم خود حضرت شاه فتح قلندر در لاهور رفته بخدمت حضرت
شاه مجا قلندر قدس سره رسیدند و جهت حصول نعمت خاندانی التماس نمودند حضرت شاه مجا
قلندر قدس سره بمقتضای آنکه حضرت شاه عبدالقدوس قلندر در وقت رخصت حضرت شاه مجا
قلندر آستین افشانده بودند و حضرت شاه مجا قلندر تعبیر افشاندن آستین این فهمیده بودند که علم
فقر از خاندان پیر و مرشدم رفت بنابرآن با حضرت شاه فتح قلندر قدس الله سره گفتند که علم فقیر
که در خاندان شما بود بموجب اشاره و گفته پیر و مرشد ختم شده اگر شما را طلب علم فقر است پیش حضرت
شاه میر لاهوری بروید حضرت شاه فتح قلندر فرمودند که اگر من آستین افشانم سه صد و شصت
همچو شاه میر لاهوری بیرون آیند من برای علم خاندانی خود بموجب امر عم بزرگوار نزد شما آمده ام بعدش
از خدمت حضرت شاه مجا قلندر قدس سره مرخص شده و بیرون لاهور بمسافت قریب یک کروه
بزیره رفته بر تالاب نشستند و در یاد عم بزرگوار خود مشغول شدند و گریه آغاز کردند بمجرد این حضرت شاه مجا
قلندر قدس سره را درد جگر طاری شده و نهایت غلبه و ترقی نموده لوکی مصر نامی که آشنای آنحضرت بود آمده
نبض حضرت دیده گفت که هیچ امراض بدنی در نبض شما معلوم نمی شود بباطن رجوع باید نمود شاید که

خیری از طرف بزرگان شما باشد آنحضرت متوجه عالم باطن شدند پیر و مرشد خود حضرت شاه
عبد القدوس قلندر قدس سره را دیدند بمجرد دیدن پیر و مرشد درد جگر دور و دفع شد و دیدند که پیر
و مرشد ایشان می فرمایند که شاه فتح قلندر فرزندم بموجب حکم من برای اخذ نعمت خاندان خود
نزد شما آمده بودند چرا تلقین و ارشاد نه نمودند و من که وقت رخصت شما آستین افشاندم
مقصود من آن بود که شما خلیفهٔ آخری من هستند و بعد ازاین مردمان بوساطت شما بمن خواهند
رسید نه آنکه این علم از خاندان من رفته بلکه این علم از خاندان من هرگز هرگز نخواهد
رفت فوراً همان وقت حضرت شاه مجا قلندر قدس سره برای جست و جوی حضرت شاه فتح
قلندر قدس سره خود برخاستند و جائیکه ایشان نشسته بودند آمده تسلی داده در کنار
کردند و همراه خود بر مکان برده و تربیت و تلقین کما ینبغی کرده مثل خود ساختند و بعد تربیت و
تلقین و ارشاد برای تحصیل علم کتب ظاهری نزد حضرت شاه عبد الرسول کچهوندوی قدس سره
خلیفهٔ خود فرستادند و وقت فرستادن امری دقیق از اسرار توجه با حضرت شاه فتح قلندر بیان
کردند و به تکرار آوردند اما حضرت شاه فتح قلندر را اطمینان و ذهن نشین نمی شدان وقت مخصوص
برای حل اسرار الٰهیه فرستاده فرمودند که این امر حل از شاه عبد الرسول خواهد شد حضرت
شاه فتح قلندر بموجب فرمودهٔ حضرت شاه مجا قلندر قدس الله اسراره هم عازم آن طرف
شدند درمیان راه روح حضرت شاه عبد القدوس قلندر قدس سره رسیده نزد حضرت شاه فتح قلندر
ظهور فرموده گفت که این عقده این طور حل می شود و حل کردند و گفتند که چند مرتبه مجا قلندر با شما
بیان واضح نمودند در دل شما نشست سخن همان درست است که او شان بیان کرده اند و گفته اند
مگر نشست سخن در دل شما موقوف بود بر بیان من پس حضرت شاه فتح قلندر نزد شاه عبد الرسول رفته از میان
برگشتند و نزد حضرت مجا قلندر آمده بیان کردند که باین طور این سخن در دل من نشست حضرت شاه مجا قلندر قدس
سره نهایت این بیان را پسند داشتند بعد ازان چندی بخدمت حضرت شاه مجا قلندر قدس سره
مانده علم باطن و ظاهر و جملهٔ امور فقر حاصل نمود و رخصت شده در ضلع جونپور تشریف آوردند و منقول

است که هرگاه در خدمت حضرت شاه مجا قلندر قدس سره تکمیل تمام یافته عازم جونپور شدند حضرت شاه مجا قلندر
قدس سره از حضرت شاه فتح قلندر پرسیدند که شما را قدرت آن حاصل شده است که حضرت شاه عبدالعزیز مکی
علما ر رسول خدا صلی الله علیه وسلم را بیدار کنید یا نه حضرت شاه فتح قلندر عرض کردند که یا حضرت بیدار کردن
یک کس را چه میگوئید اگر حکم شود از لاهور تا بجونپور همه مردگان را بیدار کنم و از اینجا تا آنجا حشر برپا نمایم
حضرت شاه مجا قلندر فرمودند که بس کنید حق تعالی شما را این مرتبه عطا فرموده اما اظهار این نباید کرد مصلحت
نیست و نیز فرمودند که شما را حکم سیر است سیر البته خواهید کرد چون حضرت شاه فتح قلندر قدس سره داخل
جونپور شدند پدر بزرگوار آنحضرت میان شاه حسین قدس سره گفتند که علم فقر حاصل کردید الحال با مردمان
پرگنه مثل قانون گویان چودهری وغیره ملاقی شوید چرا که جبکه که مسکن ماست در صدمه بعض متمردان
واقع است آن رها شود فرمودند که مرا ملاقی شدن با بادشاه عار است مرا معاف فرمائید که با چنین مردمان ملتجی
شوم میان شاه حسین گفتند که شما چنین سخن میگوئید گویا که بعینه حضرت قطب الدین بینا دل قلندر قدس
سره شده اید حضرت شاه فتح قلندر فرمودند البته میان شاه حسین گفتند که چه طور شناسیم آنحضرت فرمودند
که بچه طور شناسید میان شاه حسین قدس سره گفتند که باین طور بشناسم که امیری نزد من ملک
آمده است فردا نزد شما بیاید و فرمان موضع سید هیه که نزد جبکه است نذر شما کند آنحضرت فرمودند که همین خواهد شد
امام را مهلت یکروز بدهید انشاء الله تعالی پس فردا همین خواهد شد آخر ش فردا آن روز آن امیر جبت و جو کرده بخدمت
آنحضرت آمده ملاقات نموده فرمان موضع سید هیه نذر آنحضرت نمود نقل است که در موضع علن پور که ملحق جونپور
است با شیخ فیض الله داماد حضرت شاه عبدالقدوس قلندر قدس سره و از حضرت شاه فتح قلندر روز ناخوشی
در میان آمد باین وجه که حضرت شاه فتح قلندر قدس سره با شیخ فیض الله که صاحب سجاده بجای حضرت
شاه عبدالقدوس قلندر شده بودند گفتند که شما حصه خود بحسب شریعت بگیرید و خلافت و قطبی و صاحب
سجادگی حضرت شاه قطب الدین بینا دل و حضرت شاه عبدالقدوس قدس الله سرهم مرا هست نه شما
را این قسم در میان شهر جونپور طرفداری شیخ فیض الله نمودند مجوز استقامت سجاده حضرت
شاه فتح قلندر قدس سره از ره حسد و عناد که با آن حضرت میداشتند نشدند

درانوقت حضرت شاه فتح قلندر قدس سره گفتند که اگر من در بیشه خواهم نشست
مثل ملن پور بسیار موضع و دیها پیدا خواهم کرد از راه صفت جلالی و حالت کشفی
فرمودند که شیخ بهوج را رحلت عنقریب است فاتحه روز سیوم ایشان خوانده از جونپور
روم آخرکار شیخ بهوج ازین جهان رحلت کرد فاتحه سیوم خواند بعد فراغ این امر از جونپور
در بیشه رفته استقامت فرمودند و همه جا بنا قلندر پور نهادند در مدت چند روز آن قریه معمور شد
و دیهات بسیار در تحت تصرف آنحضرت و فرزندان آنحضرت در آمده منقول است
که چون حضرت شاه فتح قلندر قدس سره موضع قلندر پور را که پرگنه نظام آباد و توابع
جونپور است آباد کرده استقامت فرمودند در آن زمان راجه اعظم خان و بابو عظمت خان
بر راج اعظم گڈهه تسلط میداشتند روزے بابو عظمت خان برائے شکار نزدیک
قلندر پور آمده بود و حضرت شاه فتح قلندر قدس سره نیز با فقیران و معتقدان خود
برای شکار رفتند خواهرزاده حضرت قدس سره سگی ماده شکاری بود که به نهج خوب
شکار میگرفت و وقتیکه سگان دیگر بر شکار حمله میکردند ماده سگ نمی جنبید و چون سگان
از شکار جدا میشدند آن ماده سگ حمله بر گرفتن شکار میکرد و زنده شکار را گرفته نزد
صاحب شکار می آورد چون ماده سگ را بابو مذکور بدین طور بچشم خود دید از
حضرت شاه فتح قلندر التماس نمود که این سگ ماده مرا مرحمت فرمایند آنحضرت فرمود که این
از آن خواهرزاده من است اگر ترا دهم خواهرزادهٔ من ناخوش خواهد شد مرا ناخوشی
او منظور نیست بابو مذکور دانست که آنحضرت بهانه می آرند ناراض شده قصد
ایذای آنحضرت کرد آنحضرت از موضع قلندر پور برخاستند جاے دیگر رفتند و
فرمودند که انشاء الله تعالے وقتیکه این ظالم هلاک خواهد شد در آب
غرق خواهم کرد آنوقت خواهم آمد چون چند روز بگذشت از جناب حضرت خاتم الانبیا
صلعم حکم شد که عدو تو اعظم خان در هفته ماه در آب غرق خواهد شد پس آنحضرت

بمکان قاضی که آشنا بود هفت ده ماه ماندند بعد بروز میعاد معینه نواب همت خان
بهادر شبا شب راه را قطعه کرده از اله اباد باعظم گڈه رسید دران وقت
بابو عظمت خان بر کشتی سوار شده خواست که بجای پناه برد کشتیش با اسباب غرق
شده بمرد وچون حضرت شاه فتح قلندر بعد از هلاک او در قلندر پور تشریف آوردند
پسران بابو عظمت خان راجه اکرام خان ببابو مهابت خان بخدمت حضرت
شاه فتح قلندر قدس سره حاضر شده بسیار در بندگی واخلاص پیش آمدند
وچند مواضع و دیهات ضلع هانڈر آنحضرت بفرزندان مریدان ومعتقدان آنحضرت
قدس سره نمودند وآنحضرت درحق بابو مهابت خان صغیر سن بود فرمودند که این راجه باشوکت
خواهد شد وملک بسیار در دخل خود خواهد آورد پس همچنان شد که آنحضرت
قدس سره فرموده ونقل است که آنحضرت در اوائل اشتغال بر کوهی رفته تکیه
بسنگی نموده بریاضت مشغول شدند تا آنکه صورت استغراق پیدا شد مدتی همبرین
نهج برهمان سنگ تکیه کرده بودند واز انجا گاهی نجنبیدند حتی که مشهور است در وقتیکه
پیغمبر علیه السلام حکم کردند که ای قلندر ازین کوه بزیر آی مردمان را ارشاد بکن وهم
پیر مرشد ایشان حضرت شاه مجا قلندر قدس سره حکم سیر وسفر داده بودند پس
آنحضرت بموجب حکم جناب رسول خدا صلعم وبهدایت پیر مرشد خود حضرت شاه مجا قلندر
قدس سره عزیمت سیر وسفر نمودند خواستند که پشت را از سنگ که بران تکیه
کرده بودند جدا سازند مگر پوست پشت بآن سنگ چسپیده بود جدا نمی شد بتکلف
تمام گونه جدا ساختند آخرش زیر کوه آمدند در انوقت بسیار تشنگی غالب شد وتمنای شربت
در دل آمده وقبل تشنگی الله تعالی برای ایشان اسباب شربت نوشیدن کرده بود که
هندوی متمول در دامن کوه سکونت میداشت وپسرش بمرض شدید مبتلا بود در خواب
اوشان را الهام شد که فردا مهادیو بشکل انسان نزد تو خواهند آمد وتشنه خواهند بود

اوشان را شربت بنوشان که بدعای اوشان فرزند تو صحت خواهد یافت چون
آن هندو از خواب بیدار شد خمها و سبوچه ها پر از شربت پیش خود نهاده هر مسلمان و هندو
که می آمد مینوشانید چون حضرت شاه فتح قلندر قدس سره نزد آن هندو رسیدند
و شربت زیاده از انچه که معتاد دیگر مردمان بود نوشیدند آن هندو گفت که شما
مهادیو هستند آنحضرت فرمودند که مطلب تو از مهادیو چیست هندو حال خواب خود
بیان نمود و عرض کرد که فرزند مرا دعا کنند که صحت یابد آنحضرت قدس سره پسر اورا
دعا کردند فوراً صحت یافت پس از انجا بجای دیگر رفتند و سیر ممالک شروع نمودند
منقول است که حضرت شاه محمد ماه قلندر قدس سره جد امجد این فقیر که پیر بهائی
حضرت شاه فتح قلندر بودند در اکثر سفر و حضر باهم حضرت شاه فتح قلندر رشده سیر عالم
میکردند چنانچه هر دو قلندران قدس سرهم با قلندران دیگر همراهی در موضعی رسیدند
که آنجا یک جوگی خونخوار می ماند و بسیار فقیران را بیجان کرده بود مردمان آنمو ضع
از قلندران گفتند که ازین راه مروید جوگی خونخوار انجای میباشد هر کس که آنجا
برود زنده نمی ماند قلندران قدس سرهم گفتند که همین راه باید رفت و جوگی را باید
دید ضابطهٔ آن جوگی بود که چوبے گدا از قریب مسکن خود نهاده بران چوب صدها بر
شیاطین نشانیده بود هر فقیرے که آنجا وارد میشد جوگی اورا میگفت که این چوب
برداشته نزد من آئی هرگاه آن فقیر آنجا میرفت و برداشتن چوب نمی توانست
از چوب شیاطین بیرون شده اورا هلاک میکردند و نیز آمده است که بسبب
نه برداشتن چوب جوگی اورا قتل میکرد و چون حضرت شاه فتح قلندر و حضرت شاه ما
محمد ماه قلندر قدس سرهم مع فقرا همراهی آنجا رسیدند جوگی حسب معمول خود گفت
آن چوب را که امتحاناً بود برداشته نزد من آئید حضرت شاه فتح قلندر جانب حضرت
شاه محمد ماه قلندر را اشاره برداشتن چوب کردند امیر سید شاه محمد ماه قلندر قدس سره

فی الفور آن چوب را بر داشتند و از جوگی مذکور فرمودند که این چوب را کجا انداز م آن جوگی آمده بر قدم قلندران افتاد و دین محمدی قبول نموده گفت که من فقیران را قتل میکردم و میدانستم که اینها خالی اند امادرین وقت مرا یقین واثق شد که دین محمدی مستقیم و حق است چون بحبست جو حضرت شاه فتح قلندر بود دانستم که شما فتح قلندر هستند حضرت شاه فتح فرمودند که نام من همین است اما باین نام فقرا در عالم دیگر خواهند بود معلوم نیست که آنرا که مهجوئی منم یا دیگر هم اسم من است جوگی گفت اوصافی که شنیده بودم در شما یافتم مطلوب من شما هستید مسلمان شده مرید حضرت شاه فتح قلندر شد و نیز مسطور است که آنحضرت در سفر بجایی تشریف بردند دیدند که جماعتے کثیر از هنودان بریاضت خودها مشغول اند آنحضرت قدس سره ازان جماعت پرسیدند که مقصود شما ازین ریاضتها چیست آن جماعت گفت که مقصد ما یان دیدار بهوانی است آنحضرت فرمود که گاہے بهوانی را دیده اید گفتند نه پس آنحضرت بر خزف ریزه چیزے خوانده در حوض که پر آب بود انداختند تمام آب حوض در جوش و جنبش آمد مانند آب جوشیده از آتش بعده یک رتهه ازان حوض نمودار شد و یک زن نهایت خوبصورت بر رتهه نمود شد جمله هنودان چنانکه اوصاف بهوانی از پتهای هندیه خود شنیده بودند دیدند بسیار خوش شدند درانوقت بهوانی عرض کرد که یا قلندر درین طور که مرا طلبیدید بسیار رنج بر داشتم الحال عرض می نمایم و چند تار موئے از سر خود میدهم وقتیکه آنحضرت را طلب کردن من منظور باشد این موها بر آتش نهید همانوقت و همان زمان حاضر خدمت خواهم شد و احکام بجا خواهم آورد پس چند تار موی از سر خود داده رخصت شد بعدش جمله هنودان عرض کردند که یا قلندر شما این رتبه از کجا حاصل شد آنحضرت فرمود که از برکت گفتن کلمهٔ لا اله الا الله محمد رسول الله هنودان همانوقت بشرف اسلام مشرف شدند و احکام دین را

از آنحضرت آموختند و آنحضرت را در دعوت اسماء و ادعیه نهایت قدرت بود
ستاره زهرا را که در فلک سوم است آنحضرت روبروی مردمان طلبیدند و مردمان
آنرا دیدند باز مکان آن او را فرستادند و اهل دعوت ستاره سبعه را بر زمین می طلبند
و او بشکل انسانی حاضر شده بیعت اختیار میکند پس تصرفات و کشف و کرامات
آنحضرت که مندرجهٔ کتاب است تا کجا نوشته آید و این قدر طاقت ندارم که
تحریر سازم شهرهٔ آفاق است و در رساله مسعودیه از مناقب الاصفیا می نگارد که در
زمان سیاحی ممالک عالم حضرت شاه فتح قلندر قدس سره را چهار هزار مرید صاحب
کشف و تصرفات و کرامات بوده اند و از جمله مریدان و خلفاء آنحضرت قدس سره
اسماء گرامی مشاهیر ایشان و بهترین آنها تحریر یابد حضرت قاضی عبد الرحمن
شریحی ساکن موضع کمال پور رنگنی و حضرت ابو محمد ساکن دندوه و حضرت شیخ محمد ابن
حسنی گردیزی ساکن گڈھہ مانکپور و حضرت امیر ابراهیم حسینی زیدی و حضرت سید
غلام حسین حسینی ترمذی عرف سید بهاون و حضرت سید ظهیر الدین محمد حسینی ترمذی
و حضرت محمد عرب حسینی ترمذی ساکنان سرای میر و حضرت الهدیه احمد قلندر لاهرپوری
و حضرت شاه بهاء الحق خیرآبادی و حضرت شاه نصیب و حضرت شاه ابو القاسم
و حضرت سید شاه محمد عیونس حسینی داماد آنحضرت و حضرت شاه صیف الله چریاکوٹی
و حضرت شاه فیض الله ساکن قصبه سرای میر و حضرت شاه محمد فاضل ساکن زیده
و حضرت نور الله و حضرت شاه جان محمد و حضرت شاه مظفر و حضرت محمد امین ساکن
بهار پیرزاده راجه اکرام خان راجه اعظم گڈھہ و حضرت سلطان ابویزید ساکن اتھی
و حضرت شاه غلام قلندر ساکن سنبھل مراد آباد و حضرت شاه علی صدر پوری و حضرت
شاه مفتی غلام رسول برادر زاده شاه قاضی عبد الرحمان عارف مذکور و شیخ
عبد الصمد برادر قاضی عبد الرحمان و درویش محمد عم زاده برادر خورد الهدیه احمد

قلندر وحضرت شاه رحمت الله حکیم وحضرت شاه عشق الله سونارگاوَن چنانچه احوال ایشان در مناقب الاصفیا مسطور است از جمله خلفاء کبار مشاهیر حضرت شاه الله پیا احمد قلندر لاهرپوری قدس سره اند پس بعد از سیاحی وهدایت تلقین و ارشاد خلایق واجرای فیضان واسلام آنحضرت قدس سره رونق افزای آستانه قلندرپور شدند وشب وروز در ذکر وفکر وغیره گرم ریاضت بوده باخدا مشغول می بودند وهدایت تلقین وارشاد خلق الله می ماندند ویوماً فیوماً تصرفات وکشف وکرامات تاحین حیات بظهور می آمد وفات آنحضرت قدس الله سره بتاریخ بست ودوم ماه شعبان المعظم در ۱۱۰۱ هجری یعنی یکهزار ویکصد وسیزده هجری قدسی وقوع یافته وتاریخ آنحضرت لفظ دخل الجنه است وقبر شریف آنحضرت در قلندرپور است اکنون برخی احوال فرزندان حضرت شاه فتح قلندر قدس سره بیان میکنم بدانکه آنحضرت را چهار فرزند بودند حضرت شاه بهار الله وحضرت شاه پیرن وحضرت شاه محمد فاضل وحضرت شاه علیم الله فرزند کلان همراه پدر بزرگوار خود در لاهرپور رفته مرید حضرت شاه مجا قلندر قدس سره شدند وبتاریخ هفتم ماه رمضان المبارک وفات یافته وحضرت شاه پیر محمد عرف شاه پیرن مرید وخلیفهٔ پدر بزرگوار خود بودند کشف و کرامات ایشان بسیار وقوع یافته چنانچه از جمله مریدان حضرت شاه پیرن سید شاه محمد وارث برادر بزرگ جناب مستطاب حضرت سید شاه باسط علی قلندر قدس سره ابن سید شاه محمد ماه قلندر قدس سره اند وفات حضرت شاه پیرن بتاریخ دوازدهم ماه ربیع الاول است وحضرت شاه محمد فاضل مرید پدر بزرگوار خود بودند وصاحب کشف وکرامات بودند وفات این حضرت بتاریخ بست ودوم ماه شعبان روز وفات والد بزرگوار آنحضرت است وفرزند چهارم حضرت شاه علیم الله مرید وخلیفه والد بزرگوار خود بودند وحضرت ایشان بعد وصال جناب حق

در روضۂ متبرکہ حضرت والد خود فتح شاہ قلندر قدس سرہ در قلندر پور معہ
ہر سہ برادران خود مدفون شدند نور اللہ قبورہم و قدس اسرارہم

بیان حال حضرت شاہ الہدیہ احمد قلندر لاہر پوری قدس اللہ سرہٗ

ابن حضرت شیخ لیسین ابن حضرت شاہ مصطفے بن حضرت شاہ امین الدین بن حضرت
شاہ عبد الرحمان جانباز قلندر لاہر پوری قدس اسرارہم باید دانست کہ حضرت
شاہ الہدیہ احمد قدس سرہ برادر زادہ حضرت شاہ مجا قلندر ابن حضرت شاہ مصطفے
قلندر قدس سرہم مرید و خلیفہ رشید حضرت شاہ فتح قلندر قدس سرہ ہستند حضرت شاہ
الہدیہ احمد قلندر بعد وفات شاہ مجا قلندر قدس سرہ بخانہ حضرت شیخ لیسین قلندر
قدس سرہ متولد شدند و چون بسن بلوغ رسیدند بخواندن کتابہاے عربی و
فارسی مشغول شدہ علم کما ینبغی چنانکہ باید و شاید حاصل نمودند بعد حصول جمیع
علوم در حسبت وجوی پیر و مرشد خود شدند پیش ہر فقیرے کہ برای طلب ارشاد
و تلقین و بیعت میرفتند یا آن فقیر ازین عالم رحلت میکرد یا از و ناخوشی پیدا میشد چون چند
جا ہمین طور اتفاق افتاد و مردمان گفتند کہ حضرت شاہ مجا قلندر در وقت وفات خود
فرمودہ بودند کہ در نصیبہ من پسرے بود او را برادر خود شیخ لیسین را دادم و نام
آن الہدیہ احمد نہادم و نصیبۂ بیعت و کشود کار او از فتح قلندر ست کہ خلیفۂ من است
باستماع این کلمہ حضرت شاہ الہدیہ احمد قلندر نزد حضرت شاہ فتح قلندر قدس سرہ
رفتہ بیعت ارادت بجا آوردہ تربیت و تلقین کما حقہ شدہ و رخصت گردیدہ در لاہر پور
تشریف آوردند و در ریاضات مثل بزرگان خود مشغول شدند جناب مستطاب
قطب الاقطاب حضرت سید شاہ باسط علی قدس سرہ ابن شیخ الاسلام والمسلمین
حضرت سید شاہ محمد ماہ قلندر بدگامی الہ آبادی قدس سرہ جد این فقیر کاتب الحروف
فرمودہ اند کہ از جملہ کرامات حضرت شاہ الہدیہ احمد قلندر پیر و مرشد من این ست

که مراد ر ذکری دریک رکن شک افتاد و در دل خطره کردم که اگر پیر من قلندر برحق
است مرا طلبیده و خود آن ذکر نموده شک آن رکن دفع سازند دران روزها آزار
بواسیر بر آنحضرت غالب بود مجرد آمدن خطره در دل آنحضرت همان وقت فرمودند
که کسے محمد وارث و عبدالباسط را بیارید ما این هر دو شخص بطالب علمی در خیرآباد
مقیم بودم که فرستادهٔ آنحضرت نزد ما یان آمده رفتیم دیدیم که آنحضرت بحضور من
همان ذکر که مراد ر رکن آن شک بود مشغول شدند مجرد دیدن آن شک زائل شد
بحضور آنحضرت نشستم آنوقت آنحضرت این کیفیت فرمود که نزد حضرت
شاه مجا قلندر قدس سره سه طالب علم آمدند و هر سه در دل خود خطره کردند یکی خواست
که مرا برگ تنبول دهند و دیگرے لڈو خواست و سومی گل گلاب بے موسم خواست
هر سه بحضور آنحضرت نشستند همانوقت یک مهاجن برگ تنبول لڈو نزد آنحضرت
آورد گفتند که همید باغبان را به تاکید فرمودند که از باغ گل گلاب بیار چون باغبان در
باغ رفت باوجود که موسم گلاب نبود دید که سه گل در درخت گلاب موجود اند گرفته
بحضور آنحضرت حاضر ساخت آنحضرت برگ تنبول و لڈو طالب برگ و لڈو را داد
و طالب گل گلاب را آن گل عطا نمود آنوقت بخدمت پیر و مرشد عرض کردیم که آن سه
طالب علم در انوقت بودند الحال ما آن سه طالب علم هستیم و من نیز طالب گل گلاب
بے موسم ام چرا که رفع شک رکن بدیدن ذکر بے موسم طلب نمودم باینوجه که حضرت را
از غلبهٔ مرض بواسیر کجا تاب و طاقت ذکر بود اما هم چو آن طالب علم گل بے موسم
من هم یافتم که شک من دفع گردید منقول است که هنگام قیام جناب مستطاب
حضرت شاه باسط علی قلندر و حضرت شاه محمد ماه قلندر قدس سرهم در الٰه آباد بوجه
طالب علمی در دائره شاه غلام محی الدین قدس سره حضرت شاه الهدیه احمد قلندر
قدس سره از آستانهٔ لاهرپور در الٰه آباد تشریف آوردند و در سرای سید حاجی

که در شهر کهنه است نزول فرمودند حضرت امیر سید شاه محمد ماه قلندر قدس سره نزد
آنحضرت هر روز از دائرهٔ مذکور میرفتند و حضرت شاه الهدیه احمد قلندر یکماه وده روز
در سرای مذکور استقامت داشتند بعد از یک ماه وده روز ارادهٔ روانگی حضرت
قدس سره بسمت دهلی مقرر شد از حضرت شاه محمد ماه قلندر فرمودند که شمار اهمراه
من رفتن ضروری است بکمال خواهش حضرت شاه محمد ماه قلندر قدس سره
اختیار سفر کردند هرگاه هردو قلندران بکژه رسیدند حضرت امیر سید شاه
محمد ماه قلندر قدس سره وقت شب در مراقبه رفته از عالم ارواح دریافتند که
حضرت شاه الهدیه احمد قلندر در دهلی رفته اند و بادشاه فرخ سیر برای ملازمت
آنحضرت مکرر آمده آخر الامر از وی از آنحضرت ناخوشی و رنج درمیان آمده چون
صبح شد امیر سید شاه محمد ماه قلندر این حقیقت بعینه از حضرت شاه الهدیه احمد
قلندر بیان نمودند گفتند که رفتن من هیچ فائده ندارد اصلح آنست که مرا رخصت
فرمائی تا بابا عبد الباسط را از طرف شما تعلیم و تلقین تمام کنم پس آنحضرت امیر سید
شاه محمد ماه قلندر را بسمت اله آباد رخصت کرده خود راهی طرف دهلی شدند
چون حضرت بدهلی رسیدند بادشاه مذکور بمجرد خبر یافتن برای ملازمت بخدمت
کثیر البرکت بقیام گاه حضرت آمد و بغایت اخلاص مند درگاه و معتقدان بارگاه
گردید تا آنکه سه بار ملازمت پی در پی نمود بعدش روزے چنان اتفاق افتاد که
بادشاه فرخ سیر برای ملازمت آمد و آنحضرت در مراقبه بعالم محویت چنان
مستغرق بودند که از که و مه هیچ خبر نه بود خادمان از خوشی وقت مخصوص ندانسته
خبر آمدن بادشاه بخدمت آنحضرت رسانیدند آنحضرت سر از مراقبه
برداشته برهم شده بادشاه را طلبیده بادشاه روبرو آمده آداب بزرگانه بجا آورده
نشست آنحضرت در همون حالت خبر بد و برهمی با بادشاه گفت که من عجب

نالایق ام که برای دیدن بادشاه آمده ام واز بزرگان من گاهی نشده که کسی
برای ملاقات بادشاه می آمد بادشاه ازین کلام رنجیده خاطر شده بازگشت
دوچهار روز گذشت که بملازمت بدستور سابق نیامده پس خادمان عرض کردند که
با بادشاه چنین حرف گفتن واز ملاقات باز داشتن وکارهایان برهم ساختن خوب نشد
آنحضرت فرمود که آنچه اززبان مبارک حضرت شاه محمد ماه قلندر سرزد شده همون
بوقوع آمده ناچارام همدران اثنا آنحضرت را صفت جلالی طاری گردید فرمود
که بادشاه کجاست که بیاید در لوح محفوظ می بینم که دستگیر شده وبشکل مرده پویدا
گشته این سخن گفته فرمودند که اینجا ماندن خیر نیست آنحضرت همان وقت از دہلی
بسمت لاهرپور روانه شدند چون بفریه آباد رسیدند خبر دستگیر شدن بادشاه
یافتند پس آنچه که اززبان مبارک سرزد شده بود عنقریب همون بوقوع آمد وآنحضرت
رفته رفته در لاهرپور تشریف شریف آورده بر مکان استقامت فرمودند بطریق بزرگان
عالی مقام خوشش باشتغال ریاضات ذکر وفکر وغیره وبهدایت تلقین وارشاد
خلق مشغول شدند وحضرت شاه فتح قلندر قدس سره می فرمایند که من درحضور جناب
رسالتمآب صلی الله علیه وسلم وحضرت علی کرم الله وجهه دیدم که خلعت قطبیت
شاه الهدیه احمد قلندر را پوشانیده شد همرگاه این کیفیت حضرت فتح قلندر
قدس سره ارقام نمود این حال لطور مبارکبادی نزد حضرت شاه بهار الحق خیرآبادی
که برادر خاله زاد حضرت شاه الهدیه احمد قلندر بودند گفته فرستادند که حضرت شاه الهدیه احمد
قلندر را رتبهٔ قطبیت ازجناب رسول خدا صلعم وعلی مرتضی کرم الله وجهه مرحمت شد
ودران وقت حضرت شاه الهدیه احمد قلندر قدس سره دمظاهر از حضرت شاه
فتح قلندر بعید بودند غرضکه آنچه کشف وکمال از حضرت شاه الهدیه احمد قلندر بظهور
رسید ومندرجهٔ کتاب است از تحریر حال کل قلم را باز داشته مختصر نمود جناب مستطاب

حضرت سید شاه باسط علی قلندر قدس الله سره چند ابیات در نشان وصفت حضرت شاه الهدیه احمد قلندر پیر و مرشد خود فرموده اند و نیز وصف هر سه پسران آنحضرت میان شاه عبدالرحمان و میان شاه محمد امین الدین و میان شاه غلام مجتبی احمد گفته اند آن ابیات مذکوره در تحریر می آید این است

در بیان صفت حضرت الهدیه احمد قلندر

عمرها رفته شد بعلم دوئی | او فتاده بدام ما و توئی
ناگهان رونمود عشق الله | پیر و مرشد زهی الهدیه شاه
یک نگاهم نمود رفت دوئی | شد هویدا خدا نه ماند توئی
ما و من تو نه بود جز اسما | هم چو دریا و موج آن دریا
موج دریا کجاست جز دریا | یک مسمی است اسمهاش جدا
چون مصفا شده ترا سینه | بین جمال خدا در آئینه
ای برادر تو گو و نام تو گو | جز جمال خدا مبین هر سو
چون درین شغل گشت مستغرق | گشت تابان جمال حق مطلق
هر چه بیند جمال حق بیند | گل ز باغ جلال می چیند
دمبدم این شهود شد طاری | این سخن را شنو ز بیداری
جمله اشیا نه بود غیر خدا | که نخواندی خدا ز وهم جدا
فکر کن فکر کلمهٔ توحید | تا رسی زو برتبهٔ تفرید

و له مدظله العالی

بشنو اکنون چند حرف دلپذیر | در صفات ذات و نام پاک پیر
وصف پیر خود چه گویم از زبان | بود بیرون از حد کلک و بیان
ظل او اندر زمین چون کوه قاف | روح او سیمرغ بس عالی طواف

دستگیر و بندهٔ خاص اگه — طالبان را می برد تا پیشگاه
کثرت اندر وحدت او را بد شهود — وحدت اندر کثرت او را نمود
از خودی رسته بحق پیوسته بود — عاشق و معشوق خود خود گشته بود
در بشر روپوش کرد است آفتاب — فهم کن والله اعلم بالصواب
شاه اللّٰه یا احمد نام پاک — برکتِ نام مبارک مشت خاک
از خودی رسته بحق پیوسته تام — در مقام بیخودی دارد مقام
گر بگویم تا قیامت شرح او — هیچ آنرا مقطع و غایت مجو

دربیان صفت فرزندان آنحضرت قدس سره

بشنو اکنون وصف فرزندان پیر — هر یکی مانند خورشید منیر
عارف و کامل و هادی هر یکے — خلق شان بسیار و بحید بیشکے
نام فرزندیکه باشد چون پدر — در هدایت در سخاوت مشتهر
عبدرحمان شاه چه صاحب کمال — بهره ور از لطفهاے لایزال
مقتدا و هادی جمله انام — از ریاضت شاد شد صاحب مقام
چونکه والد دیدش اندر کائنات — ذات مالامال از جمله صفات
در سلاسل سبعه کرد او را مجاز — از خلافت ساخت او را سرفراز
نام فرزند دگر اے دلربا — شه امین الدین زہی اہل صفا
نام فرزندیکه از هر دو صغیر — آن غلام مجتبی روشن ضمیر
وصف شان بیرون است از حد قلم — ختم کردم بر دعا شان لاجرم
تا که سقف آسمان فوق زمین — تا که بے جنبش بود عرش برین
ظل شان بادا مخلد بر دوام — بر رؤس طالبان چه خاص و عام

پس حضرت شاه اللّٰه یا احمد قلندر قدس سره سه پسر موصوفه بالا و یک دختر که کدخدا شد

بامیر سید غلام رسول ہرگامی خواہر زادہ آنحضرت از اولادشان مولوی حاجی سید شاہ رکن الدین قلندر سجادہ نشین تاحال که سنه ۱۲۹۴ یعنی یکہزار دو صد نود و چہار ہجری است بر مسند سجادگی زینت بخش اند گذاشته ازین عالم فانی بجوار رحمت الٰہی پیوستند قبر شریف آنحضرت نزد قبر حضرت شاہ مجا قلندر قدس سرہ واقع است در رسالہ سلسلۃ الاولیای نگارد که حضرت شاہ الہدیہ احمد قلندر قدس سرہ باز بار دیگر بشاہجہان آباد رفتند و بعد چند روز فرمودند که وقت من آخر رسیدہ بوطن مراجعت میکنم و روانہ سمت لاہرپور شدند در میان راہ در فرید آباد رسیدہ از مشیت ایزدی بتاریخ بست و دوم ماہ ذی الحجہ سنه ۱۱۴۷ یعنی یکہزار و یکصد و چہل و ہفت ہجری وفات یافتند تابوت آنحضرت قدس سرہ در لاہرپور آوردہ برابر قبر حضرت شاہ مجا قلندر قدس سرہ دفن کردہ شد رحمۃ اللہ تعالی علیہ

بیان حال جناب مستطاب حضرت امیر سید شاہ باسط علی قلندر الہ آبادی قدس سرہ

بدانکه جناب مستطاب حضرت سید شاہ باسط علی قلندر قدس سرہ مرید و خلیفه اعظم حضرت شاہ الہدیہ احمد قلندر بودند در مناقب الاصفیا از رسالہ تحفہ غیشاپوری تصنیف جناب مستطاب حضرت سید شاہ باسط علی قلندر قدس سرہ مسطور است که جناب قدس سرہ می فرمایند که بافضال الٰہی پیر و مرشد را بے جست و جو یافتم و سبب عدم جست و جو آنست که روزے در الہ آباد وقت طالب علمی من شخصے از دوستان بخدمت والد بزرگوار حضرت سید شاہ محمد ماہ قلندر قدس سرہ عرض نمود که ہم چو حضرت را مناسب و بہتر است که فرزند خود سید باسط علی را مرید کنید و تلقین و تربیت علم باطنی نمائید زیرا که بر ایشان شفقت و محبت بسیار بسیار دارید و شفقت نام ہمین است که علم اسرار باطنی را تعلیم نمائید

حضرت شاه والد بزرگوار شاه محمد ماه قلندر قدس سره فرمودند که مرا از خودی و
خودپرستی و خودنمائی کاری نیست من محکوم امر الٰہی ام ہرچه از غیب حکم شود و جائیکه نصیبه
ایشان معلوم شود آنجا بیعت و ارادت بجا آرند پس شبے والد بزرگوار قدس سره
در مراقبه برای دریافت نصیبۂ بیعت من متوجه شدند و در عالم ارواح سیر نمودند
در ہمان عالم ارواح شخصے نورانی صورت که از سرتاپا نور بارش میکرد ظاہر شد
حضرت قدس سره پرسیدند که نام شما چیست از اسم خود آگاه نمائید آن شخص
نورانی فرمود که نام الهدیه احمد دارم و برادرزاده حضرت مجا قلندر لاہرپوری ہستم
بلکه در حقیقت فرزند ایشان ام که از نصیبۂ ایشان بودم برادر خود شیخ یسین را
طلبیده بخشیدند که بخانۂ ایشان متولد شدم شما ہم ازین معنی اغلب که آگاه باشید
بفرمائید که مقصود شما ازین سیر عالم ارواح چیست در انوقت حضرت والد بزرگوار
فرمودند که نصیبه ارادت بیعت فرزندم سید عبد الباسط را درین عالم ارواح
می جویم که بدست کیست حضرت شاه الهدیه احمد قلندر بدیہی فرمودند ؎
گفت پیر پور تو باسط علی ٭ من منم اندر خفی و در جلی ٭ پس امانت ایشان
نزد من است وقتیکه خواہند بگیرند و بحکم ایزدی پیر منم از من امانت خود حاصل
نمایند چون والد بزرگوار قدس سره از مراقبه باز آمدند این حقیقت را بیان فرمودند
بعد گذشتن چند روز ازین مراقبه والد بزرگوار قدس سره لقای جسمانی ظاہری نیز
در اله آباد با حضرت شاه الهدیه احمد قلندر قدس سره نمودند چنانکه در عالم ارواح
مرا بحضرت پیر دمرشد سپرده بودند در عالم ظاہری نیز سپردند ہرگاه که عمر شریف
حضرت والد بزرگوار بیکصد و بست سال رسیده بود بتاریخ بست و ششم
ماه رمضان المبارک روز دوشنبه وقت صبح صادق سنه ۱۱۴۰ یعنی یکہزار و یکصد و
چهل ہجری قدسی وفات یافتند قبر شریف آنحضرت قدس سره در موضع بدگاوان پرگنه

موران کہ زمینداری آبائی است کردہ شدو آن موسوم بہ لکھنا باری زیر دیہ
بع بڈگاون خاص جانب جنوب واقع است پس بعد وفات والد بزرگوار و فراغ
سوم ظاهری فاتحۂ سیوم و چہلم وغیرہ بخدمت پیر و مرشد و قطب العارفین امام المحققین
حضرت شاہ الہدیہ احمد قلندر لاہرپوری قدس سرہ بشوق وصول الی اللہ در
ستانۂ لاہرپور رفت حضرت پیر و مرشد این فقیر را ہمراہ خود گرفتہ بآستانہ سیر المیر بردند
بتقریب فاتحہ والد میر منعم عرف گھیسا بر مکان اوشان نزول فرمودند و ہمون
جا آنحضرت جلسہ اذکار و اشغال وغیرہ تعلیم نمودند اما بوجہ احسن طریق ذکر و
جلسہ ضرب و کوب و برداشت وغیرہ ارکان آن از من بصدور نمی پیوست شبے
در نصف شب روح حضرت والد بزرگوار قدس سرہ بجسمہ حاضر شدہ فرمود کہ انچہ
پیر و مرشد شما شمارا ذکر تعلیم نمودہ اند صحیح و برحق است از وقت حضرت شاہ
عبد العزیز مکی قدس سرہ تا این وقت ہمہ قلندران ہمین طریق کردہ آمدہ اند و شما
را درنمی آید پس بفرط شفقت خود ذکر کردند و جلسہ و ضرب و کوب وغیرہ مرا بوجہ
احسن بنمودند ہمان وقت جمیع ارکان ذکر و جلسہ وغیرہ ذہن نشین شد و روبروے
حضرت والد بزرگوار بوجہ احسن بعمل آمد چون برزخ روح والد شریف رخصت
شدہ ہمون وقت نزد پیر و مرشد رفتہ بیان نمودم حضرت پیر و مرشد فرمودند کہ بحضور
من بکنید تا بینم بحضور آنحضرت یا جلسہ وغیرہ صحیح ارکان ذکر کردم فرمودند کہ اکنون
شمارا عمل ذکر بوجہ احسن آمد بکسے گونہ بکسے ارکان فرق نیست روزے در
مقام سیر المیر در عالم رویا دیدم کہ یکدریاے عظیم جاری است و دران کشتی
افتادہ است اما ملاح موجود نیست این رویا بخدمت پیر و مرشد باین تعبیر
بیان نمودم کہ دریا معرفت الٰہی است و کشتی امور طریقت و اسرار است این بار
دل کہ بخدمت حضرت شما در مقدمہ بیعت وارادت رجوع کردم وقت بیعت نیست

وحضرت شاه الهدیه احمد قلندر قدس سره فرمودند که راست گفتی وقت بیعت
نیست و نه آمده که در آمدن این بار اول بیعت نمائی برو در اله آباد بکسب علم
مشغول باش بعدش آمده امانت خود از من بگیرید پس از پیر و مرشد رخصت
شده از مقام سرای میر و اله آباد آمد و تا سه سال مشغول بعلم ظاهری بود و نیز
با مور باطنی اشتغال میداشت در مدت حالات عجیبه و غریبه مشاهده میکردم روزی
بتاریخ بست هشتم ماه رمضان المبارک وقت نصف شب در ذکر مشغول بودم
که در عین مشغولی آفتاب را بالا در حجره مشاهده کردم و روشنی آن در تمام مکان یافتم
و این را نور شاه دریافتم و بخدمت پیر و مرشد نوشته فرستادم پیر و مرشد قدس سره
بجواب آن فرمودند که این مقدمه بحضور تعلقدار و نه از نوشتن من بعد که در
دائره شاه حبیب الله قدس سره بودم بعد تمام شدن روز عید وقت نماز مغرب
این فقیر در جوش و خروش بود و نماز مغرب را دران جوش و جذبه ادا نمود و دران
وقت همه نور مشاهده میکرد تا نماز عشا این حالت رو نمود که در خود نه بود چون اذان
نماز عشا شد و قدری جوش و خروش طبیعت فرو گردید شاه حبیب الله سه بار مرا گفتند
که برای نماز بیائید بعد سه بار از گفتن اوشان فقیر در همان حالت که هنوز طبیعت بافاقت
نه آمده برخاست و شامل نماز گردید شاه مذکور پیش امام شدند و پس اوشان فقیر
استاد دران وقت خیال اینما تولوا فثم وجه الله رو داده در دل نشست
تکبیر تحریمه بسوی هر جهت از جهات می بستم چنان حالت طاری گردید که بتقید کسے
سمت و جهت شعور نداشتم شاه مذکور چون بحالت من مطلع شدند نماز گزرانیده
مرا در حجره برده و نشانیده باز به نماز مشغول شدند همان حالت من تا نصف شب بود
بعده طبیعت در افاقت آمد وقت صبح چون بر حال خود مطلع شدم روانه
مکان شدم و رسیدم تا دو ماه این حالت بود که گاهے طبیعت در جوش

خروش می بود گاهی در افاقت و هوش درین مدت دو ماه شغل کتاب و اشغال
ذکر وغیره موقوف بود هرگاهیکه این حالت فرو شد و مزاج بدستور بحال گردید
در الهٰ آباد رفته بکسب علم ظاهری مشغول شدم و تا بهدایه خواندم ناگاه
در عالم رویا پیر و مرشد را دیدم که می فرمایند که در راه خدا تاخیر چرا میکنی بیائید و
امانت خود از من بگیرید و من تا کجا درین عالم فانی منتظر شما باشم و چون پی در پی
این کلام هدایت پیر و مرشد برین نمط در گوش من رسید عزم مصمم نموده بخدمت
آنحضرت پیر و مرشد که دران ایام در اعظم گڈه تشریف میداشتند رسیدم
آنوقت پیر و مرشد قدس سره فرمودند که امانت خود از من بگیرید و در انتظار سال
آینده مباش که این فقیر را در سال آینده نخواهی یافت و عمر من باخر رسید
پس چند روز مرا همراه گرفته بر مکان تشریف آوردند و اذکار و افکار و اشغال
دیگر همه ها تعلیم فرمودند همواره اسرار توحید و سلوک و عروج و نزول و جذب و
استغراق و دیگر امورات اسرار الهیه بعبارت فصیح و واضح و بیانهای شافی
تلقین و تعلیم می فرمودند و نیز طریق دم کشی و ذکر ثلاثی گنبدی و ذکر غوثیه و دیگر طریق
اذکار و مراقبات و مجاهدات و مشاهدات قلندریه و دیگر مشارب عالیه تلقین نموده
رساله مراة العارفین و رساله غوثیه و رساله انیس العاشقین و دیگر رسائل
نامی تعلیم نمودند و یک رساله که خود بعبارت مختصره و بیان کافی تصنیف نموده بودند
و نیز تعلیم کردند و هم چنین هر چیز در شبانه روز انچه مناسب حال و استعداد من
بودی تعلیم و تلقین میفرمودند و این فقیر بورزش اذکار و کسب ریاضت وغیره
مشغول می بود تا آنکه بازه از عالم غیب این ندا شنیدم شاه باسط علی قلندر
از خود رسته و بحق پیوسته از برکت پیر و مرشد باین رتبه فائز شدم بعد ازان
پیر و مرشد فرمودند که در کدام سلسله قصد بیعت و ارادت دارید عرض کردم که من

بجز حضرت شما دیگری را نمی دانم انچه حضرت بحال من مراد مناسب بینند بفرمایند
حضرت پیرو مرشد فرمودند که حضرت غوث الاعظم قدس سره را در مراقبه دیدی
و دستگیری شما کرده اند من ملاحظه احوال سابق نموده تصمیم بیعت و ارادت در
سلسلهٔ قادریه می نمایم و احوال سابق این بود که چون بار اول از پیرو مرشد
مرخص شده در اله آباد آمده و بامر معمور شده مشغول بودم روزی بخاطر من آمد که
تصحیح قصیدهٔ غوثیه اگر از جناب حضرت غوث الاعظم قدس سره شود نهایت بهتر
است پس در مراقبه رجوع بآن جناب آوردم دیدم که حضرت غوث الاعظم قدس سره
بلباس سفید نورانی حاضر شده قصیده خود را خواندن شروع نمودند و هر بیت را
باعراب صحیح واضح میخواندند و معنی آن بعبارت واضح و فصیح بیان میفرمایند تا آنکه
باین بیت رسیدند وما منها شهور او دهور تمر وتنقضی الا اتا لی بعدش
آنحضرت بعالم ارواح رفتند و این فقیر از مراقبه باز آمد پس این فقیر تا هفت ماه
بخدمت پیرو مرشد مانده در ذکر و فکر و کسب ریاضت مشغول بوده در ماه هشتم
از پیرو مرشد بیعت ارادت در سلسلهٔ قادریه رضویه حاصل شد و اجازت و
خلافت کبری سلاسل سبعه معه اشغال آن از حضرت پیرو مرشد مرحمت شد
وقت صبح روز دیگر حضرت پیرو مرشد قدس سره این فقیر را مرخص فرمودند در انوقت
این فقیر را دو خطره در دل آمد یکی آنکه ما بقی علم ظاهری حاصل کنم و دویم آنکه حضرت
پیرو مرشد میفرمایند که در نواحی اله آباد استقامت نمایم حضرت پیرو مرشد از راه
کشف عرفان بر هر دو خطره واقف شده فرمودند که بخیر آباد نزد حاجی صفت الله محدث
رفته علم ما بقی ظاهری از اوشان حاصل کنید و بشغل معرفت مشغول باشید و جوش و
خروش و جذب وغیره که در قالب من بود محو کردند تا که در حصول علم ما بقی خلل نه آید
و باز فرمودند که مبارکباد به نواحی اله آباد رفته استقامت نمائید پس از حضرت پیرو مرشد

مرخص شده در ۱۲۴۴ سنه الیعنی یکهزار و یکصد چهل و چهار هجری بخدمت حاجی الحرمین حاجی صفت الله محدث قدس سره خیرآبادی به خیرآباد رسیده جلدین اخرین از ہدایہ و بقیه کتب درسیه مانند شرح مواقف و حاشیه میرزاہد برامور عامه شرح مذکور و غیره کتب معقولات و منقولات و تفاسیر و احادیث تا پنجسال بخدمت حاجی الحرمین بوده سند حاصل نموده به تحصیل علوم دیگر انچه که می بایست مشغول بود پس بموجب ارشاد حاجی الحرمین قدس سره فراغ علوم نموده جز براندا خته شد و بعد فراغ از علوم یک ماه بخدمت حاجی الحرمین مقیم بودم بعد یک ماه برادر کلان این فقیر سید محمد وارث در خیرآباد رسیده این فقیر را بتقیید تمام و آرزوے مالاکلام در ۱۲۴۹ سنه الیعنی یکهزار و یکصد و چهل نه هجری بسمت اله اباد آوردند در انوقت صوبه اله آباد در عمل نواب شیر بلند خان بهادر بود چون به اله آباد رسید بموجب فرموده پیر و مرشد به نواحی اله آباد در موضع دمگده پرگنه مه ضلع اله اباد که آبادی آن نهایت قلیل بود رسیده استقامت ورزید دران زمان ماه ماگه بود و در ماه ذی الحجه هندی ماه بیساکه ۱۲۴۹ سنه الیعنی یکهزار یکصد و چهل نه هجری قدسی کدخدائی فقیر بظهور آمده دران وقت عمر فقیر سی و شش سال شده بود و بعد از ان از ماه اساڑهه عازم ریاضت چله گزیده طعام گاہی آب و نمک دو چند انداخته و گاہے بے نمک کرده برای نفرت طبیعت میخورد و چون از استعمال طعام این طریق خوراک نهایت قلیل گردیده خوردن ناخوردن یکسان شد در ماه کاتک روزه طی سه شبانه روز شروع کرده هیچ ماندگی بر بدن ظاهر نشد یک حجره تیار کرده در چله نشست بشرائط مانند روزه طی و غسل بهر روز وقت آخر پاس است و روزه هر روز بلا انفصال و افطار آن به آب دریا و خوردن نان جوین بے نمک بقدر یک یا دو فلوس و در ریاضت و مجاهدات در دونه

شب در اعمال شرعیه و ادعیه و اذکار و افکار قلندریه و مراقبات و اذکار خفی و جلی
مشغول می بود یکدم ازین امورات تغافلی نمیکرد و گاہے بپشت برزمین برائے
استراحت نہ نہاد و ہمین طریق این چله اول تا ہفتاد و دو روز کشید و انچه درین چله
از اسرار غیبیه و امور لاریبیه مشاہده کرده و فتوحات غیبیه امداد شده به تحریر نمی آید مگر
قدری ازان نوشته میشود که درین چله اول تا بست پنج روز در بیداری حضوری
برزخ والدی بزرگوار سید شاه محمد ماه قلندر قدس سره می بود چون روز بست پنجم
رسید بوقت عصر حضرت پیر و مرشد قدس سره ببرزخ ظاہر در عالم بیداری آمدند و
وجه بر آمدن خود فرمودند بعده فرمودند که بنگرید جمیع قلندران حاضر اند ہر یکے را بچشم
مشاہده کنید دیدم که حضرت شاه فتح قلندر و حضرت شاه عجا قلندر و حضرت شاه
عبد القدوس قلندر و حضرت شاه عبد السلام قلندر و حضرت شاه محمد قطب قلندر
و حضرت شاه قطب الدین بینا دل قلندر و حضرت سید نجم الدین شاه قلندر و
حضرت امیر سید شاه خضر رومی قلندر و حضرت شاه عبد العزیز مکی علم بردار اصحاب
پیغمبر صلعم بشکل نوری مانند آفتاب نصف نہار که نظر بران قایم نمی کرد حاضر اند
و حضرت پیر و مرشد بشکل روح ببرزخ اصلی حاضر اند و ہمه قلندران را می شناساختند
اسم باسم دیدم و شناختم بعد بش حضرت پیر و مرشد باز فرمودند که بنگرید روح حضرت
قطب ربانی محبوب سبحانی امیر سید شاه محی الدین عبد القادر گیلانی رضی الله عنه
از طرف میامن مغرب و شمال می آید در روح جناب امامین حضرت امام حسن و
حضرت امام حسین رضی الله عنهما از طرف مابین مغرب و جنوب می آید فی الفور
ہر دو روح رسیدند مشاہده نموده بقدم بوسی حضرات امامین علیهم السلام و حضرت
قطب ربانی رضی الله عنه مشرف گشته کامیاب گردید در انوقت جمله حضرات تسلی
و تشفی این فقیر فرموده مراجعت فرمودند پس این فقیر مست شده ایستاده

بر چہار طرف رو کردہ تسلیمات بجا آورد و تا دیر در عالم سکر و جذب و جوش و خروش بود بعدہ مدہوشی فرو شد و مزاج بحال گردید مگر حضوری پیر و مرشد ہمہ وقت میسر می بود کہ بہر امور تلقین میفرمودند چنانچہ طریق فنا فی الشیخ و فنا فی الرسول و فنا فی اللہ و غوامض اسرار ارشاد و تلقین تعلیم میفرمودند و ہر جا کہ در اذکار و افکار و مراقبات و حرکات و سکنات ادعیہ و اسماء الٰہی سہوی واقع میشد بیدار میکردند بافضال الٰہی و توجہ مرشد باسرار محمدی و مرتضوی مالامال گردید و بمقصد اصلی ابدی سرمدی فائز شد و در حالت چلہ و بعد چلہ بسیار قوت و توانائی در بدن پیدا شد و ہرگز ہیچ اثر ضعف و ماندگی معلوم نشد و بہمین طریق چلہ ہا سال بسال مثل چلہ حرز یمانی معروف بدعا سیفی و چہل اسماء و دعا ر الشیخ و دعاے بانت العظمت و چہل کاف و سورہ مزمل و قصیدہ حضرت پیران پیر محی الدین عبد القادر جیلانی قدس اللہ سرہ و اسم نادعلی وغیرہ ادعیہ و اسما بموجب فرمودہ حضرت پیر و مرشد قدس سرہ بسیار کشید و بخیر و خوبی بتوجہ مرشد بانجام رسانید و در ہر یک چلہ حضور پیر و مرشد موجود می بود و خبر گیران می ماندند آخرش در اخیر چلہ حضرت پیر و مرشد فرمودند کہ اکنون چلہ کردن و نہ کردن یکسان است شما ہمیشہ در چلہ ہستید و از ہر یک مراتب و عملیات ادعیہ و اسماء مالامال گشتند حاجت کشیدن چلہ نیست موقوف کنید و بہدایت تلقین و ارشاد خلق متوجہ شوید آنزمان حسب الحکم مرشد قدس سرہ چلہ موقوف کردم چون چلہ اخیرہ بانجام رسید وقت آمدن بیرون چلہ از پیر و مرشد پرسیدم کہ حضوری حضرت شما تا کی خواہد ماند بجواب آن فرمودند کہ حضوری ما ہمیشہ روز بروز زیادہ خواہد بود و حضوری ما با شما ہمیشہ تا ابد است پس از چلہ بیرون آمدم بموجب امر مرشد بہدایت خلق اللہ متوجہ شدم ہر کس کہ بارادت می آمد نعمت بیعت و ہدایت تلقین و ارشاد حاصل می کرد باوجود برآمد این امر کہ کثرت

عوام اکثر می ماند لیکن این فقیر گدامی وقت از اشتغال ذکر و فکر و مراقبات و تصورات وغیرہ غفلت نمیداشت واز توجہ مرشد ہمیشہ بصدا وندا الہام غیبی واز حضوری عالم ارواح در بیداری مسرور می بود چنانچہ روزی بتاریخ دہم ماہ محرم الحرام روز عاشورہ سنہ ۱۲۶۴ یعنی یکہزار دیکصد و شصت وچہار ہجری جاے از اغیار خالی کردہ وحجرہ مصفا ساختہ در حجرہ بند نمودہ بیاد جناب پنجتن پاک در مراقبہ رفت بامید اینکہ عقدہ چند خطرات از چند روز کہ در دل فقیر خطور کردہ بود بحضور حضرات پنجتن پاک علیہم السلام حل کردہ شود تا تسلی خاطر گردد چون روز قریب پاس رسید بجمال جہان آرای حضرات علیہم الصلوٰۃ والسلام پر نور گردید مجلس نشستگاہ جناب رسالت پناہ صلی اللہ علیہ وسلم بدین طریق دید کہ جناب پیغمبر خدا صلعم پشت بقبلہ کردہ نشستہ بودند وحضرات امامین علیہم السلام بطرف دست راست وحضرت خاتون جنت سیدۃ النساء فاطمۃ الزہرا علیہا السلام وحضرت امیر المومنین علی کرم اللہ وجہہ دست چپ ونیز حضرت پیر ومرشد وجمیع بزرگان حاضر اند چون چشم فقیر بر جمال جہان آرای حضرات پنجتن پاک علیہ الصلوٰۃ والسلام افتاد منور گردید وقت را غنیمت دانستہ بدستگیری پیر ومرشد بمطلوب مرغوب پرداختہ عرض نمود در غور ہر سوال بجواب شافی وکافی فیضیاب شد از انجملہ یک سوال این است کہ از پیر ومرشد این فقیر مجاز ہفت سلسلہ وشجرہ ہر یک بہنجی خاص ارشاد شدہ وبعد از ان معلوم شد کہ کہ در سلسلہ انہاج دیگر ہم ہست چنانچہ سلسلہ قادریہ کہ بحضرت امام علی رضا علیہ السلام میرسد وہم بحضرت داود طائی قدس سرہ وہم چنین سہروردیہ وچشتیانچہ سلسلہ مداریہ بحضرت امام جعفر صادق علیہ السلام میرسد وہم بحضرت حبیب عجمی قدس سرہ وعلی ہذا القیاس در ہر سلسلہ مذکور انہاج بسیار است پس

این فقیر در تحیر و تفکر افتاده است که در انهاج دیگر دست بیع کردن مرا روا است
یا نه درین باب هرچه امر شود حکم از جناب پنجتن پاک علیه الصلوة والسلام
صادر شد که تو مجاز هر هفت سلسله بجمیع انهاج هستی از طرف ما و از جمیع
بزرگان و از طرف پیر و مرشد خود هفت سلسله که این سلسلها منسوب بآنها
است چنانچه قادریه منسوب بحضرت عبد القادر جیلانی و چنانچه مداریه منسوب بشاه
مدار بدیع الدین هم چنین غیره پس دست بیع کردن در هر هفت سلسله بهر نهج که خواهی
بعمل آر و یا باسط علی قلندر و یا اسرار الله قلندر و یا اسرار الله که این از هر دو لقب
از عالم ارواح از ایام پیشین ترا بوده تو خلیفه رشید قطب العارفین غوث العالمین
شاه الهدیه احمد قلندر هستی که او بالقاب قطب العارفین و غوث العالمین است برحق برحق برحق
اکنون ترا نیز همین القاب است و عرض دیگر این بود که خرقه فقر از دست پیر و مرشد باید پوشید و این فقیر
آن خرقه را بحکم پیر و مرشد از عالم ارواحی پوشیده بود درین باب هرچه امر شود از جناب عالی حکم صادر شد که خرقه بحکم پیر و مرشد باید پوشید
خواه حکم بحسب ظاهر باشد خواه بحسب باطن پس خرقه پوشیدن تو بحکم پیر و مرشد است
نه غیر بعد ازان از راه کرم و نوازش بسیار برای تسلی و تشفی خاطر این فقیر خاکسار
پیر و مرشد را حکم شد که خرقه بحضور ما از دست خود بپوشان حضرت پیر و مرشد همانوقت
بحضور جناب حضرات پنجتن پاک علیه الصلوة والسلام و جمیع بزرگان و پیران که خرقه
پوشیده بودم از تن من بدر کرده و برآورده باز از دست مبارک خود بپوشانند
چونکه بحضور جناب پنجتن پاک و جمیع پیران نامدار خرقه پوشیدم جمیع حضرات مبارکبادی
دادند و توجه بلیغ نمودند هنوز دیگر ارشاد فرمودند چون سوالها کرده شد و جوابها کافی و
شافی مرحمت شد و جمیع عقده کماینبغی حل گردید فرمودند که حالا دیر شد ما بکار خود رویم و
تو بکار خود مشغول باش فقیر همانوقت در مجلس خاص الخاص برخاسته بآئین
شایسته تسلیمات و کورنش در هر چهار طرف نموده سجدات شکرانه بجا آورده و از جام

این عنایات بیغایات چنان مست و مدهوش گردید که در خود نه مانده و بکیفیته بهوش و
حواس نه آمد تا اینجا است حال مرقومه بالا مندرجه رساله تحفه نیشاپوریه من تصنیف
جناب مستطاب قطب الاقطاب حضرت سید شاه باسط علی قلندر قدس سره اکنون
آنچه تصرفات و کشف و کرامات حضرت قدس سره حضرت سید شاه مسعود علی قلندر
الپسر بزرگ صاحب سجاده و جانشین جناب مستطاب والد بزرگوار این فقیر کاتب
الحروف بچشم خود مشاهده نموده رساله مسعودیه تصنیف خود ارقام فرموده اند تا کجا نوشته
آید یکی کتاب و یک دفتر باید لیکن موجب برکت در تحریر و تبرک و ذکر الاولیا ضیاء القلب
نمیده دو سه حال مشتمل بر کشف و کمال جناب قدس سره از رساله مذکوره نوشته می آید
باید دانست که شیخ مبارک محی الدین ساکن آستانه دنگه از مریدان جناب مستطاب
قدس سره بود روزی بحضوری در حجره متبرکه مشرف بود جناب مستطاب قدس سره
فرمودند که ای مبارک محی الدین درینوقت چنان معلوم میشود که سوای آن زن که
در نکاح داری زن دیگر در نصیبه تست و نام و نشان تو از زن دیگر باقی خواهد ماند و دو
فرزند از بطن اهلیه که داری از ایشان نام و نشان تو باقی نه خواهد ماند بهتر آنست که
نکاح دیگر کنی شیخ مذکور باستماع این کلام مبارک در نهایت حیرت آمد و جواب گفتن
نه توانست و بنقص اعتقاد دریافته بخاطر خود گذرانید که پیر و مرشد چه فرمودند این چگونه
خواهد شد چندان کلام مبارک جناب قدس سره بر شیخ مذکور موثر نگردید بعد روز چند
بحسب اتفاق فرموده جناب قدس سره پیش آمد که هر دو پسران شیخ در آتش
زدگی سوخته شدند از وقوع این حال شیخ مذکور فرموده جناب را بدل تسلیم نموده
بدرد غم و الم روزی از روزهای سعید باز شیخ مذکور در حضور اقدس مشرف بود
آنوقت وقت را بار یافته عرض نمود که یا حضرت پیر و مرشد آنچه بحق این غلام برای
نکاح دیگر ارشاده بود آثار آن بظهور آمد الحال امیدوار فضل و کرم آنست جناب

قدس سرہ فرمودند بہتر است نکاح دیگر بکن شیخ مذکور عرض کرد کہ یا حضرت
مرشد پاک بنکاح سیکے از ستیارہ آسمان میخواہم چون وقت رحمت وبخشش بود
حضرت قدس سرہ فرمودند کہ ستارہ آسمان سیارہ بخشیدم شیخ مذکور آداب بجا آوردہ
بشادی تمام مرخص شد تعبیر از سیارہ سخنے از محال است وآنرا قصہ غریبہ
وعجیبہ است وآن چنان ماجرا بود کہ یک ہمشیرہ خوردا ہلیہ شیخ مذکور بود آنرا شیخ
مذکور میخواست کہ بنکاح خود آرد اما آن صبیہ ازحین خورد سالگی وطفلی در موضع
منگدھہ دربرادری قریبہ خود منسوب بود ازین باعث مجال گفتن واظہار شیخ مذکور
رانمی شد عاقبت بعد چند پوار شان اہل کہ باصبیہ منسوب بود مرکوز خاطر شیخ مذکور
اطلاع شد اوشایان از جانب شیخ مذکور عداوت پیدا کردند وخواستند کہ وقت یافتہ
بکشند شیخ محی الدین ازین ارادہ اوشایان خبر یافتہ مخوف بودہ شب وروز
خود را از حفظ وحفاظت میداشت پس درچند روز سوال وجواب شادی از
جانبکہ صبیہ منسوب بود درپیش شد بلکہ اسباب شادی از طرفین مہیا شدن
گرفت وساعت روز عقد تقرر یافت وروز بروز قریب ساعت نکاح می شد
شیخ محی الدین ودیگر ہمراہ ان جناب مستطاب قدس سرہ درحیرت وتشویش
میشدند چون روز برات وعقد رسید ایشایان را بالکل عقیدہ فسخ گردیدہ دانستند
کہ اکنون چہ خواہد شد واز عالم غیب آگاہی نداشتند واز حکم وامر خاصان خدا
خبری نہ کہ در شان ایشان مولانا روم قدس سرہ فرمودہ اند رحمۃ اللہ تعالے علیہ

اولیا را ہست قدرت از الہ	تیر جستہ باز آرندش ز راہ	
حین اسرافیل وقت اند اولیا	مردہ را از ایشان حیات است ونما	
مطلق آن آواز از خود شہ بود	گرچہ از حلقوم عبد اللہ بود	

ہر گاہ بر قلب پاک مردان واولیاء اللہ کہ عبارت از لوح محفوظ است مکشوف شود

خلاف آن چگونه بوقوع آید چون وقت برآمد قدری شب جناب مستطاب از
حجره رونق افزا در مکان شدند برای نماز عشا تحریمه بستند بعد آن آنحضرت
البته سید شاه محمد وارث نزدیک آنحضرت قدس سره آمده عرض کردند که یا حضرت
سلامت خود بدولت در نکاح مبارک محی الدین بازن معلومه چه فرموده اند آن
زن را امروز نکاح با شوهر منسوب میشود فرموده آنحضرت بحق محی الدین نزدیک
هر خاص و عام ظاهر شد پس این چنین سخن ارشاد فرمودن چه ضرور بود جناب مستطاب
قدس سره تحریمه را گذاشته جواب با صواب باین خطاب دادند که ای بی بی
شمارا آگاهی نیست در یوقت لوح محفوظ پیش نظر فقیر است دران محی الدین
که بازن معلومه نکاح مبارک محی الدین خواهد شد و اسباب شادی و تیاری برات
که میشود این همه برای نکاح مبارک محی الدین میشود بعد آن آنحضرت در حیرت
آمده خاموش شدند و جناب مستطاب قدس سره در نماز مشغول دو سه گهڑی
گذشته بود که بیک ناگاه درد جگر شوهر منسوب پیدا شد هر چند ادویه کردند لیکن
هیچ سود مند و نافع پذیر نگردید بلکه ساعت بساعت درد در ترقی رو آورد حتی که
قریب بهلاکت رسید پس مادر عروس ناله و فریاد چنان برداشت که اکنون دختر
خود را باین بیمار که قریب هلاکت است هرگز هرگز نکاح نخواهم کرد هر کس که دیده و
دانسته مرده دختر را خواهد داد مادر او در دنیا و آخرت دامنگیر خواهم شد چونکه طعام
و غیره اسباب برات تیار است و مبارک محی الدین طفل من قدیم است با او
دختر خود را نکاح کرده خواهم داد و عتیکه مردمان برادری فریاد و زاری و مرکوز خاطر مادر
عروس چنان دیدند و فی الحقیقت شوهر منسوب را مرده پنداشتند لاچار شدند
و بجز نکاح شیخ مذکور همه طرح آفت دانستند خواسته ناخواسته شیخ مذکور را
که در انوقت در گڈهی موضع ربوتهوا متعلقه تعلقه اترانون پرگنه مه تهانه دار بود طلب

داشته بهمان حالت که بود تجویز نکاح کردند چون ساعت عقد بستن آمد کسی از معلم به سبب مهابت برادران شوهر منسوب جهة نکاح خواندن جرائت نمیکرد هرگاه این خبر بسمع مبارک جناب مستطاب قدس سره رسید فرمودند که اینجا کار خود است و این کار از اهم کارهاست و موجب قیام ایمان مومنان است خود جناب قدس سره در حویلی شیخ مذکور قدم رنجه فرموده و از زبان مبارک کلمۀ نکاح تعلیم نموده بمسکن بر مکان شریف تشریف آوردند شوهر منسوب از یوم برات تا روز دویم مثل مرده افتاده بود و اقاربش شمار دم میکردند روز دوم از درد مهلک جگر نجات یافته خوش حال و باصحت و آرام گردید و شیخ مبارک محی الدین با شادی و خرسندگی تمام معه عروس خود بسعادت قدمبوسی بهره وری و کامیابی حاصل ساختند آنوقت جناب مستطاب قدس سره فرمودند که ای مبارک محی الدین یاد دار که ترا پنج پسر ازین عروس مقسوم است بفضل خدا خواهی یافت حسب فرمودۀ جناب قدس سره حق سبحانه تعالی پنج پسر شیخ مذکور را اعطا کرد و دو پسر روبرو شیخ مذکور متوفی شدند و سه پسر را الی الان اولاد موجود اند و شیخ مذکور در ۱۱۹۵ه یعنی یکهزار و یکصد و نود و پنج هجری لباس فنا پوشیدند ازین عالم رفت کشف دیگر حضرت قدس سره چنین آورده اند که با وجودیکه چله ها همه ادعیه و اسماها کشیده حاکم و عامل کامل شدند لیکن جمله بزرگان که اخذ عمل و نسبت هریک دعاهای و اسم هاست وغیره از ذات بابرکات اوشایان است آمده و در عالم ارواح تشریف آورده حضرت قدس سره را از طرف خود عامل هریک دعا و اسما معه شرائط نصاب و زکوة و خواص از فرط توجه معه فرزندان بخشیدند بلکه جناب مستطاب را از والد بزرگوار خود حضرت سید شاه محمد باقلندر قدس سره چنانکه بظاهر در قید حیات ارشاد بخشش بوده در عالم ارواح نیز بتاریخ بست و پنجم ماه ذی الحجه ۱۱۶۰ هجری

ارشاد شده که نصاب و زکوة سوره مزمل بچند نوع است یکے بطریق چله و آداب
و شرایط آن ارشاد فرمودند و دوم بغیر چله در یکسال عمل تمام شود و طریق آن ارشاد فرمودند
و سوم در مدت کم از یکسال تمام شود اگر بمحنت خوانند و شرایط آن نیز ارشاد فرمودند بعد ازان
[illegible] عمل سورهٔ مزمل بحکم شاه [illegible] حضرت شاه مجا قلندر قدس سرہ
در ظاہر ترا بخشیده بودم الکنون بحضور پنجتن پاک علیه الصلوٰة والسلام و بحضور حضرت
شاه مجا قلندر و جمیع قلندران و حضرت غوث الاعظم رضی الله که برزخ این حضرت
درینوقت موجود است ترا عمل سورهٔ مزمل معه عمل اسم یا باسط بخشیدم و ترا عمل حکم
ما کافی است و بجای نصاب و زکوة است و از جمیع تکلیف اربعین که مشهور و
معروف است ترا معاف نمودیم از عطیات عظمی شاد باش و گاہے غافل مباش و
حق را بہر لباس بشناس و نیز بتاریخ مذکوره طریق خاص بجناب مستطاب در حق
فرزندان فرزندان فرزندان از حضرت شاه محمد ماه قلندر مرحمت شده عمل سورهٔ مزمل
و بتاریخ دہم ماه ربیع الآخر ۱۳۳۱ھ ہجری روز پنجشنبه وقت یکپاس و چہار گھڑی روز
بر آمده بود که از جناب غوث الثقلین امیر سید محی الدین عبد القادر گیلانی رضی الله عنه
عمل قصیدهٔ تصنیف آنحضرت بسه طریق معه شرایط آن ارشاد شد نصاب اصغر
نصاب صغیر و نصاب کبیر بعد ازان حضرت غوث الثقلین از نہایت توجہات
فرمودند که یا باسط علی قلندر ترا این عمل قصیده از حکم جناب کبریا بخشیدم چنانچه مہتر
داؤد علیه السلام را دعائے سریانی حق بخشیده بود و ترا و ہمه فرزندان
و طالبان ترا عمل قصیدهٔ من کافی است برای جمیع مہمات دینی و دنیوی و ترا حکم ما
بس است تا دین بجای نصاب و زکوة اکبر است و اصل عمل علم ما است و این قصیده ہا
بخشیدم بلکه نعمتہائے دینی و دنیوی ہمه ترا بخشیدم خدا شاہد و ترا وظیفه یکبار روز
مره خواندن کافی است و ترا از ہمه تکلیف معاف نمودم ہر نہجی که خواہی بخوان و

هر کرا خواهی بقدر استعداد و محنت بفرمائی بعده از چند خواتیم با قصیده مذکور بتاریخ بست چهارم ماه ذی الحجه سنه ۱۱۷۰ هجری روز دوشنبه ارشاد فرموده سرفراز ساختند و فرمودند که برای مطالب دارین ترا کفایت خواهد شد و بتاریخ نوزدهم ماه جمادی الآخر روز چهارشنبه سنه ۱۱۷۰ هجری مقدسه از جناب حضرت غوث الثقلین قطب ربانی محبوب سبحانی قدس سره در بیان اسم اعظم امداد شده که اسم اعظم یعنی اسمی کرد و تاثیرات اسماء الله همه مندرج باشد و همیشه هزار مراد دینی و دنیوی یافته شود دا اسم اعظم بر دو قسم است یکی اسم اعظم در اسمای الهی چنانکه اختلاف آن در کتب حدیث و کتب مشایخ مسطور است دویم اسم اعظم در اسمای ولی خواه مشهور خواه غیر مشهور اما دانستن مشکل است و در سنه مذکوره بالا از جناب حضرت شاه شرف ابوعلی قلندر قدس سره ارشاد شد عمل یا بدیع العجائب بالخیر و یلطفه بطریق و آداب آن و نیز فرمودند که یا بابا باسط علی قلندر ترا حکم ما بجای نصاب و زکوة است و هم طریق حصار علیقا ملیقا الی الآخر عطا کرده فرمودند که بانس منی من کن و بکار دیگر هرگز خرچ نباید کرد و نیز در سنه مذکوره بالا از جناب حضرت شاه فتح قلندر قدس سره طریق نصاب و زکوة دعا ربانت العظمت معه شرائط و آداب آن ارشاد شده و فرمودند که ترا عمل بانت العظمت بخشیدم و حکم ما بجای نصاب و زکوة است و بتاریخ پنجم شهر جمادی الآخر روز دوشنبه سنه ۱۱۷۰ یعنی یکهزار و یکصد و هفتاد هجری از جناب غوث اعظم قدس سره عمل معه خواص و شرائط نصاب و زکوة اسم یا شیخ عبد القادر شیئاً لله امداد شد و در همین ماه و همین روز و همین سنه مذکوره بالا بتاریخ مختلف از جناب حضرت امیر المومنین علی مرتضی شیر خدا کرم الله وجهه عمل اسم ناد علیا معه طریق نصاب و زکوة و دیگر آداب آن امداد شد و فرمودند که درین وظیفه ترا مراد هر دو جهان حاصل است

پس آن ہمون ساعت ہمون روز عمل دعای سیفی و یا باسط و چہل اسما و نیز طریق
نصاب و زکوۃ معہ اعتصام و اہتمام آن مرحمت شدہ امداد گردید و فرمودند کہ ترا
یکبار بعد فرض فجر کافی است و ترا حکم با نصاب و زکوۃ است کہ عمل آن بخشیدم و نیز
ارشاد فرمودند کہ زکوۃ اسم یا باسط مشتمل بر شرایط و آداب چنانکہ از مرشد خود شنیدہ
و دیدہ جملہ صحیح و درست است بعد ازان در ہمون ساعت و ہمون ماہ و سنہ
از جناب حضرت شاہ مجا قلندر قدس سرہ عمل تکبیر قلندریہ کہ مشہور است مع طریق
نصاب و زکوۃ و ہم علیقاً ملیقاً مع شرایط نصاب و زکوۃ و نیز عمل دعاء اللہم یا ولی الولا
معہ شرایط زکوۃ و خواص تکبیر قلندریہ امداد شد و بتاریخ بست ہفتم ماہ جمادی الآخر
سنہ ۷۱ ہجری از جناب حضرت قطب ربانی رضی اللہ عنہ عمل دعاء السیفی معہ نصاب
و زکوۃ اکبر الاکبار و اکبر و اصغر الاصغار و اصغر مرحمت شد و فرمودند کہ ترا حکم با نخواندن السیفی نصاب
زکوۃ است و از مزید توجہ و کرم چند خواص آن فرمودند و نیز فرمودند کہ اللہ تعالی
طالبان و فرزندان ازین عمل بہرہ ور و کامیاب گرداند بحرمۃ النبی و الہ الامجاد و در شروع
ماہ رجب المرجب سنہ ۷۱۱ ہجری از جناب امیر المومنین مرتضی علی کرم اللہ وجہہ و
حضرت میران عبد القادر جیلانی رضی اللہ عنہ اجازت عمل سورۂ یسین و جمیع
سورہ ہای قرآنی و طریق نصاب و زکوۃ دعای سریانی مرحمت شدہ و فرمودند کہ
ترا ہزار بار کافی است ارباب ایقان و اصحاب عرفان کہ نسبت از خدا دارند
تصور نمایند کہ این ہمہ مراقبہ و توجہات و نوازشات و خاطر داری و دلجوئی و حضوری
ہر وقت حضرات پنجتن پاک علیہ الصلوۃ و السلام و جملہ بزرگان عالی شان
و قلندران علیہ المقام باعث کشف و کمالات و تصرف کرامات جناب مستطاب
قدس سرہ بودہ کہ از صحبت بابرکت روحی حضرات ایشانیان بمرتبہ علیہ و
منزلت کبری رسیدند۔ دیگر کشف و تصرف جناب مستطاب قدس اللہ سرہ

آن چنان است کہ شیخ منگا ساکن قصبۂ مؤ قاضی طیب مرید حضرت قدس سرہ بود لپسر ایشان بوجہے زر بندیخانہ فوجدار مقید گردید و شیخ مذکور لصدمۂ ہمون فوجدار کہ لپسر ایشان را قید کردہ بود از مکان خود آوارہ شدہ بخدمت جناب مستطاب قدس سرہ آمدہ شب و روز خدمت گزاری میکرد چون حضرت قدس سرہ از آستانہ موضع دمگڈھہ جہت دفع قصہ و خرخشہ کہ فیمابین از برادران موضع بدگانون پرگنہ سورام پور سکنائی در موضع مذکور تشریف بردہ بودند و آن خرخشہ باعث شرارت مردمان سکنائی موضع بدگانون سطے نگردید و خرخشہ و قصہ دفع نشد آنوقت جناب مستطاب قدس سرہ ملول خاطر مراجعت سمت آستانہ دمگڈھہ فرمودند ہرگاہ دو سہ کروہ از موضع بدگانون تشریف آوردند در اثنار راہ بر زرخ حضرت شاہ محمد یار قلندر والد بزرگوار حضرت جناب مستطاب و میران صدر جہان شہید کہ قبر ایشان در موضع بدگانون خاص سمت شمال عین در تالاب موسومہ شہیدان واقع است و میران سید مطلب کہ زیارت گاہ ایشان در موضع سیوتہہ است نزدیک میانہ کہ در سواری جناب قدس سرہ بود حاضر شدہ فرمودند کہ مایان کار شمارا درست و آراستہ گردانیدیم و جملہ موذیان را خجل و مخذول ساختیم ہرگز ہرگز در مزاج کدورت نباید آورد و ملول خاطر نباید شد و مایان برای محافظت و نگہبانی فرزندان شما بموضع بدگانون استقامت میداریم خاطر جمع دارید این فرمودند و رخصت شدند آنوقت جناب مستطاب قدس سرہ یک وجد و جذبۂ جوش و خروش طاری گردید در انحالت شیخ منگا را کہ ہمراہ رکاب مبارک بود فرمود کہ اے منگا تو خدمت و رفاقت این فقیر بسیار کردی عوض آن بحکم خدا لپسر ترا کہ در قید فوجدار است بلکہ مع مقیدان ہمراہی او رہا کردیم

دوسرا بمکان نو آباد ساختیم بعده در افاقت آمدند آنوقت شیخ منگار اسمت قصبه
مؤ بر مکان ایشان رخصت فرمود خود بدولت بر آستانه دیگر تشریف آوردند
یک هفته نگذشته که نواب امیر خان صوبه دار شهر اله آباد در شهر دهلی کشته شد
اهل قصبه هنگامه برپا کردند همه نوجهداران که از طرف نواب مقرر بودند گریخته بجان
خود را رفتند فرزند شیخ مذکور همراهی ایشان که قید بودند از بند سخت رهائی یافته
بخانه خودها آمدند و شیخ مذکور هم بمکان خود آباد گردید و باندک فرصت وقت حسب
فرموده شهدا و حضرت شاه محمد باره قلندر معامله موضع هنگانون هم بخوبی آراسته
شده انتظام یافته و حق بحق دار عاید گردید اکنون هم بافضال الهی از توجه بمکان
دران موضع مذکور هر کس که سر میبرد ارد سبقت نمی برد دیگر کشف و تصرف
جناب مستطاب چنان ظهور یافت که یک همشیره خاله زاد حضرت قدس سره
مسماة بی بی راحت بودند ایشان را پسرے بود و اراده کردند بخاطر آوردند
که این طفل را بخانه حضرت جناب مستطاب قدس سره منسوب خواهم نمود مگر ازین
اراده ایشان کسے واقف نبود هرگاه که شادی اول سید شاه مقصود علی
ولد سید شاه محمد وارث برادر زاده جناب مستطاب و نانا این فقیر کاتب
حروف با صبیه کلان جناب مستطاب قدس سره که پھوپھی این فقیر بودند بموضع
دم گما در پیش گردید آنوقت بی بی راحت بتقریب شادی معه لوازم
چنانچه رسم در برادری است بموضع دم گما آمدند و بعد فراغت کار شادی
اراده کردند که چند مستورات معتبر از اهل سلیقه و اهل شعور که در کار خیر مجتمع
بودند گرفته جناب مستطاب قدس سره رفته بیان و درخواست نسبت صبیه
دیگر جناب مستطاب قدس سره کنند حضرت قدس سره آنوقت کیفیت
مافی ضمیر مسماة موصوفه از کشف عرفان دریافته فرمودند که آنچه خیال در دل

داری منظور خدا نیست وفقیر در لوح محفوظ می بیند که این هرگز هرگز شدنی
نیست پس بهتر این است که این خطره از دل دور کنید بی بی موصوفه باستماع
کلام حضرت قدس الله سره نهایت ملول خاطر شدند باز حضرت حال خاطرش دریافته
فرمودند که خاطر جمع دارید فقیر عوض این درخواست چیزی بهتر خواهد داد بعد رخصتی برادرے
مردو زن حضرت قدس الله سره بی بی راحت را معه آن زنان که بی بی موصوفه بنابر
سعی درخواست نسبت مقرر کرده بودند در حجره متبرکه خود طلب فرمودند چنانچه بی بی
راحت و همگین مستورات در حجره که آنحضرت قدس سره اجلاس میداشتند حاضر شدند
آنوقت جناب مستطاب قدس سره فرمودند که ای بی بی راحت فرزند شما که نام او
رحمت علی است در قید بابو پرتھی پت افتاده است او را زنده میدانی یا مرده بی بی
موصوفه عرض کردند که یا حضرت سلامت او را مرده میدانم چرا که هر کس که در قید بادشاه
وزیر یا راجه بابو می افتد آن زنده از قید خانه بیرون نمی آید یقین است پسر زنده نخواهد
او مرده است جناب مستطاب قدس سره سه بار پرسیدند بی بی راحت هر سه مرتبه همین
جواب دادند که او مرده است آنزمان حضرت قدس سره فرمودند که بحکم خدا فرزند شما را
از قید بابو پرتھی پت رها کردیم و پس او همه بندیان را رهائی بخشیدیم از هر گذر خاطر
شما که بود این عوض افضل تر است ایشان و جمیع مستورات که حاضر بودند شادان
و فرحان شدند روز دیگر جناب قدس سره بی بی راحت را جوڑه وغیره که لازم
شادی بود مرحمت کرده رخصت طرف مکان ایشان فرمودند بعد ارشاد
حضرت قدس سره بعرصه پنج شش روز بابو پرتھی پت را نواب ابو المنصور خان
بلشست و بیتاب گڈھه را که بابو پرتھی پت در آن قیام میداشت تاخت و تاراج نمود میر
رحمت علی و جمله بندیان از قید خلاصی یافته بخانه خودها آمدند در میان همون سال
بی بی راحت مع زوج خود بردند و رحمت علی در آتش افتاده سوخته شد

انچه که در عالم غیب معلوم شد و مکشوف گردید بوقوع آمد

بیان دیگر حال انتهای کشف و کمال قطب الاعظم غوث المعظم جناب مستطاب سیدنا و مولانا حضرت سید شاه باسط علی قلندر قدس الله سره

بر دل معرفت منزل اصحاب و معرفت اسرار خدا پیروا احکام رسول هدی صلعم و دیگر ناظران ارباب صدق و صفا واضح و لایح باد که هرگاه والد شریف این فقیر قدوة السالکین و زبدة العارفین حضرت سید شاه مسعود علی قلندر قدس سره از تصنیف رساله مسعودیه فراغت کردند و رساله مذکوره تمام گردید جهت ملاحظه آن بخدمت والد بزرگوار خود جناب مستطاب حضرت سید شاه باسط علی قلندر قدس الله سره بردند بامید اینکه هرجا که سهوی و نسیانی در حالات قلندران و دیگر بزرگان واقع شده باشد بقلم اصلاح راست و درست فرمایند جناب قدس سره درانوقت چند اوراق آن ملاحظه فرموده پسند نمودند و وقت ملاحظه آن رساله مذکوره بعد فراغ از همه مشغولی و اوقات خود وقت شب معمولاً مقرر نمودند پس در حجره آرام گاه و مشغولی خود که اندر مکان بود نشسته هرجا که دران سقم می یافتند از کتب های تواریخ و هم از عالم ارواح صحیح و درست می فرمودند چون تاریخ هفتدهم ماه ذی الحجه شب شنبه روز وفات جناب مستطاب قدس سره رسید همدران روز حسب معمول خود در ملاحظه رساله مذکوره مشغول بودند و جابجا که نقص می یافتند و کمی و بیشی حالات می دیدند درست می فرمودند که دختر بزرگ جناب قدس سره پهوپهی این فقیر در حجرهٔ مذکوره تشریف آورده عرض کردند که یا حضرت شب زیاده گذشت طبیعت حضرت مکدر خواهد شد دریوقت آرام فرموده شود

جناب مستطاب قدس اللہ سرہ بجواب فرمودند کہ قدری از تمامی ملاحظہ باقی است تمام کردہ بدلجمعی آرام کردہ خواہد شد جناب پھوپھی صاحبہ از حضرت قدس سرہ رخصت شدہ بخدمت والدۂ خود یعنی مکرمہ مخدومہ دادی این فقیر تشریف بردند کہ طبیعت جناب مخدومہ از روز چند علیل بود بلکہ روز انتقال ہم او چنان بود و جناب مستطاب قدس سرہ از اصلاح رسالہ مذکورہ فراغت فرمودہ و تمام کردہ بر بستر آرام گاہ رضائی کہ ایام سرما بود بر جسد مبارک کشیدہ آرام فرمودند درین ضمن عم بزرگوار پسر خورد جناب مستطاب سید شاہ خدا بخش قدس سرہ از خواب گاہ خود در حجرۂ خوابگاہ جناب مستطاب تشریف بردند دیدند کہ جناب قدس سرہ آرام میفرمایند چون جنبش و حرکت نہ یافتند باز آمدند بعد یک لحظہ باز تشریف بردند آنوقت جناب قدس سرہ از اندر رضائی پرسیدند کہ خدا بخش اند جناب عم بزرگوار عرض کردند کہ منم خدا بخش جناب قدس سرہ فرمودند کہ دریوقت آمدن شما چیست عم بزرگوار فرمودند کہ کشش حضرت آورد فرمودند کہ خوب گردید بروید و خبر والدۂ خود بگیرید چون عم بزرگوار بخدمت جناب مخدومہ مکرمہ دادی صاحبہ رفتند و رضائی از روے مبارک برداشتند دیدند کہ روح مطہر از عالم فنا بعالم بقا پرواز نمودہ در فردوس برین جا گرفت انا للہ و انا الیہ راجعون فورا از ہمشیرۂ خود یعنی پھوپھی صاحب کہ موجود بودند خبر کردند چون ایشان ملاحظہ کردند معلوم شد کہ فی الحقیقت است آنگاہ عم بزرگوار نزدیک والد شریف این فقیر حضرت سید شاہ مسعود علی قلندر آمدہ خبر انتقال جناب مخدومہ معظمہ رسانیدند والد بزرگوار باستماع این خبر وحشت اثر فی الفور بخدمت جناب معظم رفتہ ملاحظہ حال فرمودند اگرچہ از وقوع این حادثہ والد قدس سرہ و دیگر طفلان عزیزان را چنان حالتے غم و الم روداد کہ طاقت ضبط و صبر نماند لیکن

بسبب مکدرے خاطر و تنغص مزاج جناب مستطاب ہمہ را تسلی دادہ از
گریہ و بکا مانع شدہ بخدمت جناب مستطاب آمدند آنوقت جناب مستطاب
را دیدند کہ بر بستر رو بقبلہ مراقب وار نشستہ اند و از وقوع این حادثہ ہیچ
نمی فرمایند و باز از یک لحظہ از حجرہ بیرون تشریف آوردند والد و عم ہر دو بزرگوار ہمراہ
بودند درین مدت سید شاہ مظفر علی خویش خورد جناب مستطاب یعنی این فقیر
کاتب الحروف در رسیدند آنوقت جناب قدس سرہ فرمودند کہ ای مظفر علی
آب و کلوخ بیارید کہ فقیر از حاجت بشری فراغت شدہ نماز فجر ادا نماید بموجب
فرمودہ حاضر کردند جناب قدس سرہ فراغت از حاجت بشری کردہ و طہارت نمودہ
نماز ادا ساختند بعد از ادای نماز در دالان خانہ کہ مابین دیوان خانہ و مکان سکونت مستورات واقع است
ایمای نشستن آنجا فرمودند عم بزرگوار یک چارپائی آوردہ گسترانیدند کہ جناب اقدس بران اجلاس فرمودند و جناب والد
و عم بزرگوار و سید شاہ مظفر علی حسب معمولی آداب زیر چارپائی نشستند آنزمان جناب مستطاب قدس سرہ بازوی راست والد
شریف سید شاہ مسعود علی قلندر گرفتہ بر بالین چارپائی نشانیدند و فرمودند کہ اکنون
مقام شما اینست بعد از ان سر مبارک خود در کنار والد شریف نہادہ و ہر دو پای
مبارک دراز ساختہ دوپٹہ از پا تا سر مبارک کشیدند والد شریف مفہوم نمودند
کہ شاید بسبب شب بیداری کہ در درستی رسالہ مشغول بودند درینوقت
خواب خواہند فرمود چون ساعتے بگذشت وہم حس و حرکت بظہور نہ آمد
دریافت گردید کہ روح مقدس بمجرد نہادن سر مبارک در کنار و کشیدن ردا
بعالم علیین بسیر لاہوت پرواز نمود انا للہ و انا الیہ راجعون درانوقت انچہ صدمۂ
غم و الم بر جمیع طفلان و عزیزان و جمیع کسانے از کہ تا مہ گزشت طاقت تحریر
ندارد چون روز روشن گردید ہمہ طفلان جناب قدس سرہ در تجہیز و تکفین
پرداختند چنانچہ والد بزرگوار فرمودند کہ مدفن شریفین ہمون کوٹھری خام کہ عبادتگاہ

جناب مستطاب است و ہمیشہ در انجام اذکار و افکار و غیرہ اشغال بودہ است
و نیز آنجناب قدس سرہ قبل از چہار پنج روز کوٹھری مذکورہ را صاف کنانیدہ بودند
و عصاے خود کہ ہمیشہ در دست مبارک میداشتند آنرا جہت نہادن دران
کوٹھری فرستادند کردہ آید چرا کہ از صفائی کوٹھری و فرستادن عصا کنایہ بدفن
جناب قدس سرہ در انجا بودہ است پس برای کندیدن ہر دو گور یک جا
مردمان مقرر شدند باین خیال کہ زمان وفات واحد بود مکان مدفن ہم واحد باید
چون مردمان رفتہ بکندیدن قبرین شریفین مشغول شدند بوی کافور پیدا شد
و ساعت بساعت در ترقی بود و ہر گاہ ہر دو جنازہ مقدس تیار کردہ بر گور شریف
بردند آنوقت ہجوم مردمان کہ قریب پنج شش صد بود ہمہ از خوشبوی کافور
محو شدند آخرش والد بزرگوار سید شاہ مسعود علی قلندر و عم بزرگوار سید شاہ
خدا بخش ہر دو پسران جناب مستطاب قدس سرہ در قبر شریف آمدہ نعش
پاک جناب مستطاب قدس سرہ را دفن کردند و برابران در پہلوے چپ لاشہ
جناب مخدومہ معظمہ الہٰیہ جناب مستطاب قدس سرہ را مدفون ساختہ مزار والدین
شریفین را آراستہ نمودند پس آن فاتحہ خواندہ بر مکان تشریف آوردند و ہمہ
کسان کہ مجمع عظیم بود نیز بر مکان خود ہا رفتند بعد فراغ از کار چہلم و غیرہ کہ رسوم
ظاہر است والد شریف این فقیر کاتب الحروف سید شاہ مسعود علی قلندر
قدس سرہ حال وفات جناب مستطاب قدس سرہ و جناب مخدومہ مکرمہ و آنچہ
حال کہ بعد وفات جناب مستطاب قدس سرہ بوقوع آمدہ تحریر فرمود بموقع
آن درج رسالہ مذکورہ تصنیف خود ساختہ و در پیرایہ تکمیل آوردہ اند
و مولانا عارف و کامل و صاحب کشف و کرامات ابو محمد عبد القادر قلندر
سوکھر پوری متعلقہ ضلع جونپور مرید با اعتقاد و خلیفہ رشید جناب مستطاب قدس سرہ

تاریخ وفات جناب مستطاب وجنابۂ مخدومۂ مکرمہ اہلیۂ جناب مستطاب قدس سرہ برای دریافت فرزندان وعزیزان وطالبان صادق الاعتقاد ومحبان مستوثق العقیدت فرمودہ اند آن این است کہ نوشتہ مے شود

بیان قطعۂ تاریخ مشتمل بر تاریخ جناب مستطاب قدس سرہ مخدومہ صاحبہ اش سلام اللہ علیہما

حضرت غوث زمان در عقب صاحبہ اش ۔۔ بدمے چند زدنیا شدہ والا مرعظم
وقت وروز ومہ وسال از تو بپرسند بگو ۔۔ شب شنبہ سحر ہفدہم عید دوم ۱۲۹۶

تاریخ وفات صرف جناب مستطاب قدس سرہ

حضرت مظہر حق قطب زمان غوث جہان ۔۔ رخت از دار فنا بردہ والا مرعظم
وقت وروز ومہ وسال از تو بپرسند بگو ۔۔ شب شنبہ سحر ہفدہم عید دوم ۱۲۹۶

تاریخ وفات صرف مخدومۂ مکرمہ سلام اللہ علیہا

حضرت صاحبۂ قطب زمان ۔۔ آنکہ نام از صفت عصمت یافت
چند دم پیشتر از قطب جہان ۔۔ لیلۃ احدۃ رحلت یافت
اتحاد از پے داعے بود ۔۔ در مکان ہمچو زمان وحدت یافت
سال اگر میطلبی باید گفت ۔۔ پہلوی قطب زمان جنت یافت ۱۲۹۶

باید دانست کہ در ۱۲۹۸ھ ہجری بارادت نواب آصف الدولہ بہادر بہ اہتمام راجہ تکیت رای برہمون کوٹھری خام عبادت گاہ جناب مستطاب قدس سرہ بنای روضۂ مقدس وپہلوی آن مسجد پاک افتاد بفضلہ تعالی وتقدس روضۂ مقدس

زیارت گاه و مسجد پاک جاے نماز بموضع دنگده پرگنه سه ضلع اله آباد تیار است

تاریخ مسجد پاک و روضه زیارتگاه اہلسنت

حاتم وقت خادم فقرا		کارفرمای ملک و مال بداد	
راجه حق پرست ٹکیت رای		عمر و اقبال روز افزون باد	
روضه باسطیه کرد بنا		از کمال نیاز صدق و داد	
وزیئ زائران و معتکفان		پهلوش مسجد عظیم نهاد	
سال تعمیر هر دو باید گفت		روضه و مسجد ابد بنهاد	

وقتیکه روضه مقدس و مسجد پاک و معظم تیار شد و اطلاع این معنی براجه ٹکیٹ رای شد که از معتقدان صادق بود آنوقت راجه موصوف مع یک جفت چادر کمخاب سنگین برنگ سبز جهت غلاف مرقد شریفین بوجه زیارت روضه مقدس و مسجد معظم از بلده لکهنو بر آستانه موضع دنگده آمده و از والد شریف و دیگر کسان ملاقات نموده مقیم شدند روز دیگر تیاری مالیده نمود چنانچه مالیده صد من نخبته آرد نخود و روغن زرد خوب مرغن برای نیاز تیار کنانید هرگاه مالیدهٔ مذکوره تیار شد آنوقت از عم بزرگوار سید شاه خدا بخش صاحب قدس سره عرض نمود که اگر از دست مبارک صاحبزاده حضرت سید شاه مسعود علی قلندر قدس سره که صاحب سجاده و جانشین جناب پیرو مرشد هستند چادر و غیره نیاز مزار شریف جناب پیرو مرشد شود عین آرزوی این خادم است عم بزرگوار تمنای مرکوز خاطر راجه موصوف از والد شریف بیان فرمودند والد شریف آرزوے راجه موصوف منظور فرموده بر پالکی راجه موصوف که

موجود بود سوار شده با ہمہ عزیزان مع راجہ موصوف بر روضۂ مقدس تشریف
شریف ارزانی فرمودند و چادر وغیرہ نیاز مزار شریفین نمودہ بسبب نبودن کسے
جائی دیگر قابل نشست ودر روضہ مقدس اجلاس فرمودند دو چار گھڑی ذکر قال اللہ
وقال الرسول بود دران وقت بحسب اتفاق بر آسمان ابر غلیظ پیدا شد
وقدرے قدرے ترشح باران شروع گردید آنوقت کسے از محبان
بخدمت والد شریف عرض نمود کہ یا حضرت درینوقت ترشح باران می شود
والد قدس سرہ فرمودند کہ درینوقت ترشح باران خالی از حکمت الٰہی نیست
راجہ ٹکمیٹ راے کہ امیر عاقل بود طرف مسمی ہردی رام کہ یکے از اہل کار راجہ
موصوف بود متوجہ شدہ گفت کہ روضہ پیر و مرشد و مسجد ہم تیار گردید مگر خانقاہ
جای نشست صاحبزادہ نیست آنہم تیار کردہ شود بعد از ان محفل برخاست
گردید و راجہ موصوف جائیکہ قیام پذیر بودند رفتند و والد شریف قدس سرہ
ہم و با ہمہ عزیزان بر مکان تشریف آوردند و ہر یک نوع سامان ضیافت
کردہ نزدیک راجہ موصوف فرستادند روز دیگر راجہ ٹکمیٹ رای نہایت خوش و
محظوظ شدہ با خوشی و خورمی رخصت شدہ سمت مکان خود روانہ شدند و
حسب الحکم راجہ موصوف بنائے خانقاہ متصل روضۂ مقدسہ و مسجد معظمہ جانب
جنوب افتادہ تیار شد و بافضال الٰہی موجود است و چاہ پختہ بگوشۂ مسجد تیار
کنانیدہ راجہ است بدانکہ باوصف این معنی کہ خاطر مبارک جناب مستطاب
قدس سرہ گاہے مائل بطرف سیر و سفر نگردیدہ تاہم ہزارہا مردم از مشرق تا
مغرب و از جنوب تا شمال آمدہ ارادت بیعت آوردہ مرید شدند و از تلقین
و ارشاد فیضیاب گردیدند و چند در چند خلفای با تصرف و فقرا شدند اگر آسامی
اینہا نوشتہ شود یک کتاب گردد فی الجملہ آسامی خاص الخاص اہل کشف

وکمالات ومشاہیر صاحب کرامات شدہ اند نوشتہ می آید۔
حضرت شاہ محمد واصل عرف شاہنشاہ قلندر برادر حقیقی جناب
مستطاب قدس سرہم حضرت شاہ عطا علی قلندر برادرزادہ جناب مستطاب
قدس سرہم جامع علوم مولوی فضل علی قلندر ابن شیخ محمد تقی ساکن مرزدہ
پرگنہ نظام آباد سرکار جونپور۔ شیخ الاسلام والمسلمین مولانا مولوی ابو محمد
عبدالقادر قلندر ابن خیر الدین الصدیقی العمادی سوٹھر پوری متعلقہ سرکار
جونپور۔ مقبول حق عارف باللہ شاہ محمد کاظم قلندر ابن شاہ محمد کاشف ساکن
قصبہ کاکوری متعلقہ سرکار بلدہ لکھنؤ۔ شاہ کوین قلندر متوطن آدم پور متعلقہ بہرائچ سرکار صوبہ
اودھ۔ شاہ حفیظ ساکن امیٹھی اگر حال تصرف وکمال ایشان در تحریر آید محنت
عظیم گردد بنا برعلیہ خیال کثیر المحنت نمود صرف بر تحریر اسمای بزرگان مذکورہ بالا اکتفا نمود
اسامی خدام جناب قدس سرہ کہ ہمیشہ در خدمت شریف بودند عاشق شاہ اودھی مشوق شاہ
بلگرامی روشن علی شاہ زمیندار موضع بلتھوا ابن شیخ فیض اللہ یتیم شاہ ساکن شاہجہانپور
قوم افغان اینقدر از اسامی خدام جناب مستطاب قدس سرہ این فقیر کاتب الحروف واقف بود تحریر نمود

پسر چہاردہم

بیان حال پسر چہاردہم والد شریف حضرت شاہ مسعود علی قلندر پسر بزرگ وصاحب سجادہ وجانشین والد خود جناب مستطاب سید شاہ باسط علی قلندر

برخاطر عاطر طالبان این فن گل چینان این چمن ظاہر وباہر باد۔ کہ حضرت ممدوح از ایام
طفولیت تا ایام بلوغ بخدمت والد بزرگوار خود جناب مستطاب حضرت
قدس سرہ حاضر می ماندند وگاہی از خدمت عالی جدا نمیشدند کہ لیل ونہار بحصول علم ظاہر
مستعد ومشغول می بودند بعد از فراغ علم ظاہر جناب مستطاب قدس سرہ کہ نہایت شفقت وتوجہ
بلیغ مبذول داشتند از علم باطن چنانکہ باید وشاید کما حقہ تعلیم وتربیت فرمودند چنانکہ علم معمولہ خاندان

اکتساب ذکر و فکر و جلسه و مراقبات و مجاهدات و غیرہم ظاہراً و باطناً و غیبةً و حضوراً تلقین ساخته
باجازت و خلافت سرفراز نمودند و فرمودند که بیعت شما بر دست حضرت شاه عبدالرحمان قلندر
این بزرگ پیر و مرشد حضرت شاه الہدیه احمد قلندر لہرپوری قدس سره فقیر تجویز کرده است تا که
رشته راه و رسم بیعت ازان خاندان عالیشان باقی ماند بعد از چندروز چنان توجه و کشش
فرمودند که حضرت شاه عبدالرحمان قلندر کشان کشان تشریف آوردند جناب مستطاب از حضرت
ممدوح فرمودند که این فقیر بابو را که بهمین لقب والد شریف را میگفتند از علوم ظاہری و باطنی و جمیع طریقه
خاندان تعلیم کرده است احتیاج تلقین و ارشاد نیست صرف حضرت شما تیمماً و تبرکاً بیعت گیرند حضرت
شاه عبدالرحمان قلندر فرمودند که یا حضرت ذات بابرکات حضرت شما بجای ذات حضرت شاه مجا
قلندر است و بهمه نوع حضرت شما را بزرگی حاصل است بهتر و مناسب که آنحضرت این امر بجا آرند
باز جناب مستطاب قدس سره فرمودند که فقیر بوجه ابقای راه و رسم و بیعت از خاندان عالیشان
حضرت شما میخواهد آنزمانی حضرت شاه عبدالرحمان قلندر بموجب ارشاد جناب مستطاب در خاندان عالیه
قلندریه علویه بیعت والد شریف گرفته سند اجازت و خلافت از طرف خود نوشته عنایت فرمودند بعد
ازغتنه فتنه بر آستانه لہرپور تشریف بردند و در باب ترک لباس دنیاوی و عطیه لباس شاہی خود از
والد بزرگوار جناب مستطاب قدس سره در رساله تصنیف خود فرموده اند که یکهفته قبل از وفات
جناب مستطاب بروز عیدالضحی بنابر نماز دوگانه بر تکیه عبادتگاه خود رونق افزا شدند در انوقت
حضرت والد شریف و عم بزرگوار سید شاه خدابخش پسر خود جناب قدس سره و سید شاه مظفر علی
و سید غضنفر علی ابناء سید مقصود علی ابن سید شاه محمد وارث برادر کلان جناب مستطاب و سید
فضل امام ولد شاه عطا علی قلندر ابن سید شاه محمد وارث موصوف و دیگر هر یک طفلان و همگین
دوستان و مریدان همراه رکاب سعادت بودند و علاوه این همه مردمان گرد و نواح بانتظاری جناب
مستطاب قبل از یک هفته بر تکیه مجمع عظیم بود چون جناب قدس سره از مکان تشریف برده بر تکیه
مذکور اجلاس فرمودند همه مردمان نواحی بملازمت مشرف شدند آنوقت جناب مستطاب قدس سره

مخاطب بطرف والد شریف شده فرمودند دستارها که جهت طفلان تجویز یافته است کجا است
بیارید چونکه دستارها همراه بودند والد شریف بخدمت جناب قدس سره حاضر کردند پس یک دستار
بر سر عم بزرگوار و یک دستار بر سر سید شاه مظفر علی و یکدستار بر سر سید غضنفر علی و یکدستار بر سر
سید فضل امام از دست مبارک خود بسته بسیار نوازشها فرمودند بعد ازان ردای پاک از سر مبارک
خود وا کرده بر سر والد شریف که در پهلوی راست نشسته بودند از دست مبارک بسته فرمودند
که این لباس شاهی است شمارا مبارکباد و نهایت بدعا و عنایت مشمول ساختند والد
شریف قدس سره آداب قدمبوسی و تسلیمات بجا آورده بهمون لباس متبرکه با جماعه کثیر ماموریه
نماز عید الضحی شدند بعد ادای دوگانه جناب مستطاب قدس سره با همه کسان که همراه رکاب
سعادت بودند بر مکان قدم رنجه فرمودند چون بتاریخ هفتدهم ماه ذی الحجه جناب قدس سره ازین
جهان فانی رحلت فرموده بعالم وصال الهی پیوستند بتاریخ نوزدهم ذی الحجه والد بزرگوار لباس
دنیاوی ترک کرده لباس شاهی عطیه جناب مستطاب قدس سره پوشیده جلوس محفل فاتحه
سیوم فرمودند صاحب سجاده و جانشین جناب مستطاب والد بزرگوار خود شدند و بطریقه جناب
مستطاب قدس سره در هدایت و تلقین و ارشاد خلق الله مشغول گردیدند و تا حین حیات
یک فیض عام جاری بود وفات این حضرت قدس سره بتاریخ بست و پنجم ماه جمادی الاول
سنه ۱۲۲۱ یعنی یکهزار دو صد لبست و یک هجری قدسی بوقت باقی ماندن یک نیم پاس شب دو شنبه
بر آستانه دمکده پرگنه مئو قوع یافت و نیز مدت سن وفات والد شریف قدس سره
در نظم کتبه نوشته می آید قطعه تاریخ منظومه مدت سال وفات حضرت والد شریف قدس سره

شاه مسعود علی ره تکمیل — یافت از والدش نه قال و قیل
شغل و اشغال کان چنان کرده — شد حبیب خدای رب جلیل ۱۲۲۱

صبح روز دو شنبه تجهیز و تکفین نموده قریب بر آمد دو پهر روز بر روضه مقدسه حضرت شاهنشاه قلندر
برابر قبر حضرت شاهنشاه قلندر عم بزرگوار حضرت ایشان جانب مشرق و زیر دیوار احاطه

در روضهٔ مقدسه سمت گوشهٔ مشرق و شمال روضهٔ مقدسه دفن کرده شد۔
مرید و خلیفهٔ اول حضرت ایشان شاه تراب علی قلندر ولد شاه محمد کاظم قلندر ابن شاه محمد کاشف متوطن قصبهٔ کاکوری متصل بلدهٔ لکهنو اند چنانچه شاه تراب علی قلندر پسر بزرگ شاه محمد کاظم قلندر در عالم رویا باجازت والد خود بر آستانهٔ موضع دمگدهه پرگنه مه تشریف آورده از دست مبارک حضرت سید شاه مسعود علی قلندر قدس الله سره مرید شدند و باجازت و خلافت سرفراز شده در قصبهٔ کاکوری رفته بر تکیه بجای والد بزرگوار خود استقامت نمودند حال دیگر مریدان و خلفا مختصر کرده شد۔

بیان حال پیر پانزدهم برادر بزرگ عالی گهر ثانی غوث الدهر پیر و مرشد برحق حضرت سید شاه علی مظهر قلندر قدس سره ابن حضرت سید شاه مسعود علی قلندر ولد قطب الاقطاب جناب مستطاب حضرت سید شاه باسط علی قلندر قدس سرهم

بدانکه حضرت پیر و مرشد سید شاه علی مظهر قلندر در علم فارسی استعداد کامل پیدا شتند و هم در علم عربی طالب علم با استعداد بودند چنانچه راجه خوشحال رای وقتیکه صوبه دار اله آباد بود نسبت نفس خود از خاندان این فقیر قریب. برخاست عملداری نواب وزیر و آمد عملداری انگریز در اله آباد دهنا عداوت پیدا کرد حتی که جمله علاقهٔ معافی موضع بدگانون پرگنه سورام و نواب گنج و موضع دمگدهه پرگنه مه را زیر و زبر کرده و زر یافتنی با فقیران تحصیل کرده گرفت پس برای پیروی استرداد زر علاقهٔ مذکوران و بدستور بحال ماندن پروانه جات معافی مواضعات مستوران والد بزرگوار حضرت سید شاه مسعود علی قلندر عم بزرگوار سید شاه خدا بخش برادر خرد خود و سید شاه مظفر علی قلندر برادر زاده خود و سید صاحب علی برادر زاده خود را بسمت بلدهٔ لکهنو روانه کرد این صاحبان در بلدهٔ لکهنو رفته بدربار نواب وزیر مستغاثی شدند در انوقت راجه تکیت رای که خادم این خاندان و معتقد جناب مستطاب حضرت سید

شاه باسط علی قلندر قدس سره بودند و در عارضه فالج مبتلا بودند بلکه درین عارضه
وفات یافتند بعد وفات راجه مذکور حضرت عم بزرگوار و غیره از دیگر اہلکاران نواب وزیر
رجوع نموده و چند سال مقیم بوده پروانه جات علاقه معافی مذکوران بصدور تحصیلے راجه
خوشحال رای مسترد کنانیدند درین عرصه چند سال حضرت پیر و مرشد سید شاه علی مظهر قلندر
قدس سره هم همراه عم بزرگوار که از حضرت پیر و مرشد کمال محبت میداشتند و شفقت میفرمودند
تشریف برده بودند چونکه حضرت قدس سره را ذوق و شوق در نوشت و خواند بغایت بود
بمجرد رسیدن در لکھنو کتب عربی شروع کردند از مولوی عبد الستار متوطن لکھنو که در خوش نویسی
بے عدیل بودند مشق حروف میکردند چنانچه بامداد الٰہی در علم عربی هم استعداد کامل گردیده و در
خوش نویسی نیز چون اُستاد شدند هرگاه عم بزرگوار قدس سره و سید شاه مظفر علی ابن سید مقصود علی
ولد سید شاه محمد وارث و سید صاحب علی ابن سید شاه عطا علی قلندر ولد سید شاه
محمد وارث موصوف برادرزادگان والد بزرگوار حضرت سید شاه مسعود علی قلندر قدس سره
معامله درست کرده از بلدهٔ لکھنو بر آستانه دلمگده تشریف آوردند حضرت پیر و مرشد هم
رونق افزای آستانه شدند بعد از چندے هر که از علاقه جات طمانیت حاصل شد و الد شریف
قدس سره حضرت پیر و مرشد را از جمیع کسب و اکساب خاندانی یعنی ذکر و فکر و جلسه و مراقبه و مشاغل
و مجاهده و غیره تربیت و تلقین نمودند چونکه حضرت پیر و مرشد قدس سره از علم باطن هم کامیاب
گردیدند آنوقت والد شریف پیر و مرشد را باجازت و خلافت کبرے از
طرف خود سرفراز فرموده بعیت پیر و مرشد به مشیت ایزدی تعصب [illegible]
بزرگان خاندان موصوف بلاهر پور آستانه حضرت شاه مجا قلندر قدس سره
داشتند بعد وفات حضرت والد شریف قدس سره برادر کرم گستر ثانی غوث الدهر
حضرت سید شاه علی مظهر قلندر بعد از فاتحه چہلم والد شریف بهمراہی سید شاه
سلطان مهدی و سید احسان مهدی واسوسی خود در لاهرپور تشریف بردند

واز حضرت شاه عبد الله قلندر نواسهٔ حضرت شاه نجا قلندر قدس سرہم
از اولاد دختر ایشان حضرت شاه عبد الرحمن قلندر ثالث عرف حضرت حاجی
میان صاحب قدس سره العزیز جانشین بودند و بتاریخ ہشتم ماه ذیقعده
۱۲۸۵ھ ہجری وفات نمودند پسرے نداشت بجائے ایشان حضرت مولوی
حاجی سید شاه رکن الدین قلندر از اولاد دخترے حضرت شاه سلطان مہدی
قلندر ابن حضرت شاه عبد الرحمان قلندر ثانی خلف اکبر و جانشین حضرت شاه
الہدیہ احمد قلندر و نیز از اولاد دخترے حضرت شاه غلام مجتبی قلندر خلف کوچک
حضرت شاه الہدیہ احمد قلندر موصوف و ہم از اولاد دخترے حضرت شاه نجا قلندر
و حضرت شاه عبد السمیع قلندر و حضرت شاه عبد الرحمان جانباز قلندر قدست اسرارہم
صاحب سجاده شدند و الحال که ۱۲۹۴ھ ہجری است بفضله تعالیٰ بر مسند
سجادگی حی و قائم اند نعمت بیعت و اجازت و خلافت کبری و لباس متبرکه فقر
حاصل کردند و اذکار و افکار و حلقه قلندریه و طریق مراقبات و غیره از پیر و مرشد
خود حضرت شاه عبد الله قلندر قدس سره دیده و دریافته عازم بآستانه دیگده شدند
و در اثنائی راه در قصبه کاکوری بر تکیه شاه محمد کاظم قلندر مرید و خلیفهٔ رشید جناب
مستطاب حضرت سید شاه باسط علی قلندر قدس سره مقیم گردیدند آنوقت شاه
تراب علی قلندر مرید و خلیفه رشید و الد شریف حضرت سید شاه مسعود علی
قلندر پسر کلان خود حیدر علی را از پیر و مرشد حضرت سید شاه علی مظہر قلندر قدس سره
مرید کنانیده اجازت و خلافت دہانیدند پس از ان حضرت پیر و مرشد قدس سره
از قصبهٔ کاکوری بر آستانه دیگده آمده در خانقاه متصل درگاه جد امجد حضرت
سید شاه باسط علی قلندر قدس سره استقامت فرمودند و مشغول در ذکر و فکر
و عبادات و مجاہدات و مراقبات شدند و بعد چند ماه بتقویت و استمداد عالم باطن جناب

مستطاب قدس سره مشغول و آماده در چله کشی شدند چنانچه اول چله یا بدیع العجائب
بالخیر و بلطفه کشیدند و بفضله تعالی و مدد جناب مستطاب بانجام رسانیدند و هیچ در شرائط
و ارکان چله تفاوت و تجاوز نگردید و کسے وقت کسے گونه مکروہے و مضرتی نرسیده و سال
دیگر همچنین چله سوره مزمل کشیدند و بخیر و خوبی باتمام رسانیدند و جمله وظایف و ادعیه و اسما
معمولی خاندان در چله ها ورد بود گویا که همه دعا و همه اسما در چله در آمدند بعد فراغت از چله
بهدایت تلقین و ارشاد مردمانیکه ارادت آوردند مشغول شدند و مقبول عالم باطن ابرار و ارواح
گردیدند چنانچه هرگاه این فقیر اراده بیعت خود کرد و نصیبه بیعت خود جست آنزمان استخاره
نموده رجوع بجناب امیر المومنین علی مرتضی شیر خدا کرم الله وجهه آورد و دوران چین از
عالم رویا دریافت گردید که از سید شاه علی مظهر قلندر بیعت باید کرد پس این فقیر کاتب الحروف
بعد ملاحظه و مشاهده استخاره بتاریخ بست پنجم ماه جمادی الاول روز عرس والد شریف قدس سره
سنه ۱۲۵۳ فضلی نعمت بیعت در سلسله عالیه قلندریه علویه بواسطه والد شریف قدس سره
از برادر صاحب عالیقدر کرم گستر ثانی غوث الدهر حضرت سید شاه علی مظهر قلندر حاصل
نمود و از جناب فیض انتساب سند اجازت نامه و خلافت کبری و مثال سلسله های قلندریه
علویه و قادریه و چشتیه و طیفوریه و سهروردیه و فردوسیه و مداریه مع انهاج آن سرفراز گردید
و همون ساعت بعد از مرید شدن لباس متبرکه دوپٹه و تاج از سر مبارک و پیراهن از بر پاک خود
بدر آورده در بر این فقیر از نوازش بسیار و شفقت بیشمار پوشانیدند و روز دیگر بعد فراغ از
مشغولی درود وظائف اجازت و خلافت بواسطه حضرت شاه عبد الله قلندر قدس
الله سره بخشیده فرمودند که هر کسے را خواهید بواسطه پیر و مرشد حضرت شاه عبد الله قلندر
بیعت گیرید و خلیفه و فقیر کنید و بفرط توجهات مثال بواسطه والد شریف و حضرت شاه
عبد الله قلندر قدس سرهم ارقام فرموده هر دو مثال باین فقیر کاتب الحروف مرحمت فرمودند هزار هزار
هزار شکر و سپاس خالقی را که جمیع امور دنیا و دین در قبضه قدرت کامله اوست که این فقیر

همچنین این خاکسار علی اکبر بر طریقه بزرگان خاندان خود بوده و از حرص و هوا محتاج دنیای و
خاطر شکسته گوشه گیر است وفات برادر عالیقدر ثانی غوث الدهر پیر و مرشد برحق سیدنا و مولانا
حضرت سید شاه علی مظهر قلندر قدس سره بتاریخ بستم ماه رجب سنه ۱۲۶۹ یعنی یکهزار و دو صد و شصت
و نه هجری روز چهارشنبه وقت نماز ظهر وقوع یافت چنانچه این قطعه منظومه مدت سال
وفات حضرت پیر و مرشد گفته تحریر ساخت

قطعهٔ تاریخ مدت سال وفات حضرت سید شاه علی مظهر قلندر

علی مظهر شده چون راغب		در بندگی خدای واهب	
او خالق خلد برین مسکن		دل شد بحب خدا مقرب	

و قبر شریف در باغ نصب کرده آنحضرت قدس سره واقع موضع بدگانون پرگنه سورام ۱۲۶۹
متصل مکان حضرت قدس سره جانب گوشه مشرق و شمال است باوجودیکه قبرستان این خاندان زیر
ڈیه بڑگانون خاص جانب جنوب در گشت رسوم لکهنا باری است و مزار مقدس قطب الاولیا امیر حضرت سید
شاه محمد ماه قلندر قدس سرهم دران است لیکن بخیال اینکه طبیعت حضرت پیر و مرشد قدس الله سره جانب
باغ مذکوره نهایت مالوف و مرغوب بود و پسند خاطر مبارک بلکه قریب وفات اکثر در باغ مذکوره تشریف
برده تا دیر نشست میفرمودند و مشغول بدرود و وظایف می ماندند و بعض روز این هم میشد که طعام از
مکان طلبیده در انجا تناول میفرمودند بنابران این فقیر باغ مسطوره را مدفن حضرت پیر و مرشد
قدس الله سره تجویز کرده دران دفن نموده

الحمد لله رب العالمین

که این رساله موسومه صحیح البیان بتاریخ هشتم ماه ذی الحجه روز جمعه سنه ۱۲۹۱ هجری قدسی بر آستانه موضع دگده
پرگنه ... ضلع اله آباد از دست مصنف فقیر علی اکبر تحریر یافت

الٰهی نگهدار این هر سه را		نویسنده خواننده دارنده را	

